

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL ASOCIAȚIEI G-RALE A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Doctrină * Profesionale * Publicațiuni oficiale * Jurisprudență * Informațiuni

Redactor responsabil: Isac E. Isacu, notar.

Redactor: Emil Botiș, doctor în Drept din Paris, avocat Timișoara.

Redacția și Administrația

Timișoara I, Str. 10 Maiu No. 3.

Apare în fiecare lună

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL:

GH. MILENCOVICI: La începutul unui an nou.

IONEL V. VLAD: Anul 1937.

PROFESIONALE:

Sedința Consiliului de Administrație.

S. MĂRCULESCU: Doleanțele notarilor din Vechiul Regat.

Notarii comunali și cursurile de pregătire tehnică profesională.

Nic. S. URSU: De ce stăm prost.

Al. C. MIHĂILESCU: Pensionarea și gradațiile Notarilor din Vechiul Regat.

* * * Doleanțele subnotarilor.

DOCTRINĂ:

VIRGIL IONESCU DARZEU: Administrația islazurilor comunale.

V. D.: Legea ad-tivă și pregătirea profesională a funcționarilor.

Alex. I. MOVILA: Importanța elementului viu în Administrația Țării.

I. V. V.: Notarul șef al poliției administrative.

VLAD MATIȘEF: Notarul oșter de poliție judiciară.

PUBLICAȚIUNI OFICIALE.

CULTURALE.

JURISPRUDENȚĂ:

I. Drept Administrativ și II. Drept civil.

INFORMAȚIUNI.

POȘTA REDACȚIEI.

149/1938

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL ASOCIAȚIEI GENERALE A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Redactor responsabil: ISAC E. ISACU notar

Redactor: EMIL BOTIȘ, doctor în drept din Paris, Avocat Timișoara.

Redacția și Administrația Timișoara I, Str. 10 Mai No. 3.

Manuscrisele primite și nepublicate nu se înapoiază.

Domnii colaboratori ai Revistei sunt rugați a scrie citeț dacă e posibil cu mașina pe o singură pagină a filei de hârtie.

Tariful inserațiilor de publicitate (reclama):

$\frac{1}{1}$ pagină Lei 1000.—

$\frac{1}{2}$ pagină Lei 500.—

$\frac{1}{4}$ pagină Lei 250.—

Inserațiuni mici Lei 100.—

Recenziunile bibliografice publicate în corpul revistei sunt gratuite.

Publicațiunile pt. recenzii se vor trimite D-lui Redactor Dr. Emil Botiș, Bulevardul Regina Maria No. 5. Timișoara I.

Abonamente 300 lei anual.

Abonamentele în curs, abonamentele restante, taxele de membru și subvențiunile pentru „Căminul Notarilor” se vor trimite la adresa: Ioan Hașdeu, notar, casier central, Cociuba-Mare Poșta Tinca (Jud. Bihor).

Biroul Central al Asociației: București, Str. Aristide Briand (f. Regală) No. 20, et. I, telefon 4-82-56.

Adresa președintelui Asoc. G-rale a Notarilor Comunali din România este: GH. MILENCOVICI, notar, Bocșa Montană. (Jud. Caraș). — București, Hotel Opera. Str. Brezoianu No. 37, telefon 4-98-20.

Administrația Română

Organul Asociației Generale a Notarilor Comunali din România

Redactor responsabil: ISAC E. ISACU, notar
Redactor: Dr. EMIL BOTIȘ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
TIMIȘOARA I, STR. 10 MAIU No. 3.

APARE LUNAR

Onor. Minister de Interne, prin ordinul No. 29.779 din 6 Octombrie 1936,
a recomandat tuturor primărilor comunale din țară abonarea Revistei
„Administrație Română“, care este Organul Oficial al Asociației Generale a
Notarilor Comunali din România.

Gh. Milencovici:

La începutul unui an nou.

Revista „ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ” intră cu numărul de față în al 17-lea an al apariției sale.

În acei 16 ani trecuți, Revista noastră a știut să fie întotdeauna tribuna curajoasă a revendicărilor Corpului Notarial. Totodată ca organ de informație — sub raport profesional și doctrinal — a căutat să fie la înălțimea chemării lui.

Cetitorii au putut constata, mai ales în ultimul timp, îmbunătățirile importante aduse în redacția ei.

Desigur că s'ar putea face și multe alte perfecționări dacă s'ar pune la dispoziția Revistei fondurile necesare, prevăzute în bugetul ei, dacă abonamentele s'ar achita mai regulat.

Țin să relev aici munca valoroasă și pricepută ce depun redactorii Revistei Dnii Dr. EMIL BOTIȘ și ISAC E. ISACU.

Di Redactor responsabil I. E. ISACU, este îndejuns cunoscut de către cetitori ca un redactor cu mult talent și lungă experiență.

Di Redactor E. BOTIȘ, doctor în drept și laureat al facultății Juridice din Paris, este un eminent specialist în Dreptul Administrativ, autor de numeroase lucrări de specialitate, dintre care teza sa de doctorat editată la Paris în 1934, cu titlul „Le contentieux administratif des travaux publics

d'après la Législation et la Jurisprudence Roumaines” a fost reținută pentru premiile Statului Francez de către Facultatea de Drept din Paris. Di E. BOTIȘ mai este și doctor în științe Politice și Economice dela Facultatea de Drept din Cluj.

Dintre colaboratorii permanenți ai revistei țin să amintesc pe distinsul Director-general din Ministerul de Interne VIRGIL IONESCU-DARZEU, pe inimosul și talentatul co-autor al „Codului Ad-tiv”. Ionel I. VLAD, al cărui articole judicioase și temeinice se bucură de excelentă apreciere din partea Corpului Notarial, precum și colaboratorii AL. MOVILĂ, NIC. BĂRBULESCU, N. S. URȘU, Dr. V. V. CUTOIU, VLAD MATIȘEF, M. F. GRIGORIU, D. I. ISAIU, VASILE V. DRĂGAN, SEVER DESIDERIU, AUREL E. MEZIN, METODIU NICOARĂ, EM. MANTA, și alții.

Pentru viitor avem promisiuni de colaborare din partea multor doctrinari eminenți ai Dreptului Administrativ. Inregistrez cu bucurie acest fapt și cred că revista noastră bine redactată va contribui în mare parte la opera de organizare a Corpului Notarial într-o Asociație puternică și respectată. Dorind tuturor colaboratorilor spor la muncă, urez cetitorilor noștri un An nou fericit.

Anul 1937.

Pășim într'un an nou ...

Nădejdi timide, nesatisfăcute, se învioresază în sufletele noastre. Amintirile dureroase ale anului ce sa dus, ne lasă greu din înlănțuire în care ne-a cuprins.

Anul trecut 1936, anul promulgării și aplicării Legii administrative, de care se legau atâtea nădejdi într'o soarte mai bună pentru notarul comunal, a însemnat de fapt o tristă trezire la realitate, mai ales în urma mutărilor nenumărate, în cadrele stabilității asigurate de noua lege.

Numai în ultimul trimestru al anului printr'o interpretare tendențioasă a dispozițiilor art. 132 din lege, privitor la declararea stabilității notarilor, au fost puși pe drumuri, în prag de iarnă, peste 1000 (unamie) notari. Dintre aceștia un însemnat număr, aruncați în desnădejdea nesiguranței „puși la dispoziția Ministerului”.

Ce au însemnat aceste mutări, pentru familiile lipsite de mijloace a bieților notari, e greu de spus, și o înțeleg cu adevărat, doar aceia cari au trecut peste asemenea calamități.

Politicianismul crunt și nesocotit și-a luat tributul cu prisos. Drepturile legale ale funcționarului au fost din nou călcate în picioare.

Privind peste aceste nedreptăți, trecute acum, se pare că totul nu a fost decât un viș rău, din care însă cu greu ne putem trezi mai ales cei care i-am simțit cruda realitate.

Miile de nedreptățiți au primit pe Moș Crăciun, pe drumuri, sau în noua locuință, însă desbrăcați și fără să exagerăm flămânzi ... A trecut ca un vis rău ... care însă nu se uită.

Anul 1936, pentru noi notarii a însemnat anul înmormântării drepturilor legale, al Statutului funcționarilor și a drepturilor câștigate. Am pierdut totul, dobândind în schimb promisiuni și un text de lege care nu se aplică. Alungați din posturi, mutați dintr'un colț al județului în celalalt, scoși din serviciu ... iată atmosfera în care se încheie pentru noi anul 1936.

Față de aceste multiple nedreptăți, noi am rămas pasivi, nu am reacționat. Aceasta însă numai din cauza sărăciei și din teama altor nedreptăți și mai mari. Din aceste motive numai, nu sa cerut justiției pecetluirea abuzurilor și rastabilirea legalității și dreptății.

Notarii comunelor au rămas apoi în anul 1936, tot cu același salariu de mizerie, neîndestulător pentru satisfacerea nevoilor de viață, supuși influențelor politicianilor și hărțuiți de amestecul arogant al acestora în administrație.

Cu toate aceste suferințe morale și materiale, notarii și-au îndeplinit rolul lor important de îndrumători ai satelor și inițiatori ai operelor constructive de interes general, zi de zi, luptând din greu, dezbrăcați de preocupări personale, pentru triumful binelui obștesc și ridicarea prestigiului tagmei lor oropsite.

Să sperăm că anul care vine, 1937, va aduce și pentru noi notarii o eră de dreptate, legalitate și respectare a drepturilor. Administrația țării și slujitorii ei, nădejdea pe care se bazează rânduiala și siguranța Statului, reclamă un tratament mai bun și mai drept.

1 Ianuarie 1937 în Miercurea Nirajului.

ASOCIAȚIA GENERALĂ A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA.

SECRETARIATUL GENERAL.

No. 1/1937.

REZUMAT

din procesul-verbal No. 1-1937, încheiat în ședința Consiliului de administrație ținută în București în ziua de 7 Ianuarie 1937.

Președintele constată, că numărul celor prezenți este suficient pentru a se putea hotărî în mod valid, salută asistența și declară deschisă ședința.

Se dă cetire procesului-verbal din ședința dela 22 Octomvrie 1937, care se aproabă și verifică.

Președintele prezintă raportul asupra activității sale, dela ultima ședință a Consiliului de administrație (22 Octomvrie 1936) până în prezent, împreună cu darea de seamă a Consiliului de administrație către adunarea generală din 8 Ianuarie 1937.

Consiliul de administrație, în urma discuțiilor avute, ia la cunoștință și aproabă atât raportul președintelui, cât și darea de seamă către adunarea generală.

Horea Botezan prezintă raportul Comisiei cenzorilor.

În baza propunerii Comisiei cenzorilor se reia în discuție abdicarea Dlui Remus Ania din postul de casier al revistei „Administrația Română”, Consiliul de administrație, cu majoritate de voturi, menținând hotărârea sa din 22 Octomvrie 1937, cu privire la acceptarea acestei dimisii.

În continuare ia de pe ordinea de zi a adunării generale din 8 Ian. 1937 aprobarea contului de ges-

tiune pe anul 1936 și a bugetului pe anul 1937, din lipsa de timp neputându-se împlini formele cerute de statute și legea contabilității.

Declarându-se urgența, se pune pe ordinea de zi alegerea alor trei cenzori ordinari și trei cenzori supleanți.

Ioan Hajdău prezintă raportul asupra situației fondurilor Asociației.

Consiliul de administrație luând la cunoștință raportul casierului central, menține taxa de membru de 200 Lei anual, urmând ca în cazuri izolate și motivate să se acoarde reduceri de taxe.

În cece privește plasarea fondului Căminului, consiliul de adm. amână discuția până la data de 31 Martie 1937, când urmează a se primi dela organizațiile județene gestiuni asupra cărămizilor, distribuite spre plasare în favorul acestui fond.

Pentru o mai precisă și mai ușoară contabilitate consiliul hotărăște contopirea fondurilor Asociației într-un singur buget și cont de gestiune.

Casierul central se îndrumă, ca în baza datelor din conturile de gestiune să compună inventarul asupra averii active și pasive a Asociației.

Se amâna discuția cu privire la pretenziunile Dlui Alexandru Comșa fost președinte, până după adunarea generală din 8 Ianuarie 1937, când se vor cunoaște sumele încurse dela organizațiile județene.

Consiliul de administrație, motivat de adresa Federației Generale a Asociațiilor Profesionale de Salariați Publici, încredințează prezidiul să angajeze o putere de muncă în biroul central, cu un salariu maxim de 3.000 Lei lunar, care să activeze atât în biroul central al Asociației, cât și acela a Federației.

DI Simeon Ursu raportorul proiectului de modificarea statutelor se încredințează a prezenta adunării generale, proiectul de modificarea statutelor, publicat în numărul 11/1936 al revistei „Administrația Română”.

Prezidiul este încredințat, să prezinte celor în

drept, un memoriu cerând ca și funcționarii întrași în funcțiuni publice în ținuturile alipite, până la anul 1924 inclusiv, să se bucure de avantajile acordate de art. 62 din statutul funcționarilor publici.

DI președinte este rugat a lua parte activă și în viitor în cadrele „Frontului unic al salariaților publici”, constituit în vederea armonizării salariilor.

Administrația revistei „Administrația Română” se îndrumă a prelua de urgență mașina de scris, proprietatea Asociației, aflătoare la DI Dr. Ioan Stoica, Cluj.

București, la 10 Ianuarie 1937.

Secretar general,

R. ARON.

Raportul Președintelui.

ONORAT CONSILIU DE ADMINISTRAȚIE,

DOMNILOR CENZORI,

Consecvent hotărârilor aduse în ședința consiliului de adm. din 22 Octombrie 1936 și programului, pe care mi-am pus în gând, a-l îndeplini cât mai conștiincios, pentru apărarea drepturilor noastre, nu am dezertat nici un moment dela datorie, identificându-mă cu totul intereselor noastre profesionale.

Nu m'au putut împiedeca dela munca prestată în acest scop, nici criticile și nici atacurile interesate ale unora dintre colegi și nici chiar piedicile materiale, nu m'au putut opri de a fi un cât mai demn reprezentant al intereselor noastre profesionale, punând aceste interese generale deasupra tuturor ambițiilor și interesele personale și meschine.

Deci sub îndemnul și aprobarea DVS date în această ședință, am pornit din nou la luptă și de atunci și până azi, nu am făcut altceva, decât am îndeplini cât mai bine, mandatul dat de DVS.

În acest scop am uzat, de toate mijloacele pentru a ajunge la un rezultat concret și cred că în mare măsură, mi-a reușit.

Dați-mi voie, a Vă arăta în câteva cuvinte, activitatea desfășurată de noi, dela ultima ședință a cons. de adm.

Cunoașteți și DVS. greutatea materiale, în care s'a zbatut și se zbate revista noastră „Administrația Română”, care este organul nostru oficial și apărătorul intereselor noastre. Dacă noi nu o susținem, altul nimeni nu are interes de a-o susține, și atunci m'am gândit că trebuie să facem ceva, pentru a trezi interesul tuturor colegilor noștri, față de această revistă și prin aceasta, față de interesele noastre, fiindcă trebuie să înțelegem că, suntem singura tagmă de funcționari, care dă dovadă de o neglijență condamnată, față de interesele sale. În acest scop, ca să numai amintesc apelurile făcute prin revistă, pentru abonarea ei de toți colegii, am crezut de bine, precum V'am amintit și în darea de seamă din 22 Octombrie 1936, de a cere Min. de Int. de a recomanda tuturor primăriilor din țară abonarea revistei, ceea ce am și obținut, căci Min. de Int. prin ordinul No. 29.776 din 6 Octombrie 1936, prin prefecturile de județe, a făcut această recomandare. Rămâne

acum ca fiecare coleg, să fie la datoria lui și a abona, concomitent a și achita revista, nu numai pentru notariat, ci și pentru fiecare primărie.

Aci trebuie să amintesc, că numai datorită greutăților materiale, în care se zbate atât revista, cât și Asociația, pe care DVS. le cunoașteți ca și mine, am fost nevoit a recurge la măsuri cam arbitrare, de a li-se face reținerea din salar colegilor, pentru cotizațiile către Asociație, și abonamentul revistei. Pentru această le cerem scuze însă, le și promitem ca atunci, când fiecare va fi conștient de datoria lui, nu vom mai recurge la aceste măsuri.

Ca să nu creadă însă colegii noștri, că „Asociația noastră e o societate pe acțiuni” pusă numai de a exploata, fără a le da în schimb nimic, țin să vă aduc la cunoștință, tot ce am putut exopera în interesul general al nostru, dela ultima întrunire a consiliului de administrație.

Apoi constat din diferitele reclamațiuni, că, deși prefecturile de județe au făcut rețineri din salariul colegilor, în contul cotizației către Asociație, nu au fost vărsate casierului nostru, am intervenit din nou sub No. 259/1936 la Minister și prin ordinul No. 15.769/1936 Ministerul de Interne a ordonat prefecturilor de județe de a vărsa imediat aceste sume casierului nostru.

Am înaintat Ministerului de Interne, un memoriu sub No. 164/936, care memoriu sub No. 12.111/936 a fost înaintat Ministerului de Justiție, cu aviz favorabil din partea acestui Minister, pentru întocmirea regulamentului de aplicare legii pentru modificarea unor dispozițiuni din legea penru organizarea corpului de avocați din 1936 și în care memoriu, am cerut ca valoarea de 10.000 Lei, plafonul fixat pentru notari la redactarea actelor sub semnătura privată, privind înscrierile în cartea funduară, să fie egală la pășune, ocoale cu pomi fructiferi și pădure cu o suprafață de 24 jug. cad. la fânețe cu 12 jug. cad. și la arabil sau vic, cu 6 jug. cad.

Totodată am înaintat Ministerului de Interne sub No. 165/1936, un alt memoriu, care a fost înaintat de acest Minister sub No. 12.112/1936. cu aviz favorabil, Ministerului de Finanțe, și în care am cerut ca, constatarea și perceperea impozitului proporțional la tranzacțiunile de vânzări și cumpărări, precum și a impozitului succesoral pe succesiuni, să se

facă numai pe baza certificatului de evaluare și prețuire, eliberat de primării și nu pe baza veniturilor din matricolele fiscului.

Cred, că nu mai este nevoie a aminti însemnătatea acestor 2 memorii bine documentate, pentru interesul nostru, și avem cea mai deplină credință că se vor lua în considerare de forurile în drept, având avizul favorabil al Dlui Ministru de Interne, pentru care ținem să-i aducem, omagiul recunoștinței și devotamentul nostru.

Un drept real, exoperat pe seama noastră, este dreptul la îndemnizație de transport pe seama notarului dela eforturile de pășuni. La intervenția noastră No. 231/1936, Min. de Int. cu ord. No. 5635/1936, a dispus Prefecturilor de județe înscrierea acestei îndemnizații, în bugetele eforturilor de pășuni.

În vederea ridicării Căminului notarilor am intervenit sub No. 228/1936 la Min. de Int. prin DI Deputat O. Furlugeanu, de a obține o subvenție. Avem toată speranța că vom obține această subvenție promisă din partea celor în drept. Intervenția noastră făcută la primăria municipiului București, sub No. 229/1936, pentru a ni-se ceda un lot pentru zidirea acestui cămin, a fost încununată de succes, în principiu acordându-ni-se un lot gratuit, care după îndeplinirea formalităților, urmează a fi designat de comun acord cu noi. (No. 39017/1936 municipiului București).

Tot în privința ridicării acestui cămin, am cerut Min. de Int. sub No. 236/1936, de a reține din salariile notarilor pe luna Ianuarie 1937, suma de 20 Lei, drept contribuție la Casa Federației de Salariați Publici și Căminul Notarilor.

În vederea adunării generale a Asociației noastre publicată cu 30 zile înainte în No. 11/ 936 revista „Adm. Română” și No. 331 din 3 Noembrie 1936 ziarului „Universul”, aprobată de Min. de Int. cu No. 12.840/936, am cerut tuturor Prefecturilor de județe sub No. 234/1936, ca toate sumele reținute din salariile notarilor pentru Asociație, să fie vărsate casierului nostru, fiindcă dreptul de vot la adunarea generală este condiționat de plata cotizațiilor către Asociație. Concomitent am cerut, să ni-se comunice și sumele reținute, fiindcă ori de câte ori ceream dela casierul nostru bani pentru acoperirea cheltuielilor făcute cu întreținerea mea și a secretarului ge-

neral în București, mi-s'a răspuns că nu sunt bani. Din această cauză am fost siliți a părăsi Bucureștii, tocmai când erau în joc interesele vitale ale funcționarilor publici și astfel nu am putut să fim alături de celelalte Asociații de funcționari publici, când au făcut demersurile la Dl. Președinte al Consiliului de Miniștri pentru modificarea proiectului de statut al funcționarilor publici aflat depus pe birourile Camerei sau adoptarea proiectului de statut întocmit de Federația de Salariați Publici, care cuprinde deciziile tuturor categoriilor acestor funcționari, inclusive și armonizarea salariilor. Nu mare mi-a fost mirarea, când am sosit acasă și am găsit adrese dela Prefecturi prin care mă încunoștințau, că sumele reținute au fost trimise casierului, iar altele printre cari: Baia, Buzău, Caliacra, Dâmbovița, Fălciu, Gorjiu, Ialomița, Neamț, Olt, Roman, Sibiu, Treișcaune, Tulcea, Vlașca, Vaslui, ne-au comunicat, că nu au făcut nici-o reținere, deoarece unii dintre notari, nu se învoiesc ca să li-se facă vre-o reținere, dâșii neconsiderându-se a fi membrii ai asociației, alții cerând reducerea cotizațiilor de Lei 100 anual, sau și mai puțin, iar dela unele județe președinții filialelor le-au încasat pe seama filialei respective, taxele de membru reținute fără ale vărsa casieriei noastre, iar dela unele Prefecturi și filiale n'am primit nici răspuns și nici taxe de membru. Se înțelege dela sine, ca în aceste condițiuni, nu vom putea ajunge la nici un rezultat, deoarece munca depusă de noi ca asociație, nu se depune numai pentru o parte din colegi, ci pentru toți, prin urmare toți colegii sunt datori să aducă uniform sacrificii.

În așa împrejurări, noi totuși, cât am stat în București, ne-am dat toată truda de a fi cât mai de folos Asociației și prin aceasta intereselor noastre. Astfel fiind în perioada pregătirii și întocmirii bugetului fiecărui departament, sub No. 28/1936, am intervenit la Min. de Int. pentru înscrierea gradațiilor noastre în bugetul anului 1937/38, iar întrucât bugetul statului nu ar putea suporta acest plus de cheltuieli, să se ordone prefecturilor, înscrierea acestor gradații în bugetele comunelor.

Fiind sesizați că unele Prefecturi de județe fac transferări de notari, am intervenit la Ministerul de Interne sub No. 239/1936, de a sista aceste transferări ilegale, deoarece acestea sunt de competența Ministerului, făcute cu avizul comisiei de disciplină.

Tot în vederea adunării generale din 8-9 Ianua-

rie 1937, am cerut Prefecturilor de județe sub No. 227/1936, de a ne comunica No. notarilor și subnotarilor salarizați, din bugetele comunelor. Dela unele am și primit rezultatul.

Sub No. 272/1936, am cerut Min. de Int. de a dispensa pe notarii dela cursurile de pregătire tehnică profesională administrativă, deoarece ei își au această pregătire câștigată și din școală și din practica de toate zilele și mai ales din salariul de mizerie pe care îl primește un notar, nu se poate întreține la cursuri. Dacă nu pot fi dispenzați notarii de aceste cursuri cel puțin să fie obligați a urma numai cei sub 10 ani de serviciu și durata cursurilor să fie redusă dela 6 luni la 3 luni, iar toate cheltuielile de întreținere, să fie suportate din bugetul Min. de Int. sau de Prefecturile județene.

Am cerut apoi Min. de Int. sub No. 273/1936, ca notarilor transferați, declarați stabili în altă parte, să li se plătească cheltuieli de mutare, fie de acest Minister, fie de prefecturi.

La intervenția noastră făcută, în urma cererii filialei Timiș-Torontal sub No. 145/1936, s'a publicat în Monitorul Oficial deciziile de stabilitate ale notarilor.

Trebuie să amintesc, că pentru o cât mai mare participare la adunarea generală a asociației noastre, am cerut sub No. 233/1936, Dir. Gen. C. F. R o reducere de 75%, care însă conform deciziei No. 182.978 R. A./1936, Dir. Gen. n'a putut fi aprobată.

Din toate aceste vedeți, că activitatea noastră a căutat să cuprindă în sfera ei toate în interesele noastre. Dar nu ne-am mărginit de a lupta numai singuri, pentru revendicarea drepturilor noastre, ci și împreună cu toate celelalte asociații funcționărești înrolate în Federația Salariaților Publici, împreună cu alte asociații funcționărești înregimentate în frontul unic, în ziua de 25 Octomvrie 1936, am luat parte la congresul general al Federației Generale Asociațiilor Profesionale de Salariați Publici și celelalte întruniri ale ei ținute, totașa și la toate întrunirile frontului unic din București, reușindu-ne, ca prin moțiunea votată și adoptată să ne fie susținute de Federație, următoarele doleanțe și anume:

„Achitarea gradațiilor, fără considerare la pregătirea școlară;

Redactarea actelor sub semnătura privată,

fără nici un plafon ;

Notarul să fie ofițerul st. civile ;

să aibe drept de vot deliberativ în consiliul comunal ;

să fie declarat inamovibil ;

să li-se achite sporul Titulescu ;

să poată fi pedepsit numai pe cale disciplinară”.

Vă mai aduc la cunoștință organizarea colegilor din județul Mușcel, unde în fruntea Filialei a fost ales Dl Gh. C. Roșu, iar cu organizarea județului Durostor am încredințat pe Dl Ioan Filip, notar în Cara-Osman.

Nu am neglijat nici corespondența vastă, ce am primit-o comunicându-vă că a intrat la noi din 14 Mai 1936 : 342 acte și am expediat până în 31 Dec. 1936 : 817 acte.

Domnilor Colegi,

Când v'am arătat în această expunere modesta noastră activitate, nu am făcut-o cu scopul, de a ne lăuda, ci spre a vă dovedi, că ne-am dat silința de a ne îndeplini cât mai conștiincios mandatul încredințat de DVS, pentru apărarea intereselor noastre profesionale, pentru a putea fi reabilitat numele asociației noastre defăimat de unii colegi, care strigă în gura mare că este „o societate pe acții”, pusă pentru exploatarea membrilor ei și pentru apărarea intereselor cons. de adm. Ne-a reușit a spulbera acest renume rău al asociației, prin tot ce am făcut până aci, arătat mai sus și că nu ne-a fost munca zadarnică, rămâne la aprecierea DVS.

Nu pot să nu amintesc și de ajutorul primit de la Preș. nostru de onoare, Dl Deputat O. Furlugeanu, care a fost alături de noi. Ii exprim pe această cale sincera și veșnica noastră iubire frățească, precum și profunda noastră recunoștință și mulțumire.

Doleanțele notarilor din Vechiul Regat absolvenți ai școalelor de notari.

Notarii din Vechiul Regat absolvenți ai școalelor de notari înființate pe baza legii de organizarea comunelor rurale din 1908 și cu vechime dinaintea anului 1916, văzând că, și acum cu ocazia stabilizării date pe baza legii administrative, am fost neglijați și mai ales că în privința salarizării am fost și suntem așa de vițreg tratați, încât noi cu 25—30 ani vechime și având la bază pregătirea profesională cerută de epoca în care noi am intrat în administrație, primim acelaș salariu și suntem puși în egalitate ca și cei numiți de 2-3 ani fără nici o pregătire profesională.

Văzând că acest tratament se prelungește la infinit și că o soartă vitregă ne urmărește, acum în pragul bătrânelor, încercăm pe aceasta cale a ne face auziți forurilor superioare, care par'că nu cunosc în deajuns administrația dela sate și rugăm pe toți acei care cunosc munca și greutatea cu care luptăm să ne dea sprijinul necesar.

Vom încerca să demonstrăm dreptatea cauzei noastre sprijinită pe drepturi câștigate prin legi anterioare și bazată pe o muncă nefrântă și istovitoare în lunga noastră carieră de notari.

Vor bine merita recunoștința noastră și mai ales a celor ce ne înconjoară și așteaptă cele de trebuință dela noi, toți acei ce se vor face sprijinitori ai cauzei noastre.

*

Legea de organizarea comunelor rurale din 1908 care a decretat instituția notarului înspirată ca și legea administrativă din 1925, de aceleaș dorințe de a pune la îndemână Țării o administrație creștitoare și demna care să reprezinte cu vrednicie prestigiul statului în mediul rural, pornind cu pregătirea notarului în școalele de notari ale vechiului regat, a făcut primul pas de propășire, întărire și consolidare. În adevăr cele patru școli de notari dotate

cu un bogat program de noțiuni generale de drept, au pregătit timp de 10 ani un tineret doritor de a schimba în bine administrația sătească și a ridica nivelul moral scăzut de până atunci, au reușit ca în câteva ani să dea un contingent indestulător spre a acoperi golurile în administrație, iar apariția lor în fruntea treburilor obștești ale comunelor ce au servit, a adus în administrație un revirment și o mentalitate nouă.

Mulți din acești tineri entuziaști, au urcat în erarhia administrativă la locul bine meritat de prețor pe care-l dețin și astăzi și în care activează cu pricepere, demnitate și devotament.

Dar legea din 1908 asigurase pentru noi un început de tratament rațional și demn, prin faptul că creiase o erarhie de 3 clase cu retribuții echivalente și anume: Notar clasa I cu 60 lei lunar, notar cl. II. cu 80 lei lunar și notar clasa III cu 100 lei lunar, iar pe deasupra acordă tuturor notarilor o indemnizație dela comună de 30 lei lunar plus o gradație de 10% din 5 în 5 ani. (art. 121 l. o. a. l.)

Mai acordă asemenea dreptul de avansare la funcțiunea de prețor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cei care mai suntem astăzi în funcțiune, suntem notari de clasa I, iar salariul ce ni se cuvine reportat la cursul de stabilizare este de $100 \times 33 = 3.300$ lei, iar nu cel de 1900 la care se mai aplică toate reținerile juste și înjuste și-l scoboară la 1600 și mai puțin.

Ne întrebăm între noi și întrebăm pe ori cine: Nu este acesta un drept câștigat prin lege?

Pot veni legi care să nesocotească și să știrbească un drept câștigat pe baza legii și prin muncă?

Lăsăm răspunsul la aprecierea celor îndreptățiți să cerceteze și să soluționeze problema noastră.

Reproducem alle drepturi nesocotite, acordate prin legea de unificarea administrativă din 1925.:

„Art. 371. Notarij actuali provizorii au gradul de impiegați stagiaři.

„Notarij actuali stabili din Vechiul Regat și Basarabia, care au o vechime de 5 ani în funcțiune, au un grad superior acestora. Ei pot înainta pe loc conform statutului până la gradul de sub șef de birou

inclusiv și în limita locurilor prevăzute în bugetul Ministerului de Interne.

Notarij deveniți stabili dacă provin din școlile speciale de pregătire dintre licențiați în drept sau din absolvenții școalelor din Făgăraș, Lugoj și Arad, precum și actualii notari stabili din Ardeal și Bucovina licențiați în drept, vor avea două grade superioare celor din precedenți. Ei pot înainta pe loc conform statutului până la gradul de șef de birou inclusiv și în limita locurilor prevăzute în bugetul Ministerului de Interne.”

*

Nici de drepturile câștigate prin această lege nu ne-am putut bucura noi notarij vechiului regat, căci am rămas și suntem tot cu gradul de impiegat stagiar acordat notarilor provizorii pe care i-a găsit legea din 1925. Drepturile noastre au rămas drepturi stabilite pe hârtie fără a avea vreo aplicațiune practică în privința notarilor din Vechiul Regat.

Dar dacă în țara noastră drepturile dobândite prin lege nu se respectă, atunci să privim trecutul nostru de muncă, să-l cercetăm, să vedem dacă el ne îndreptățește sau nu la o soartă mai bună.

Afirmăm cu tărie ca noi suntem generația care a pregătit și a prezidat la temelie Patriei mărite, noi am dus greul marilor dar și fericitelor încercări, ale războiului celui Mare și Sfânt, care ne-a dus la întregirea scumpului pământ strămoșesc, noi facem parte din etapa de glorie care ne-a dat Unirea Românilor, care va rămâne pururea veșnică și nedespărțită.

Are ori nu administrația dinaintea și din timpul războiului vreun merit?

Lăsăm răspunsul la aprecierea celor chemați să ne judece și să ne califice.

Și dacă soarta ne-a dat mândria de a ne număra printre aceia care au contribuit ca români și slujitori ai treburilor obștești la temelie României Mari, apoi aceeași simțire ne îndeamnă azi de a atrage atenția conducătorilor noștri că să ni se recunoască dreptul nostru, consfințit prin art. 62 stat. funcț. publici.

Dacă unii au încercat câștigarea drepturilor prin justiție și dacă alții s'au resemnat prin tăcere și cu speranța că drepturile vor fi până la urmă re-

cunoscute, principiu care ne-a stăpânit și pe noi, până acum credem însă că acum când familia ce ne înconjoară cele dela noi părinți de copii dreptul lor, să înfățișăm și noi situațiunea noastră materială acelor care urmăresc evoluția și progresul admi-

nistrației spre a vedea cât de mare și de strigătoare este nedreptatea ce ne paște și cât de îndrăgiiți suntem să strigăm din toate puterile : „FACETI-NE DREPTATE !”

Stelian Mărculescu, notar.

Dela adunarea notarilor Cărășeni.

La adunarea generală a notarilor comunali din județul Caraș, ce s'a ținut în 30 Decembrie 1936, s'a trimis următoarea telegramă de devotament M. S. Regelui Carol al II-lea :

M. S. REGELUI CAROL AL II-LEA

SINAIA.

Adunarea generală a notarilor comunali din județul Caraș, în ședința de azi, 30 Decembrie 1936, exprimă Majestății Voastre profund respect și nemărginit devotament.

Notarii Cărășeni se obligă în modul cel mai solemn a fi o sentinclă înflăcărată la granița de Vest a țării.

Să trăiți Majestate !

Președintele adunării :

Gheorghe Milencovici.

La această telegramă, Majestatea Sa a răspuns Dn. Gheorghe Milencovici, președintele notarilor comunali din România, prin următoarea telegramă :

Dn. GHEORGHE MILENCOVICI,

președintele al notarilor Cărășeni

ORAVIȚA.

București, Palatul Regal Ian. 15.

M. S. Regelui Carol al II-lea mulțumeste adunării generale Notarilor Comunali din jud. Caraș, pentru asigurările de devotament exprimate.

Directorul secretariatului particular al M. S. Regelui :-

EUGEN BUCHIMANN.

(„Drum Nou”, Bocșa-Montană 24. I. 1937).

Notarii comunali și cursurile de pregătire tehnică profesională.

— Textul Memoriului înaintat de către Asociația noastră Domnului Ministru de Interne. —

ASOC. GENERALĂ A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA.

DOMNULE MINISTRU,

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România, cu referire, la urmarea cursurilor de pregătire tehnică profesională, respectuos înaintează următorul

MEMORIU :

În art. 237 și 238 din legea administrativă, se prevede pentru notari și restul de funcționari administrativi, o pregătire tehnică profesională, iar prin regulamentul întocmit pe baza art. 239 din aceeași lege, publicat în Mon. Of. No. 218/1936, se stabilesc condițiunile, în care se face această pregătire.

Analizând dispozițiile regulamentului de mai sus, se constată, că sunt 4 secțiuni și anume: secțiunea I și II pentru cei cari vor să devină funcționari administrativi și secțiunea III și IV de perfecționare, pentru aceia, cari sunt funcționari administrativi stabili.

Pe funcționarii administrativi stabili, îi privește secțiunea III și IV. Nu se precizează în textul regulamentului, că funcționarii, cari nu au încă stabilitatea, în care secțiune vor urma. După o interpretare concludentă, ar urma să facă cursurile în secțiunea I și II-a, a căror durată pentru diplomații universitari, este de un an, iar pentru absolvenții școalelor secundare de doi ani și aceasta — probabil — în permanență.

Conform suscitaturii regulament, în secțiunea III vor urma numai funcționarii stabili, cari au un titlu universitar și cel puțin gradul de șef de birou.

Majoritatea funcționarilor îngrijorați de viitorul lor, fără să țină seamă de aceste dispozițiuni, au înaintat cereri de înscriere, Centrului de pregătire tehnică profesională din București, Str. Crețulescu No. 6, unii achitând și taxele, iar alții neachitându-le, socotind că se vor da dispoziții lămuritoare. Centrul de asemenea, fără să țină seamă de dispozițiile re-

gulamentului, i-a înscris pe toți cari au înaintat cereri, cerându-se taxele celor cari nu le-au înaintat.

Creдем că ar fi bine să se știe :

În ce secțiune vor urma funcționarii stagiați (cari încă nu au obținut stabilitate) și în cazul când vor urma în secțiunea I și II, dacă cursurile sunt permanente ? În acest caz înseamnă, că autoritatea respectivă trebuie să se lipsească de ei, timp de 1-2 ani, dându-le salariul și un ajutor de întreținere.

Dacă funcționarii stabili, fără diplomă universitară, cari au gradul de șef de birou sau un grad mai mare decât acesta, mai trebuie sau nu să urmeze cursurile de perfecționare și anume din ce motiv nu ar fi necesar ?

Dacă funcționarii stabili cu diplomă universitară, cari nu au gradul de șef de birou, trebuie sau nu să urmeze cursurile de perfecționare și până când vor obține acest grad și din ce motiv, nu ar fi necesar ? Pot înainta până la gradul de șef de birou și fără absolvirea cursului ?

Dacă absolvenții școalelor de notari din Făgăraș, Lugoj și Arad și în general aceia cari posed diplome de notari, se bucură de reducerea de termen prevăzută de art. 31 din susmenționatul regulament ? Noi credem că da, deoarece și acestea au fost școli administrative, cari au eliberat diplome de capacitate și frecvența a fost de un an.

În ce privește notarii, ținem să precizăm, că acești funcționari până în prezent, nu au grade statutare. Ei nu au fost asimilați pe baza Decretului Regal de ierarhizarea funcțiilor No. 3029/1936, publicat în Mon. Of. No. 262/1936. Cu acești funcționari administrativi s'a făcut o enormă nedreptate. Din 1925, nu li-s'a făcut nici o avansare, nici în salar și în grade statutare. În cazul de față nici unul nu știe, ce grad are, pentru a se putea conforma dispozițiilor din susmenționatul regulament.

Trebuie să se știe, că pentru ce s'a fixat, că funcționarii administrativi fără diplomă universitară care au gradul de șef de birou și cei cu diplomă universitară, cari nu au gradul de șef de birou, nu ar trebui să urmeze cursul de pregătire profesională, pentru ca în cazul când absolvirea cursurilor acordă

anumite avantagii, cei cari trebuie să-l urmeze, să poată urma în primele serii.

Suntem de părere, că până nu se aduc în ordine încadrările tuturor funcționarilor și mai ales ale notarilor și secretarilor de plasă, pentru cari nu s'a făcut nimic până în prezent, pe baza Decretului — Regal — de ierarhizarea funcțiilor, a statutului funcției publice și a legii administrative și până nu se vor da dispozițiuni explicative, pentru o executare sistematică, precum și de a crea mijloacele necesare funcționarilor, urmarea cursurilor de perfecționare de către funcționari este prematură, deoarece se vor crea mari nedreptăți și mizerii funcționarilor, precum și dificultăți în bunul mers al serviciilor.

În ce privește încadr. notarilor, trebuie să se facă dreptate, deoarece orice amânare în această privință le agravează situația detestabilă în care se găsește. Potrivit art. 127 și 130 din legea administrativă, să li se acorde fără considerare la pregătirea școlară gradațiile și sporul de salariu. Gradațiile să se acorde calculându-se vechimea de câte 5 ani, apoi pe baza ultimei gradații să se facă echivalarea în gradul statutar potrivit Decretului Regal, privitor la ierarhizarea funcționarilor, fără de care nu se poate aprecia cari dintre acești funcționari, trebuie să urmeze cursurile de perfecționare, conform celor arătate mai sus.

Mai ținem să arătăm următoarele :

Notarii comunali prin cele arătate în memoriul prezent, nu intenționează să saboteze câtuși de puțin buna chibzuință a legiuitorului, însă roagă autoritățile superioare, să binevoiască a examina situația din toate punctele de vedere : atât al încadrărilor, al salariilor (situația materială, al intereselor familiale, etc.) Într'adevăr dacă se va examina situația din aceste punct de vedere, se vor constata o mulțime de dificultăți, cu privire la urmarea cursurilor, în felul cum s'a preconizat și în faza în care se găsește în prezent, această chestiune.

Situația notarilor comunali este foarte precară. Având un salariu de mizerie de 1900-3750 Lei, căsătoriți cu copii, unii având și alți membrii de familie de susținut (părinți, frați, surori, nepoți, orfani, etc.). În multe cazuri un neajuns este și îndepărtarea din mijlocul familiei pe timp de 90 zile într'un an la o îndepărtare, cum este București și mai ales, la acei părinți, cari au familie numeroasă, cu copii la școală, cu necazuri multe, cu soție și copii bolnavi etc. În asemenea împrejurări este imposibil ca, cursul de perfecționare, să dea rezultatul bune, chiar la cei mai distinși funcționari, cari mereu vor fi chinuți de mizerie și de grija familiei.

Cheltuelile unui funcționar netitrat la București, timp de 90 zile cu transport (trei transporturi tour-retour), taxă de înscriere, costul cursurilor tipărite, întreținerea, etc., se urcă dela 15-20.000 Lei, iar a

unui titrat timp de 30 zile dela 5-8.000 Lei. Ori de unde să suporte funcționarul aceste cheltueli, când din salariu nu poate face față, nici strictul necesar ? Pe lângă acestea, se poate întâmpla, ca el fiind în viață un funcționar loial, distins, cinstit și care a produs ceva pe teren administrativ, să se reîntoarcă cu o decepție — cu o diplomă, prin care este clasificat pur și simplu „mediocru”. Valoarea unui funcționar, nu se poate aprecia în timp de câteva luni, ci se verifică prin activitatea progresivă, prin randamentul care-l dă slujbei sale zi de zi, prin realizări înfăptuite. Cursurile pot să le dea directive, anumite cunoștințe noi, însă nici de cum nu se va putea aprecia cu precizie și în cele mai multe cazuri fără greșală, valoarea morală și aptitudinile unui funcționar pe teren, fără a-i cunoaște trecutul. De aceea este necesar, ca la eliberarea diplomei, să i se ia în considerare și prestigiul de care s'a bucurat în instituția respectivă, pe baza conduitei și a muncii ce a prestat. La începători este cu totul altceva, fiindcă la aceștia, nu se distruge un trecut de muncă, printr'o notă obținută, ci urmează să se aprecieze numai ceea ce au prestat la cursuri, iar aptitudinea și zelul pe teren, urmează să-l verifice în viitor.

În concluzie credem, că în prealabil, trebuie să se ia următoarele demersuri :

1. Să se dea explicație, că pe baza susmenționatului regulament cine trebuie să urmeze cursurile, explicându-se și urmările, ca astfel funcționarii, să nu fie lăsați la discreția Centrului de Pregătire tehnică profesională, care — după cum s'a observat — are tot interesul, să înscrie pe toți funcționarii, cerându-le taxele, indiferent dacă potrivit regulamentului suscitât trebuie să urmeze cursul sau nu.

2. Să se facă încadrările notarilor fără considerare la pregătirea școlară, cari nu s'au făcut până în prezent, pentru a ști, ce grad are fiecare și pentru ca în raport cu pregătirea, să se poată aprecia, dacă trebuie sau nu, să urmeze cursul conform dispozițiilor, din susmenționatul regulament.

3. Să se creeze subcentre în fiecare ținut cu universitate, pentru ca notarul să fie mai aproape de casă și de autoritatea respectivă și pentru a se înconjura o aglomerare de funcționari la un singur centru, făcându-se astfel posibilă, o mai bună audiere și preparare.

4. Să se împartă din timp funcționarii în serii, în așa fel, ca serviciul să nu întâmpine dificultăți, în bunul mers.

5. Să se creeze mijloacele necesare funcționarilor pentru acoperirea tuturor cheltuelilor.

În fine ținem să amintim, că unii notari au slevat ideea, că aceste cursuri să se țină prin radio, la ore fixe și să li se dea lucrările acasă, pe cari să le facă sub supravegherea unui profesor, sau a unui inspector General Administrativ, în capitalele de

județe, apoi să se prezinte la un examen, cu o dată fixă. La tot cazul, această idee din punct de vedere material, ar fi foarte avantajoasă, urmând a se suporta numai taxa de înscriere și prețul cursurilor tipărite. Aceasta înseamnă o cruțare de cel puțin 15.000 Lei anual, pentru fiecare funcționar netitrat, și câte 8.000 Lei, pentru fiecare funcționar titrat.

Dându-ne osteneală pentru a arăta sincer toate neajunsurile în legătură cu această chestiune, Vă rugăm Domnule Ministru, să binevoiți a considera

acest memoriu nu ca o sabotare a bunelor intențiuni ale legiuitorului, ci ca doleanțe a unui corp dintre funcționari administrativi, a notarului comunal, mereu lovit de soarte și în căutarea unui remediu de îndreptare, atât în situația lui, cât și în afirmarea lui, spre binele și propășirea administrației țării.

Bocșa-Montană, 10 Ianuarie 1937.

Președinte :

Secretar general :

GH. MILENCOVICI.

R. ARON.

De ce stăm prost?

În țara asta orice problemă, fenomen sau instituție încep de la război. S'au întâmplat atunci răsturnări revoluționare, reforme radicale, viragii atât de brusce în toate domeniile sociale, încât se poate spune că sfârșitul războiului este un al doilea început. Doctrină noi își fac drum în politică, succumbă partidul conservator, cu toată mentalitatea pe care o reprezenta, legislațiile cu caracter social se înmulțesc mereu și o concepție democratică transpiră din toate realizările. În drept — și mai cu seamă în administrație — această afirmație se verifică pe deplin.

Și dacă acest lucru e adevărat pentru V. Regat, apoi e cu atât mai adevărat pentru provinciile alipite. Acestea aduceau cu dânsese un întreg șiroi de concepții cari se contraziceau cu mentalitatea dominantă din Vechiul Regat, aduceau moravuri de pe alte țărâmură, instituții neacomodate la cele de dincolo de munți. S'a deschis atunci un proces inedit. Un proces de acomodare, care a dat o violență turnură întregii constituțiuni sociale a provinciilor alipite și mai cu seamă Ardealului. Nu e mai puțin adevărat însă că Ardealul, târât pe o pantă ce se contrazicea cu el, a manifestat în permanență o neliniște și chiar o îngrijorare, față de refuzul Vechiului Regat de a primi odată cu poporul alipit și tradițiile lui social-politice.

În Vechiul Regat încă dintru început problema se arăta gravă. Aduceam noi ceva demn și trainic pentru România întregită sau veneam săraci de orice instituție care să împingă înainte cu un pas complexul social al țării mame? Sau, altfel zicând: Procesul de asimilare politică trebui-va el să fie cu totul unilateral în așa fel încât Vechiul Regat să înghită (social-politic vorbind) fără nici o concesie din partea lui, noile provincii, sau ca totul să se ridice la o cooperare interprovincială dându-se posibilitate noilor provincii să-și impună zestrea ideolo-

gică pe care o aduceau dela țările de cari s'au desprins? Iată marea întrebare!

Au fost unii cu o francă sinceritate. C. H a m a n g i u, spre exemplu, contesta, pur și simplu, necesitatea reformei codului civil. El zicea că, în definitiv, problema are o soluție elementară: extinderea codului român, fără nici o modificare, asupra celorlalte ținuturi. Hamangiu considera drept inutilă o colaborare a legiuirilor ardeleni la reforma legislativă a României întregite.

Dar fostul civilist nu era un izolat în susținerea acestei opinii. Făcând uz mai ales de argumente facile ca, spre exemplu, origina străină a legiuirilor ardeleni — așa cum codul român n'ar fi tot o lege franceză tradusă pe limba noastră — mulți alții s'au arătat neînțelegători față de ceea ce aduceam noi.

Ceea ce apărea însă ca jicnitor, erau argumentele tradiției. Orice propunere făceam noi cei din Ardeal, replica venea promptă: Nu suntem în linia tradiției românești. Iată un exemplu: Oficiul de stare civilă. Să judecăm drept, obiectiv: Nu e o nebunie să i se dea acest oficiu primarului? Să nu vă mirați: Iacă nu e o nebunie! Nu pentru că tradiția din V. Regat a consfințit acest obicei de drept civil. Și până acum, vă mărturisesc, argumentul mi se pare impresionant. Asta fără nici o ironie. Unde însă încep a se naște nedumeririle, e întrbarea care urmează: Dar noi, mă rog, n'am avut și nu avem o tradiție? Căci dacă dincolo poporul s'a obișnuit să încheie căsătoriile la primar, apoi tot așa aici, dincoace, s'a obișnuit să și le încheie la notar. Și atunci, dacă două tradiții se bat cap în cap, de ce tocmai tradiția noastră trebuie în mod necesar sacrificată? N'avem nimic de zis: dacă legiuirile de dincolo sunt mai bune (cum se poate afirma nu fără oarecare dreptate despre unele capitole ale codului civil român, știut fiind că c. c. austriac, mai ales la capitolul succesiunilor, este de

o construcțiune pronunțat medievală), foarte bine, suntem gata să primim. Dar atunci când chestiunea se prezintă invers, nu înțeleg de ce și consecințele nu sunt inverse. În definitiv tradiția nu ne poate opri pentru totdeauna din drum. Când această tradiție s'a pornit într'o direcție care poate duce la desnodă-minte fericite, suntem cu toată considerația pentru dânsa, dar atunci când ea ne împotmolește într'o penibilă stagnare, atunci cred că tradiția trebuie bruscată puțin, sau chiar violent îmbrâncită (dacă nu chiar abandonată) pentru ca să fim în concordanță cu spiritul vremii. Tradiția, singură, fără atributul bunului, nu se justifică în constituția unui stat. Căci, la urma urmelor, bacșișul la noi n'a intrat în tradiție? Și ne convinge oare acest lucru ca să dăm bacșiș în vecii vecilor, pentru simplul motiv că așa e tradiția?

După această paranteză ne putem întoarce la ofițerul de stare civilă. Se știe că notarul e un om cu carte, în Ardeal are bacalaureat, foarte adeseori licență și chiar doctorat în drept (e vorba, bineînțeles de notarii numiți încă înainte ca actuala lege administrativă să se fi conceput), deci apt pentru a conduce un registru de stare civilă. Și cum legiuitorul dă o deosebită importanță acestor acte, firește că toate lucrările în legătură cu ele trebuiau date pe mâna unui om competent.

— „A da, mi se va răspunde, această susținere poate fi valabilă pentru Ardeal, dar nici decum pentru Vechiul Regat. Acolo — va continua preopinental meu — notarii nu sunt cu bacalaureat”. Iau notă despre acest răspuns. Dar cât or fi notarii de fără bacalaureat în Vechiul Regat, tot trebuie să fie mai deștepți decât Nea Ghiță, cărciumarul ajuns primar — cam cum ar fi țiganul căprar. Fiindcă, să fim serioși: primarul e un om care se schimbă mereu. Pe când ar învăța și el formalitățile pentru căsătorie, pe atunci cade. Ori notarul e un funcționar permanent, prin urmare și cea mai elementară logică ne spune că trebuie să se priceapă mai bine. Dacă nu de altceva, apoi măcar pentru rutina pe care o are. Este simplu. Totuși, legiuitorul nici nu s'a gândit măcar să adopte sistemul ardelean pentru Vechiul Regat. Ba mai mult: l-a transplantat pe cel de dincolo la noi. E de prisos, de sigur, ca să repet lucruri pe care toată lumea le știe: că în regiunea secuiască, azi, când de 20 de ani trăim în România, toate căsătoriile se încheie în limba maghiară, că astăzi nici urmă n'a mai rămas din solemnitatea căsătoriilor de altă dată, când notarul era ofițer de stare civilă, că — în fine — de fapt și astăzi tot notarul este ofițer de stare civilă (rolul primarului rezumându-se la a declara legală o căsătorie încheiată de notar) aproape pe tot întinsul Ardealului.

Argumentele sunt indiscutabil în favoarea notarului. Și totuși... Și totuși nimic nu se schimbă.

Știți: eterna poveste — sfânta tradiție.

Acum să lichidăm cu acest exemplu. Să lichidăm pur și simplu cu exemplificările: aceasta pentru că într'un articol viitor vom aduce o serie întregă de exemple, când, punând chestiunea doctrinar, avem de gând să lămurim problema separațiunii puterilor în stat și atribuțiile organelor administrative. Atunci, cu o bogată exemplificare, vom arăta, cum pe baza unor ficțiuni juridice o întregă ordine de lucruri a fost răsturnată cu josul în sus.

Momentan gândul nostru este să arătăm în sarcina cui cade vina pentru atâtea eșecuri ale corpului funcționăresc (ale corpului funcționăresc din întreaga țară, căci căzând legile din Ardeal, cari le dădeau mai multe drepturi, implicit au căzut și funcționarii).

O precizare prealabilă: Noi nu acuzăm pe nimeni. Firește, orgoliul întunecă clara viziune a oricui. Și dacă așa este, nu ne mirăm că fiecare provincie încerca să-și impună propriul ei punct de vedere. Nu acuzăm deci — mai bine zis nu acuzăm Vechiul Regat. Dacă însă avem usturătoare observații pentru frații de dincoace, nu va sta nimeni să se mire. Fiindcă vinovații, marii vinovați, singurii vinovați, suntem noi funcționarii din Ardeal. Aceasta pentru că la început prea ne-a mers bine și nu ne-am văzut de interese. O inactivitate somnolentă a caracterizat, până mai acum câțeva vreme, asociațiile noastre funcționărești. Ele nu existau, pur și simplu. Și în măsura în care existau, erau numai pentru sine. O adunare generală era o deslănțuire de pasiuni pentru unii, o oră de dulce recreiere în somn pentru alții. Nu voi supăra pe nimeni dacă voi mărturisi că Asociația Notarilor nu face de loc excepție. Din contră...

Scriitorul acestor rânduri a asistat la câteva adunări de acest fel, încă de pe vremea când era student. Ei ce să vă spun? În toată sala nu erau decât două categorii de oameni: Prima — absenții, a doua — răsvrățiții. Acolo nu era nimeni ca să deie o idee nouă, ca și contureze fizionomia unui nou sistem de administrație, să impună, energic, un nou punct de vedere. De altfel asemenea chestiuni nici nu se puneau. Mai presus decât toate legile administrative era problema președintelui. Vă jur, un președinte de republică nu se poate mândri cu o opoziție ca președintele Asociației Notarilor. Când am văzut acest spectacol — ca un tânăr care voia și vrea și azi, să-și lege destinele vieții de această carieră — m'am gândit: Cât de altfel s'ar putea realiza ceva în sânul acestui corp dacă la o adunare nu ar fi 50 de certareți și 150 de somnoroși ci o masă compactă de 5600 notari câți numără Asociația, eroici, cari ar avea curajul să-și strige energic drepturile pe cari le merită și nu li se dau. Dacă ar fi acolo, o masă care să nu submineze ci să susțină, să nu doarmă ci să agite, să nu absenteze ci să facă un sublim act de pre-

zență prin perseverența francă cu care să-și susțină interesele. Această absență, această ucigătoare indiferență a lăsat lucrurile să ajungă până aici.

După adunarea generală din București (Mai 1934) citeam una din cele mai mari cotidiene ale țării. Se ocupa gazetarul — ca să nu treacă adunarea sub tăcere — despre notarul comunal. Scria un om care arăta toată simpatia pentru notari, un om care le aducea „elogii”, în sfârșit un om de perfectă bunăcredință. Ei bine, iată cam ce zicea acest om: Satul e ca o companie de soldați. Organele lui conducătoare corespund conducătorilor companiei. Dar cum o companie, aibă ea un căpitan oricât de bun, nu valorează nimic fără un strașnic plutonier major, tot așa un sat, orice primar bun ar avea, e mort fără un notar destoinic.

E clar: primarul — căpitan, notarul — plutonier major. Asta o spunea un ziarist, un mare ziarist, care se ocupă cu chestiunile cari agită grupările profesionale, un om de bună credință. Și la fel zice toată lumea. Iată, noi n'am ajuns să convingem opinia publică a acestei țări că oricum notarii sunt ceva mai mult ca niște plutonieri majori și dacă cineva vrea cu orice preț să facă această comparație sat-companie, apoi notarul este căpitan și primarul plutonier major, dar nici un caz invers.

Dacă noi n'am reușit să dăm o oglindă fidelă a adevăratei noastre valori se datorește faptului că prea am fost pasivi, prea ne-am lăsat în voia sorții, prea ne-a lipsit încrederea în noi înșine. Un notar zicea că n'avem în corp un om care să ne reprezinte cu destulă autoritate. N'avem un om cum îl au spre exemplu, învățătorii pe Toni. Personal am o părere exact opusă. Noi avem un Toni, dar acest Toni al nostru n'are la spatele lui un corp disciplinat cum este corpul învățătoresc. Un congres al învățătorilor este redat pe pagini întregi de gazetă, al nostru într'un colț ascuns și neînsemnat. Și să fim sinceri — e explicabil.

Fiindcă adunările noastre se consumă în certu-

ri fără rost, în alegeri de președinte sau în modificări de statute. Parcă statutele ar conduce o grupare profesională și nu oamenii. Nu se vorbește acolo, cu autoritate și cu seriozitate despre problemele cruciale ale statului, când știut este, că în nici un domeniu nu se prezintă atâtea asemenea probleme, ca în administrație. Un congres al notarilor ar trebui să fie un laborator de elaborare a noi concepții în diriguirea statului, dar nu este decât o întrunire unde participanții se mascarează, subminându-și propriul lor prestigiu. Iar în ordine profesională, adunarea aceasta ar trebui să fie o energică afirmare a voinții de a trăi, o elegantă mărturisire a justelor desiderate cari se cer satisfăcute. O demnă pretindere a ceea ce li se cuvine, nu o cerșire ca să li se dea atât cât alții vor din bunăvoință.

Notarii în toată lupta lor profesională au făcut ca un cumpărător nepriceput care intră în prăvălie. Dacă i se cere mult, n'are curajul să ofere puțin. Cu cât i se cere mai mult, cu atât oferă și el mai mult. Iar nouă cu cât ni se lua mai mult, cu atât aveam mai puțin de cerut. Când se pornea un atac contra noastră, noi băteam în retragere, în loc să fi deslănțuit contra ofensiva. Și ne-a fost fatal. Căci rând pe rând am pierdut tot ce aveam după unire. Am pierdut oficiul de stare civilă, am pierdut încadrarea, — în fapt am pierdut înaintările — doar cel mai mare salariu de notar vechiu e de 2600 lei, — am pierdut lucrările particulare și, Doamne, câte n'am mai pierdut?

Și când te gândești că în locul fiecărei pierderi se putea înregistra un câștig. Acest lucru nu dă nimănui de gândit? La Adunarea Generală tot un ansamblu de 50 de certăreți și 150 de somnoroși vor fi?

Așa, o simplă întrebare... (*)

Nicolae S. Ursu, licențiat în drept.

(*) Acest articol a fost scris înainte de Congres. (Nota Redacției).

Penzionarea și gradațiile notarilor din Vechiul-Regat.

— Doleanțele prezentate la Adunarea generală a Asociației Generale a Notarilor Comunali din 8 Ianuarie 1937, de către Filiala Buzău. —

1. Având în vedere că majoritatea notarilor, nu au vărsat Casei generale de pensii cota de 10% din salariul brut, pe timpul dela 1 Februarie 1930, la 1 Ianuarie 1932, timp cât au funcționat, la unitățile

administrative de atunci și la comunele de centru, se cere ca să se intervină prin Ministerul de Interne, la Casa generală de pensii, ca să li se aprobe notarilor, care se găsesse în această categorie, să verse cota

reținerilor pe timpul arătat mai sus, în bonuri de impozit.

Această intervenție este legală, întrucât pe lunile Ianuarie, Februarie, Martie și Aprilie 1932, deși notarii au fost trecuți în bugetul statului, totuși au primit salariile în bonuri de impozit.

Calculul reținerilor să se facă socotit 10% la salariul brut ce a fost înscris în bugetele comunelor respective, unde au funcționat fiecare.

2. Întrucât unii din notarii, aflați astăzi în funcțiune, au servit până la 1916, ca Agenți de urmărire la Ministerul de Finanțe, fără să li se facă rețineri

pentru pensie, să se intervină la Federația funcționarilor publici, cât și la Casa generală de pensii, ca Federația să înscrie acest deziderat special în statut, iar Casa generală de pensii să primească chiar de acum aceste rețineri, celor ce vor să-și reguleze drepturile la pensie.

3. Să se acorde imediat gradații notarilor, cari au fost mobilizați în războiul pentru întregirea neamului.

Al. C. Mihăilescu, notar.

Președintele Filialei Județului Buzău.

Doleanțele subnotarilor.

— Unificarea salarizării. Acordarea reducerii de 50% pe C. F. R. —

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România a înaintat Domnului Ministru D. I u c a următoarele memorii cu privire la doleanțele subnotarilor :

I.

ASOCIAȚIA GENERALĂ A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA.

No. 67/1937.

DOMNULE MINISTRU,

În urma doleanțelor exprimate de subnotarii și funcționarii administrativi ai comunelor rurale, prin care ni-s'a adus la cunoștință, că remunerația acestora nu se face după nici un criteriu logic, avem onoare a Vă rugă să binevoiți a lua în considerare următorul

MEMORIU

referitor la unificarea salarizării subnotarilor și a celorlalți funcționari administrativi ai comunelor rurale, întocmit cu reprezentanții acestora.

Administrația sufără, din cauza văditelor nedreptăți ce se fac acestor funcționari, cari în privința salarizării sunt lăsați la discreția binului plac a unor consilii comunale în majoritatea cazurilor, înconștiente de menirea și rostul acestor colaboratori ai reprezentantului puterii centrale în comunele rurale.

Salariile subnotarilor variază între 2200 și 5000 Lei lunar, iar a celorlalți funcționari între 500 și 3500

Lei lunar, și cu toate că cei dintâi, sub raportul pregătirii sunt dipl. ai școlilor de notari, cu bacalaureatul sau alte școli echivalente la bază, totuși o mare parte din ei au salarii mai mici de cât unii impegați cu școala primară, dar cu protecție. Aceași diferențiere nedreaptă și într'un mod destul de accentual se observează între impegații cu liceu sau alte școli și cei cu școala primară, neținându-se seamă nici măcar de vechimea în serviciu.

Pentru îndreptarea acestei situații, Vă rugăm să binevoiți a dispune unificarea salariilor începând de la noul an bugetar, dacă până atunci nu va interveni armonizarea lor, conform art. 109 din Legea Administrativă.

În acest scop, pentru salarizarea subnotarilor, binevoiți a reveni asupra Ordinului D-Voastre No. 9641 J. din 18 Decembrie 1930 care n'a fost aplicat de unele județe și care este întocmit conform Decretului Legge XX a Consiliului Dirigent, circularei Ministerului de Interne, Direcțiunea Generală Cluj No. 8900/1921 și No. 4901 din 26 Noembrie 1921, precum și a tuturor normelor ulterioare de salarizare ar fi următorul

T A B L O U

de retribuția cuvenită subnotarilor, în baza Ordinului Min. de Interne No. 9641 J. din 18 Dec. 1930.

Anii de serviciu	Salariu	Trienale	TOTAL	Indemnizație specială	TOTAL	Indemnizație și sporuri după salariu, trienale indemnizație și specială							1-a parte din scumpete	Totalul retribuțiilor	Salariu rotunjit	Reducerea de la 1933 conform legii publ. în M. O. Nr. 56 din 1933	Salariu legal lunar pe anul 1933/34	Salariu lunar rotunjit
						Prima și supliment	Curba Lalescu	Curba 35% Lalescu	Sporul de 30%	Sporul de 40%	Sporul de 15%	TOTAL						
0-3	350		350	250	600	500	450	145	505	880	235	2873	319	3792	3800	380	3420	3400
3-6	350	40	390	250	640	500	500	175	540	940	300	2955	323	3923	3900	390	3510	3500
6-9	350	80	430	300	730	500	550	190	590	1020	455	3305	367	4402	4400	616	3784	3800
9-12	350	120	470	300	770	500	600	210	630	1080	525	3545	394	4709	4700	658	4042	4000
12-15	350	160	510	300	810	500	600	210	635	1100	635	3910	434	5154	5150	927	4223	4200
15-18	350	200	550	300	850	500	650	225	665	1155	965	4180	434	5454	5450	991	4469	4500
18-21	350	240	590	300	890	500	700	245	700	1215	965	4325	480	5695	5700	1020	4680	4700
21-24	350	280	630	300	930	500	700	245	710	1230	965	4330	480	5741	5750	1035	4715	4700
24-27	350	320	670	350	1020	500	800	280	780	1350	1090	4800	533	6353	6350	1140	5207	5200
27-30	350	360	710	400	1110	500	850	295	825	1430	1440	5340	593	7043	7050	1269	5782	5800
30-33	350	400	750	450	1200	500	950	330	890	1545	1585	5800	661	7664	7650	1377	6273	6300

Ținem să observăm, că pentru subnotari n'au obvenit alte norme de salarizare și, că ei merită aceste salarii, mai ales, că în raport cu pregătirea lor, ei nu se bucură de nici un avantajiu prevăzut de Statutul funcționarilor publici, ca : drept la pensie, re-

duceri pe C. F. R. etc.

Pentru ceilalți funcționari administrativi rurali, inferiori subnotarilor, Vă rugăm să binevoiți a accepta următorul tablou, propus de reprezentanții lor, după studiul și vechimea în serviciu și anume :

T A B L O U

de salarizarea funcționarilor administrativi rurali :

Pregătirea	Anii serviți			Observațiune
	1-5	5-10	10 în sus	
școala primară	1.500	2.000	2.500	Să se mențină salariile mai mari, ca fiind drepturi câștigate
curs secundar inferior	2.000	2.500	3.000	
curs secundar superior	2.500	3.000	3.500	

Credem că sumele sunt modeste, ținând seama ca și funcționarii comunali sunt lipsiți de avantajele acordate celorlalți funcționari de Stat.

Fiind interesul administrației de a se pune capăt tuturor nemulțumirilor din sânul său. Vă rugăm să binevoiți a accepta, tablourile de mai sus și a dispune Prefecturilor, ca organe de tutelă, să procedeze

la normalizarea salariilor subnotarilor și a funcționarilor administrativi inferiori acestora, conform normelor menționate, începând cu noul an bugetar.

Bocșa Montană, la 4 Ianuarie 1937.

Președinte :
Gh. Milencovici,

Secretar General :
Maxim Surulescu.

II.

ASOCIAȚIA GENERALĂ A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA.

No. 76/1937.

DOMNULE MINISTRU,

In Ardeal și Banat există un număr destul de în-

semnaț de funcționari comunali în administrația comunelor rurale, a căror existență datează din legiunile maghiară și recunoscută de Legea unificarea administrativă din anul 1925, numindu-i secretar de

notari, iar după L. O. L. A. din 1929 subnotar.

Funcțiunea de secretar de notar respective de subnotar a fost menținută din legiurile maghiare, ca fiind socotită un element indispensabil pentru continuitatea și buna administrațiune a comunelor rurale, acordându-li-se acestor funcționari drepturi bine stabilite prin încadrarea în Statutul funcționarilor publici. Intențiunea legiuitorului a fost, ca să pregătească elemente tinere și capabile pentru funcțiunea de notar și aceasta nu se putea face mai bine, decât prin organizarea acestui stagiu de ucenicie și practică administrativă chiar pe lângă notari titulari și în cancelăriile comunelor rurale. De aci și grija pusă în recrutarea acestor funcționari, cerându-se pentru numirea lor aceleași condițiuni de studii ca și notarilor și creiându-se școli de specialitate pentru pregătirea lor la Arad, Făgăraș și Lugoj, unde nu erau primiți decât absolvenții liceului și școalelor comerciale superioare. În ultimul timp au fost numiți subnotari licențiați în drept și chiar doctori în drept, ridicându-se prin aceasta prestigiul acestei tagme de funcționari.

Astfel noua lege administrativă din 1936, a găsit acești funcționari definitivi în funcțiune, cu drepturi câștigate și cu practică și cunștințe administrative alese, culese în decursul mai multor ani de uce-

nicie, în administrația comunală. Ba ce-i mai mult, recunoaște existența și drepturile câștigate ale acestora, prin faptul, că, conform art. 129 din L. A. le dă dreptul a fi numiți notari absolvenților școalelor de notari amintite mai sus, iar prin art. 132 din aceasta lege se face un pas mai departe în îmbunătățirea situației acestor funcționari, fiind declarați notari stabili prin efectul legii subnotarii aflați în funcțiune și absolvenți ai școalelor de notari, conform alin. d) din acest articol. Prin acest fapt sunt asimilați în toate drepturile și datoriile cu notarii, funcționari de stat, urmând numai a fi încadrați formal în aceste drepturi.

În urma acestora, cu onoare vă rugăm să binevoiți a interveni la Ministerul Lucrărilor publice și comunicațiilor pentru a se acorda reducerea de 50% pe C. F. R. și subnotarilor din Ardeal și Banat, cari prin efectul Legii Administrative, art. 132, sunt a se considera de notari stabili, făcându-se prin aceasta primul pas pentru încadrarea acestor funcționari în drepturile cuvenite.

Bocșa Montană, 22 Ianuarie 1937.

Președinte :

Gh. Milencovici.

Secretar General :

Ioan Rugaci.

DOCTRINA:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Administrația islazurilor comunale.

de :

VIRGIL IONESCU-DARZEU,
Director general în Ministerul de Interne.

Prin Decretul Regal No. 3028 din 13 Noembrie 1934, administrația pășunilor comunale și ale asociațiilor de pășunat, au trecut dela Ministerul Agriculturii și Domeniilor la Ministerul de Interne, transformându-se din administrația pășunilor, Direcțiunea Pășunilor.

Până în anul 1920, această direcțiune a făcut parte integrantă din Ministerul de Interne sub denumirea de direcțiunea islazurilor.

S'a zis că fiind vorba de islaz și deci de o administrație agricolă, ar fi fost mai indicat să facă parte din Ministerul Agriculturii și Domeniilor, această Direcțiune și nu din organizația centrală a Ministerului nostru.

S'a admis acest principiu și până în anul 1934 a fost administrată și condusă de Ministerul de Domenii.

De ce a fost trecută din nou la Ministerul de Interne ?

E foarte ușor de răspuns.

Este o administrație de pură gospodărie administrativă și nu de specialitate agronomică, cum s'au căutat a se defini în epoca dintre anii 1920-1932.

Este vorba de gospodărit cu bugete și conducere administrativă, aceasta instituțiune și cu acelaș control ad-tiv, pe care îl desfășoară inspectorii generali administrativi din Ministerul de Interne, asupra gestiunei administrației și controlului islazurilor comunale.

Specialitatea, apare cum firese lueru este să apară, acolo unde este vorba de semănat eutare fel de iarba în eutare fel de teren, pentru belșugul de nutreț și randamentul bănese rezultat din arendările sau vânzările de vite, cari constituie bogăție econo-

mică a comunei, deci a locuitorilor dela țară.

Specialiștii sunt întrebuințați și în alte domenii de muncă administrativă, caracterul de administrativ rămânând distinct și dominant, cum este cazul și cu administrarea pășunilor.

Pentru epoca de însămânțare ca și pentru instrucțiunile de specialitate este cazul a se face apel la știința, care poate preciza : unde și ce să se însămânțeze.

Odată stabilit acest lucru, specialitatea dispăre — făcând loc, administrației acestui bun — propriu zis și care, cade, în sarcina exclusivă a autorității administrative : comuna, județul, pretorul și Ministerul de Interne.

Pentru că, fixată productivitatea seminței în cutare loc și luând ca exemplu : lucerna, timp de 4 ani, obținându-se această fâneață, ce numai trebuie îngrijită și oblojită cu medicamente de : specialitate, natură însăși luându-și rolul de specialist, rămâne gospodărirea acestui bun de organele administrative citate mai sus.

Și apoi această instituțiune își are și tehnicienii săi : inspectori și inspectori generali. Ingineri agronomi, în sarcina și grija cărora este buna selecționare de semințe, conducerea și îndrumarea acestui avut național, pășunea comunală.

Un corp select și vrednic, datorită căruia un real progres se observă și sub raportul tehnic.

Legea administrativă și pregătirea profesională a funcționarilor.

INVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ADMINISTRATIV.

Funcționarul public este reprezentantul direct și permanent al Statului și într-o astfel de situație el întruchiează suveranitatea națională.

Deaceia mai toate statele pretinse civilizate au căutat să facă din cariera de funcționar un adevărat apostolat, pentru că un stat bine orânduit, cu o administrație bună și corectă, nu se poate concepe, fără o educația morală și pregătirea funcționarului, iar cetățenii trebuie să vadă în acest funcționar un om superior din toate punctele de vedere.

Iată, de ce și la noi în țară, pentru consolidarea și înflorirea statului, s'a dat o deosebită atențiune pregătirii culturale și profesionale a funcționarului public.

Se știe că, un stat nu se poate administra fără capacități și aceste capacități nu se pot forma decât printr-o pregătire temeinică de tehnică administrativă.

În adevăr, pentru funcționarii tehnici există școli speciale, ca : pentru corpul didactic de toate gradele, pentru corpul ecleziastic, pentru ingineri, arhitecți, ofițeri, medici, chimiști, magistrați, etc., numai pentru funcționarii administrativi nu s'a făcut aproape nimic, afară de un singur învățământ superior administrativ, de care vom vorbi mai jos.

Conducătorii statului nostru prea au neglijat aceasta importantă problemă ca și când pentru un funcționar administrativ n'ar fi nevoie de o astfel de specială pregătire.

Ori, progresul dorit de toată lumea într'un stat civilizat și bine organizat nu se poate realiza decât prin o radicală reorganizare a serviciilor publice și prin înființarea mai multor școli de învățământ su-

perior administrativ, pentru ca cei ce doresc să se dedice carierei administrative, această să o facă nu prin simpla hotărâre să între pentru 1-2 ani, în administrație, ci să se formeze prin școală.

Până azi au intrat în funcțiuni administrative oameni cu diferite studii, — dar să ne punem întrebarea : Care este pregătirea tehnică profesională a unui licențiat în drept ? Examenle de capacitate cerute de Statutul funcționarilor publici sunt mai mult o parodie, o formalitate fără nici un rost, o formalitate seacă Nefiind titrați suficienți ai învățământului superior administrativ, cei intrați în slujbe se prezintă cu totul slab din punct de vedere profesional.

Un început laudabil a făcut legiuitorul legii de unificare administrativă din 1925, care prin art. 361 zice : „Pentru a fi numit primpretor, pe lângă celelalte condițiuni cerute de statutul funcționarilor publici, candidatul trebuie să fie diplomat al școlii de pregătire profesională administrativă. Până la organizarea învățământului pentru pregătirea profesională administrativă și până ce se vor obține numărul suficient de absolvenți, vor putea fi numiți primpretori și licențiați în drept și științe de stat.

Din dispozițiunile acestui articol se vede că legiuitorul din 1925 a simțit nevoia înființării învățământului superior administrativ, dar cum păcatele oamenilor noștrii politici sunt bine cunoscute, inițiativele bune au rămas nerezolvate.

Legea pentru organizarea administrației locale, din 1929 nu s'a ocupat de loc cu aceasta problemă.

Legea administrativă din 1936, la partea IV, a consacrat un capitol special pregătirii profesionale

administrative. Astfel prin art. 237-239, se zice : „In afară de condițiunile cerute de legea pentru statutul funcționarilor publici, de prezenta lege, sau de orice alte legi speciale, nimeni nu poate fi numit funcționar public administrativ, dacă nu are pregătirea tehnică profesională.

Funcționarii administrativi vor urma cursuri de perfecționare după gradul și specialitatea lor.

Pregătirea tehnică profesională și cursurile de perfecționare se organizează de Ministerul de Interne, prin Institutul Regal de Științe Administrative și Științe de Stat”.

Cu toate aceste cl re dispozițiuni ale legii, Ministerul de Interne a numit în funcțiune de notar, secretar de plasă, primpretor, persoane cari nu aveau pregătirea tehnică profesională. După dispozițiunile legii, de mai sus, Ministerul de Interne putea să facă numiri numai dintre candidații cu școala de notari universitari, cari în total pe toată țara sunt numai cca. 200 diplomați.

Iată că legea administrativă abia pusă în aplicare a fost nesocotită chiar de către autorul ei.

Dar așa cum legea actuală caută se rezolve o problemă de așa importanță, socotim că dispozițiunile ei, la capitolul pregătirii profesionale, sunt insuficiente.

Nu cursuri de perfecționare, ci înființarea de școli administrative, cu caracter de învățământ superior, așa cum există în toate statele civilizate.

Dealtfel, actualii funcționari administrativi nici nu pot fi obligați a frecuenta aceste cursuri, îndată ce ei au fost legali numiți și legile în baza cărora au fost numiți nu le cerea aceste condițiuni.

Ori, dispozițiunile de mai sus, privind pe funcționarii actuali, sunt anticonstituționale, având caracter retroactiv.

Și, atunci care ar fi soluția cea bună ? Cum am spus, nu cursuri, ci înființarea de școli superioare administrative, iar un bacalaureat înainte de a intra la universitate să-și aleagă cariera pentru care să dedice : avocat, medic, farmacist, funcționar public, etc.

Pentru acest învățământ academic se pot înființa sau Academii de științe de stat, sau secțiuni administrative, pe lângă facultățile juridice.

Cum însă facultățile juridice se îngrijesc mai mult de partea teoretică, de știință pură, ar fi de dorit înființarea de Academii de științe de stat, unde să se facă mai multă știință aplicată.

Acest învățământ superior administrativ, pe lângă materiile de drept ce se predau la facultățile juridice, să se predea materii în strânsă legătură cu administrația.

Academiile de științe de stat să aibe 2 secțiuni : a) o secțiune administrativă și financiară, pentru

funcționarii publici și, b) o secțiune politică și socială pentru carierile de publiciști, consuli, diplomați, etc.

Cât despre o secțiune comercială și economică, nu se simte nevoia, întru cât Academiiile de Comerț dau un număr suficient.

Un funcționar public eșit dintr'un astfel de învățământ, va fi un adevărat funcționar și capabil să îndrepte relele de care suferă administrația noastră. Acest funcționar care după ce și-a luat bacalaureatul, primește educația și toate cunoștințele administrative, prin o muncă de 6 ani, în învățământ (licențiat sau doctorat) va fi funcționarul de care administrația ns. are nevoie, pentru a înflori și prospera.

Cursuri și examene sumare nu dau nici un randament, din contră, o dezorientare în administrație, prin deplasările ce trebuie să le facă funcționarul, plus săcătuirea bugetelor administrațiilor locale.

Că, perfecționarea funcționarului administrativ, prin cursuri este insuficientă, am putut aceasta constata personal la școala de notari universitari, pe care am urmat-o, și câtă stăruință au depus eminenții Dni inspectori gen. administrativi, Tomescu, Ștefănescu, Lucescu și alții în decursul celor 3 luni. pt. ca ulterior să se verifice că posed o slabă pregătire profesională.

Cum majoritatea din ei au plecat notari la sate, s'a constatat că, diplomații școlilor de notari din Ardeal, cu bacalaureat la bază, și cu un stagiu de cel puțin 3 ani în administrație, fac mai multă ispravă decât titratul cu 3 luni de pregătire profesională.

Ori, administrația e o știință foarte complexă și variată, astfel că, perfecționarea în arta ei cere timp.

La fel am putut constata și la examenele de primpretori, unde un candidat din serie subsemnatului, fiind întrebat despre cazurile de dizolvare a consiliilor comunale, a răspuns că, consiliile comunale se disolvă atunci, când un guvern pleacă și vine altul. Alții, dintre candidați au căzut cu succes și ulterior, intervenind prin oameni politici, au primit din oficiu notă de trecere și sunt și numiți primpretori, fără pregătirea tehnică profesională, conf. legii.

Iată că ceace se urmărește este departe de binele obșteșc.

Un învățământ superior administrativ, cu caracter superior : Științele de Stat.

În anul 1871 s'a înființat odată cu „Școala de Științe Politice” din Paris, „Școala de Științe Politice și Administrative” din București, reorganizată în anul 1893 în „Școală Superioară de Științe de Stat”.

Nevoi sociale identice, atât la noi cât și în Franța, au determinat înființarea acestor școli : reface-

rea și prepararea oamenilor, pentru a aduce o schimbare a vieții moravurilor politice și administrative.

La 1905 Corpurile Legiuitoare, pe baza serviciilor aduse, au consacrat utilitatea și importanța școlii și prin proiectul de lege, adus în deliberarea Senatului, cu Mesagiul Regal Nr. 1775 din 29, III., cu unanimitate au votat proiectul depus pentru recunoașterea de către stat, a „Școlii Superioare de Științe de Stat”.

În tot timpul dela înființarea ei și până azi, legiuitorul a ținut seama de garanța serioasă și pregătirea specială ce se capătă în aceasta școală și în diferite legi de organizare a ministerelor, Dr. și titrații în științele de stat, au fost puși alături de Dr. și titrații în drept, iar diplomele lor recunoscute și valorificate ca titluri superioare, în domeniul administrativ.

Revenind numai la departamentul internelor, în toate legile administrative acești titrați au fost puși alături de titrații în drept.

Legea administrației comunelor rurale și administrațiunea plășilor, din 29. II. 1908, la art. 182-227, ne spune că, pe lângă celelalte condițiuni, candidatul la numirea de administrator de plasă (subprefect) să aibe diploma recunoscută de stat, de Dr. sau titrat în drept sau științe de stat.

Mai pot fi numiți administratori de plasă, el. Următorii :

- a) Doctorii în medicină, cari au servit cel puțin 2 ani, ca medici de plăși ;
- b) Inginerij cu diploma recunoscută de stat, cari au servit cel puțin 2 ani în administrația publică,
- c) Căpitanij și locotenenții bine notați de șefii lor erarhici, foști comandanți de compani în jandarmerie.

Legea de unificare administrativă din 1925, cerea ca candidatul pentru numirea de primpretor, să aibe Dr. sau licența în drept sau științe de stat.

Legea de organizare a administrațiilor locale, din 1929 (art. 264), Dr. și titrații în științe de stat, au fost puși alături de Dr. și titrații în drept, în funcțiuni superioare (inspectori administrativi).

Pentru funcțiuni mai inferioare, recrutarea se făcea după cum urmează : (Vezi Mon. Dir. VII. Min. Tșoara, Nr. 1/1930). Pentru ocuparea posturilor de sefi de birou, subșefi de birou și impiegați, la Directoratul VII. Tșoara, candidații să aibe următoarele pregătiri :

- a) Șefii de birou, licența în drept, științe de stat, sau a Academiei Comerciale (diplomă universitară) ;
- b) Subșefii de birou, cel puțin bacalaureatul sau absolvența cursului superior de comerț.
- c) Impiegații acciași pregătire ca subșefii de birou.

Câteva aprecieri.

Dintre aprecierile elogioase asupra școlii, cităm numai pe aceleia cari constată fapte și reale, astfel Dl. Dimitrie Gusti, fost ministru, spunea cu ocazia monografiei satelor „Am întâlnit pretori, Dr. și titrați în științe de stat, cari fac cinste școlii și corpului profesoral”, iar Dl. prof. C. Stoicescu profesor de drept roman, actualul decan al Facultății de drept din București, a răspuns la adresa Ministerului Instrucțiunii, Nr. 139635/1929, în calitate de delegat al Ministerului, pe lângă aceasta școală, pe lângă alte frumoase aprecieri și următoarele : „Fără nici o exagerare sau intenție de banală laudă, afirm că ne putem fâli cu un asemenea așezământ cultural. Dorința mea ar fi ca Ministerul să încurajeze școala de științe de Stat și să-și manifeste fățiș bunăvoința acordându-i un sprijin cât mai larg. Totodată, îmi permit să exprim părerea că nu ar trebui ocrotite în dauna ei, alte școli, de drept administrativ, de poliție, etc., cari de câteva timp tind să se înființeze oficial fără a-și fi făcut probele și fără a prezenta aceliași garanții”.

Din datele statistice aflate la f. Consiliul Superior Administrativ, de pe lângă Ministerul de Interne, dintre candidații Dr. și titrați în drept și științe de stat, înscriși și reușiți la examenul de primpretor, între anii 1925-1929, se constată că, cei din urmă au reușit într'o proporție mai satisfăcătoare și anume : Între anii 1925-1929 s'au prezentat la examenul de primpretor, în total 354 candidați, dintre cari 219 dela drept și 135 dela științe de stat. Au reușit la proba scrisă 99 dela drept, adică 45% și 72 dela științe de stat, adică 53%. Dintre candidații de 171 rămași pentru examenul oral, au reușit 68 dela drept, adică 31% și 46 dela științe de stat, adică 34%. Din totalul candidaților reușiți la oral, cei cu note mai elogioase au fost 10, 4 dela drept și 6 dela științe de stat.

Din rezultatul acestor examene se constată că pregătirea profesională a Dr. și titraților în științele de stat, este superioară Dr. și titraților în drept.

Desigur că aceste examene făcute înaintea f. Consiliul Sup. Administrativ, în fața unei comisii compusă din specialiști și nu politicieni, au fost adevărate examene și acolo nu s'au dat note din oficiu, cum s'au dat la examenele mai recent făcute.

Dealtfel rezultatul examenelor mai sus arătate se și justifică, deoarece la Științele de Stat, pe lângă materiile ce se fac la drept, se mai fac materii în strânsă legătură cu administrația, iar în privința programului, școala se poate mândri de a fi premergătoare universității, în predarea unor discipline, unde alături de cursurile și studiile teoretice sunt și cursuri practice, predate în seminare de către cei mai eminenți prof. universitari și specialiști, ca :

Finanțele publice și private, Urbanismul, noaua doctrină referitoare la sistematizarea orașelor, pentru care școala a înființat 2 catedre, încă din anul 1927, Estetică Comunală, Contabilitate Publică și Comercială, Medicina Legală, Poliție Științifică, Higienă și Salubritate Publică, etc.

Cât despre supra-seriozitatea examenelor și obținerea diplomei, de 70 ani de când funcționează școala, direcțiunea ei a eliberat numai 645 diplome de licență și doctorat. În fiecare an s'au înscris câte 5-700 studenți și la sfârșitul celor 4 ani de studii pentru licență sau 6 ani (pentru doctorat) au mai rămas câte 10.

În viața publică îi vedem pe acești diplomați, nu numai primpretori, dar și în cele mai înalte funcțiuni publice la stat: inspectori generali, directori generali, iar în armată colonei și generali (a-se vedea date la dir. școllei).

Legea administrativă din 1936 a creat o mulțime de neajunsuri destul de regretabile, pentru Dr. și titrații în științele de stat. Acești titrați aflați azi, în diferite funcțiuni administrative, sunt tratați după gustul și plăcerea unui domn profesor dela Școala de Documentare și Științe administrative, care a fost și raportor al legii administrative.

Și anume: Prin art. 129 din lege, Dr. și titrații în științele de stat, sunt opriți de a avansa dela gr. de notar și secretar de plasă, la gr. de primpretor, — ei sunt puși alături de diplomații școllei de documentare și de știința administrative, și de diplomații școlilor de notari de Ardeal și Vechiul Regat.

Prin art. 125, Dr. și titrații în științele de stat, sunt alături de Dr. și titrații în drept și primesc stabilitatea și inamovibilitate.

Prin art. 117, Dr. și titrații în științele de stat, pot avansa dela gr. de primpretor la acela de subprefect, etc.

Dacă Dr. și titrații în științele de stat, cari prin aceeași lege, primesc stabilitate și inamovibilitate, ca și magistratură, alături de Dr. și titrații în drept și pot avansa în funcțiuni superioare celei de primpretor, iar pentru cei aflați azi în funcțiuni inferioare acesteia să-i oprești de avansa, aceasta înseamnă o vădită răutate (nu eroare) în legiferare și vom vedea mai jos.

Încă o Școală de Pregătire administrativă.

Prin anul 1929 a luat ființă încă o școală de pregătire administrativă, sub numele de „Școală de Documentare și de Științe Administrative” care funcționează pe lângă Institutul Regal de Științe Administrative, în locul biroului de documentare și de științe administrative, pe care îl prevedea legea din 28, III. 1928.

Școala are 2 secțiuni: de pregătire și de specializare. În secțiunea de pregătire se primește cu 4 el.

secundare sau gradul de funcționar public, iar în secțiunea de specializare se cere bacalaureatul sau absolvenție secțiunii de pregătire. Ambele secțiuni durează 2 ani, de studii. Școala eliberează diplome de absolvență a secțiunilor respective. Cu alte cuvinte un diplomat al Școllei de Documentare și de Științe Administrative, chiar cu secțiunea de specializare poate fi socotit ca având 4 ani de studii și nimic altceva la bază, întrucât la secțiunea de pregătire să primesc elemente fără studii la bază.

Deosebire între aceasta școală și Științele de Stat este că, la Științele de Stat, atât pentru secțiunea politică administrativă, cât și pentru secțiunea economică financiară, să cere bacalaureatul, sau absolvența liceului sau școllei sup. de comerț, iar cursurile sunt de 4 ani, cu anul de licență, plus 2 ani pentru doctorat, adică 6 ani. Științele de Stat eliberează diplome de licență și doctorat, iar posesorul unei astfel de diplome are la bază cel puțin 12 ani de studii, în loc de 4 ani ai școllei adverse.

De aci și marea confuzie ce se face în opinia publică.

Să revenim la Școala de Documentare:

La 13, II. 1930, s'a depus, din inițiativă parlamentară, un proiect de lege al cărui obiect era ca, prin modificarea art. 2 din legea din 28, III. 1928, să dea ființă legală școllei de documentare și de științe administrative, iar diplomele eliberate de ea să fie recunoscute. Acest proiect de lege asupra căruia Consiliul Legislativ, secț. I. deduse avizul Nr. 16/930, nefavorabil, a fost respins de Senat. După aceea, Școala de documentare a fost organizată prin regulamentul publicat în Mon. Of. Nr. 211 din 10, IX. 1931. Cu alte cuvinte s'a pășit la modif. art. 2 din legea din 28, III. 1928, pe cale de regulament, deoarece Parlamentul o respinsese pe cale de lege. De altfel, asupra acestui regulament nu a mai fost consultat Consiliul Legislativ, care ar fi putut înlătura toate neajunsurile, atât de ordin juridic cât și social, create de acest regulament ilegal.

Mai târziu, direcțiunea școllei de documentare și de științe administrative a cerut Ministerului Instrucțiunii Publice, să echivaleze diplomele ce le eliberează, cu bacalaureatul. Consiliul permanent al Instrucțiunii Publice, prin avizul Nr. 454/933 a respins cererea, pe motiv că, școala neavând o bază legală. Deasemenia, Consiliul Permanent, prin avizele Nr. 181, 1008, 1018, 1132/933, etc. nu echivalează diplomele nici cu 4 clase de liceu, după cum s'a cerut, ba își manifestă surprinderea că la secția de specializare s'a primit studenți cu o pregătire, la bază, foarte modestă.

Respinsă de Consiliul Permanent, al Instrucțiunii Publice, direcțiunea școllei s'a adresat Facultății de drept din București, care a cerut Ministerului să

le echivaleze diplomele cu bacalaureatul, Ministerul a aprobat, însă numai pentru menținerea în funcțiuni a celor numiți. Senatul Universitar, sesizat de aceasta echivalență, a cerut cu adresa Rectoratului Nr. 555/934, să anuleze echivalența cu bacalaureatul, dată diplomei Școalei de documentare și științe administrative, care s'a și produs.

Aceasta este situația Școalei de Documentare și de Științe Administrative că, funcționează în formă ilegală și că diplomele ce le eliberează, ea nu au fost luate în considerare de către organul competent.

Ori, altfel să prezintă situația Școalei Superioare de Științe de Stat, care a fost recunoscută de Stat, apoi prin diferite legi fundamentale și de organizare a instituțiilor de Stat, în cari Dr. și titrații în Științele de Stat, sunt puși alături de Dr. și titrații în drept, pentru ocuparea de funcțiuni superioare în administrațiile publice.

Consiliul Permanent al Ministerului Instrucțiunii Publice, prin avizul Nr. 1412 din 1925 a echivalat Dr. și licența în Științe de Stat, cu Dr. și licența în drept, pentru funcțiuni superioare administrative.

Astfel fiind, Dr. și titrații în științele de stat, trebuie să primească satisfacția ce li se cuvin, prin modificarea art. 129 din legea administrativă.

Ori, ne întrebăm : Există vre-un aviz prin care să se ceară anularea echivalenței date de singurul organ competent, în aceasta materie ? Răspunsul categoric ni-l dă însăși Consiliul Permanent prin avizul Nr. 177 din 1. II. 1935 și al Consiliului de avocați Nr. 1013 din XII, 1934, aprobate de Ministerul Instrucțiunii Publice, avize cari mențin în total echivalența dată prin avizul Nr. 1412 din 9, VII, 1925, adică echivalența Dr. și licenței în Științele de Stat, cu Dr. și licența în drept, pentru ocuparea de funcțiuni superioare administrative.

După ce am arătat situația acestor 2 școli, opinia publică poate fi destul de lămurită, asupra nedreptății ce s'a făcut, prin actuala lege administrativă, Dr. și titraților în științele de stat și presupunem că la mijloc ar fi fost mai mult o răutate, decât o eroare.

Las la aprecierea opiniei publice să califice răutatea sau eroarea, după ce mai jos vom arăta cum au decurs lucrurile în Comisiile și Corpurile Legiuitoare, asupra proiectului de lege administrativă, a cărui raportor a fost Dl. prof. univ. Vântu și prof. la Școala de Documentare și de Științe Administrative.

Influențe nefaste în opera de legiferare a Parlamentului.

În ședința Senatului din 11 Aprilie 1935, s'a celtit și votat printre alte articole, din proiectul legii administrative, și articolele 125 și 131, cari în redacțiunile textelor stabilite, după debateri și votate de Senat, glăsuiau într'un fel, iar în proiectul de lege trimis, de Senat, Adunării Deputaților, glăsuiesc în

altfel.

Intr'adevăr, la art. 125 s'a propus un amendament de dl. senator Cristian Ciomac, prin care s'a cerut să se intercaleze în textul articolului, titlul de licență în științele de stat. Pus la vot acest amendament a fost admis. Ca urmare, art. 125 a fost votat cu adăugirea propusă, așa cum se constată din debaterile oficiale ale Senatului, Nr. 52 din 1935, pagina 2575, coloana II-a.

De asemenea la art. 131 s'a propus câteva amendamente referitoare la redactarea mai clară a textului și la schimbarea ordinii de preferință a unor diplome de studii.

Nu s'a pomenit nici un cuvânt despre diploma școalei de documentare și de științe administrative, după cum se constată în aceeași dezbateri a Senatului, la pagina 2577, coloana I-a și a II-a.

Cu toate acestea, în proiectul legii administrative trimis de Senat, la Cameră, se constată că, în textele articolelor 125 și 131, s'a introdus și diploma Școalei de documentare și de științe administrative, despre care amendamentele propuse și discutate, în ședință publică, n'au pomenit nimic.

Mai mult, la art. 118 din proiectul de lege, trimis de Senat la Cameră, a fost trecut în text, licența în științe de stat, pentru numirea de primpretor, iar Comisia Camerii a scos pe titrații în științe de stat, fără consultarea Adunării.

Ca urmare adăugirile și ștergerile făcute, după votul Senatului, în textele art. 118, 125 și 131, acesta din urmă devenind art. 132 din legea administrativă, sunt nule de drept, ele fiind contrarii art. 34, alin. ultim și art. 49 alin. al doilea din Constituție, precum și art. 85 din regulamentul Senatului.

Mai departe în debaterile Camerii Nr. 39 din 9 Martie 1936, pagina 1586, găsim că dl. raportor al legii administrative, a celtit un amendament la art. 129. În debateri nu se pomenește de propunătorii acestui amendament care are cuprinderea următoare :

„De asemeni vor putea fi numiți notari și acci cari la data promulgării prezentei legi, au diploma Școalei de documentare și de științe administrative, a școalei superioare de științe de stat, sau a școalelor de notari, — aceștia însă nu pot avansa la gradul de primpretor”.

Și pentru a susține acest amendament, d. raportor spune : „Dl. există o serie de diplomați ai acestor școli, cari au intrat în școlile aceștia cu o legitimă speranță, mai ales că legea din momentul intrării lor în școală le permitea ocuparea unor asemenea funcțiuni. Nu am putea, după ce au luat aceste diplome, ca la promulgarea acestei legi, să le oprim intrarea în aceste funcțiuni”.

Foarte bine ! Intr'adevăr sunt foarte multe legi, fundamentele și de organizare a ministerelor sau al-

tor instituții de stat, unele în vigoare și azi, cari prevăd licența și doctoratul în științe de stat, alături cu licența și doctoratul în drept, pentru diferite funcțiuni administrative superioare.

Deasemeni sunt legi administrative, cari prevăd diploma școalelor de notari pentru funcțiunea respectivă.

Dar, întrebăm pe dl. raportor al legii administrative să ne arate care este legea prin care se prevede, pentru un post oarecare, pe diplomații școlii de documentare și de științe administrative ?

Și dacă așa este, atunci în mod logic, naște întrebarea : Nu cumva aceasta școală este lipsită de bază legală de s'a recurs la aceste procedee — pentru a se ajunge la o recunoaștere a diplomelor eliberate de ea ?

Mai întrebăm :

1.) Pentru ce Dr. și titrații în Științe de Stat au fost scoși din textul art. 118, pentru numirea de prim-prefor, așa cum Senatul a votat și cum acești titrații de 70 ani, încontinuu au fost trecuți la aceasta funcțiune și altele mai superioare ?

2.) Pentru ce Dr. și titrații în Științele de Stat, după ce prin art. 125. din lege primesc inamovibilitate, ca și în magistratură, alături de Dr. și titrații în drept, sunt scoși dela art. 118 și puși în înfloritate la art. 129 și pe picior de egalitate cu diplomații școalei de documentare și de științe administrative, și cu diplomații școalelor de notari din Ardeal și Vechiul Regat ?

Nu știe dl. raportor al legii administrative că, diplomații școalelor de notarii din Ardeal, cu bacalaureat la bază, cari s'au înscris la Științele de Stat, au fost obligați să facă aci 4 ani de studii, până la obținerea diplomei d licență, neluându-se în considerare anul întreg dela școala de notari din Ardeal, și, nu mai vorbesc de cei din V. Regat, cari au la bază pregătiri foarte modeste.

3.) Și, cum s'a ajuns ca la art. 125 din lege, diplomații școalei de documentare și de științe administrative, să primească stabilitate, când ei au fost

ilegal numiți ?

4.) Licențații Academiei Comerciale au fost trecuți la art. 129, numai pentru a înlocui pe titrații în științele de stat, pe lângă cei în drept. Ei nu au mai fost trecuți până acum, în nici o lege, la aceasta funcțiune.

Iată cum, în momentul când trebuie să se dea atâta atențiune pregătirei profesionale și administrative, s'a urmărit în mod pieziș prăbușirea unei școli superioare, care în decursul celor 70 ani, a adus servicii imense administrațiilor publice, fără nici un ajutor bănesc din partea statului, iar odată prăbușită să se înalțe pe ruinele ei alte școli sporadice, cari n'au făcut nici probele și nu prezintă nici garanțiile ei, după cum afirmă însuși Dl. Prof. Stoicescu, decanul Facultății de drept, din București.

C O N C L U Z I I :

1.) Pentru perfecționarea aparatului administrativ să se înființeze Academii de Științe de Stat, — singura soluție ideală, pentru prosperarea și înflorirea statului nostru.

2.- Școala Superioară de Științe de Stat, să fie transformată în Academie de Științe de Stat, iar întreg patrimoniul ei de cca 18.000.000 lei să servească, în parte, la construirea unui local propriu.

3) Să se modifice art. 118 și 129 din legea administrativă, în sensul ca să se facă dreptate Dr. și titraților în științele de stat.

4.) Până la modificarea legii administrative, Ministerul de Interne, să facă numiri în posturile de prim-prefori, dintre candidați, Dr. sau titrați în științele de Stat, cu examenul de prim-prefor și cu școala superioară de notari titrați, ca având pregătirea tehnică ad-tivă conf. legii.

Făcându-se astfel de numiri, ele vor fi considerate cu mult mai legale, decât făcând numiri cu alte titluri și fără pregătirea tehnică profesională.

V. D.

Importanța elementului viu în Administrația Țării.

de ALEXANDRU I. MOVILĂ, prim-prefor.

Problema organizării administrației noastre, trebuie înțeleasă, nu atât în funcție de tehnică și de metodă, ci mai mult în funcție de elementul viu, care o însuflețește.

O stare de lucruri nu se schimbă numai prin legi; ci valoarea unei legi o ridică mai mult personalul viu care o aplică.

Funcționarii serios selecționați, inamovibili și

bine salarizați, fac să nu se observe o rea organizare, o lege defectuoasă, și invers; nesiguranța, nestabilitatea și salariul insuficient, sunt cele mai mari defecte de organizare, care împiedică bunul mers al treburilor publice.

Fiindcă legile administrative, din mai toate Statele mari europene, garantează stabilitatea și o bună salarizare a funcționarilor, ele se aplică decenii dea-

rândul, de ex: în Anglia legea din 1889, în Franța legea din 1839, în Germania legile provinciale din 1852—1872, în Austria din 1862.

Pe când la noi, nesocotindu-se funcționarii, acel element viu care însuflețește litera legii, s'au schimbat numai puțin decât 31 legi administrative, iar legea administrației locale din 1929 a fost modificată, în timp de 6 ani, prin 11 legi.

Prin mai toate aceste legi, s'a arătat o totală neîncredere funcționarilor de carieră competenți și s'a acordat o prea mare sferă de activitate organelor electivă nepregătite, cari în loc să creieze ceva, au distrus autoritatea administrativă și au slăbit acest important edificiu.

Aceste legi de organizare, s'au mai bine zis de desorganizare, au nesocotit tocmai elementul creator în administrație pe primpretor, notar, etc.

Sacrificând acest important factor administrativ, în favoarea unor interese pur egoiste, i-a redus sfera de activitate și i-a creat un regim vitreg, prin nesiguranța locului cel ocupă și prin salariul sub minimum de existență.

Noua lege administrativă remediază, într'o largă măsură, defectele legilor anterioare. Această lege reprezintă un progres simțitor, fiindcă realizează o operă de organizare administrativă pe baze solide și stabile, dând administrației capacitatea, puterea și mijloacele necesare, pentru a-și putea îndeplini marea sa misiune.

Totuși, această lege administrativă, care a adoptat cele mai frumoase principii tehnice și metodice, n'a ținut îndeajuns seama de acel element viu, care trebuie să o însuflețească.

Dacă, la baza noului edificiu administrativ, sunt principiile selecțiunii, stabilității și continuității, prin lege nu se asigură și un salariu suficient celor două categorii de funcționari — pretor și notar, — care formează cheia de boltă a administrației locale.

Situația acestor funcționari administrativi, trebuie garantată și prin o justă salarizare, pentru a-l face independenți și buni apărători ai legii. Numai astfel, ei vor deveni mai apți pentru serviciu și se vor consacra carierei lor, iar statul va dispune de buni și obiectivi factori, pentru îndrumarea gospodărească a comunelor.

Prin înălțarea prestigiului funcționarilor administrativi, acordându-i-li-se și o justă salarizare, în aceeași proporție se înalță și autoritatea statului și se asigură progresul.

Ori, prea puțin va folosi stabilitatea, s'au chiar înamovibilitatea, asigurate prin noua lege, dacă nu

se dă pretorului și puțința unei salarizări omenești, în raport cu rolul său social și pentru a-l feri de orice tentațiuni s'au influențe din afară.

Majoritatea pretorilor au fost încadrați, în baza noiei legi, ca șef de birou, cu un salariu de 3.750 lei lunar, mai mic decât salariul primit de șefii secțiilor de jandarmi și aproape egal cu al impiegaților de birou, plătiți de comune și județe.

Este cea mai strigătoare nedreptate ce s'a făcut pretorilor prin aceste încadrări !

În administrație, unde pe lângă îndeplinirea datoriei legale, pretorul mai are în sarcina sa și răspunderea lor, se întrebă nedumeriți de ce sunt depinde buna armonie socială ce trebuie să existe între locuitorii țării, trebuie ca și această grijă să fie răsplătită, așa cum este răsplătită în alte state.

După acest principiu, acest important factor al administrației, ar trebui să fie plătit, prin excepție, mai mult decât ceilalți funcționari, pentru a li-se garanta indegriitatea autorității lor morale, sau mai concret spus, spre a fi absolut obiectivi, dreți și necoruptibili în aplicarea legilor.

La noi, parcă ar fi un făcut, cum spune românul, că, tocmai acolo unde trebuie să se cântărească cu măsuri întregi, se cântărește cu jumătăți de măsuri; s'au cum spune proverbul: „pentru unii, muma pentru alții ciurma”. Pretorului, care are atribuțiuni atât de importante în mijlocul vieții rurale, i-se dă un salariu mai mic decât a unui funcționar subaltern, pe care trebuie să-l inspecteze și să-l țină subordonanță.

Ce fel de disciplină va îndeplini acest subaltern, față de șeful său, — pretorul — când știe că el este, materialmente așezat pe o triaptă egală, s'au chiar superioară.

Nu este aceasta o anomalie ? Nu constituie acest fapt o nedreptate ce i-se aduce pretorului.

Aceasta anomalie, contribuie mai mult la paralizarea unei bune aplicări a legilor, de cât la o bună aplicare a lor.

Iată de ce spun, în concluzie, că numai când elementul viu al aplicării legilor este apărat și protejat de lege și prin o bună răsplătită materială, acest factor creator al administrației, își va îndeplini cu succes și nestingherit misiunea sa.

Dacă în legea administrativă s'a asigurat elementului viu administrativ, o stabilitate și o independență morală, este absolut necesar ca prin aceeași lege să i-se asigure și o independență materială printr'o justă salarizare.

Notarul: șef al poliției administrative.

Articolul 110 al Legii administrative în alineatul 8, enumeră între atribuțiunile notarului și aceasta : „El este șeful poliției administrative din comună”. Această dispoziție, după cum era de prevăzut, a dat loc la conflicte de atribuțiuni între notar și jandarmi, dăunătoare prestigiului autorității și interesului general.

Aceste conflicte sunt provocate :

1) de laconismul legii prin neprecizarea atribuțiunilor și

2) de nepriceperea arogantă a unora din șefii posturilor de jandarmi.

Vom examina în cele de mai jos, dispozițiunile legilor în vigoare privitor la exercitarea atribuțiunilor de poliție administrativă în comunele rurale.

Poliția administrativă : este acea ramură a puterii publice, care are misiunea de a menține ordinea publică și a asigura libera executare a facultăților cetățenești, a asigura ordinea în raporturile dintre indivizi și preîntâmpina săvârșirea infracțiunilor. Este însărcinată a asigura libertatea, proprietatea și siguranța individuală, iar caracterul ei este vigența. Poliția administrativă cuprinde toate ramurile poliției ca : poliție propriu zisă, jandarmerie, agenți silvici, de drumuri, de monopoluri, guarzi comunali, etc. (def. D. Ad. G. Ursu).

Poliția administrativă în întreg teritoriul țării se execută sub autoritatea și controlul Min. de Interne.

Organele poliției propriu zise, jandarmeriei, poliției comunale, etc. sunt cuprinse în cadrele poliției administrative, a cărei organe executive sunt.

Poliția rurală : Conform art. 37 din Legea pentru organizarea poliției generale a Statului se exercită de : inspectoratele, legiunile, secțiile și posturile de jandarmi, pendinte de Direcțiunea generală a poliției din Ministerul de Interne și organizate prin legea jandarmeriei rurale.

Atribuțiunile de poliție a organelor administrative exterioare ale Ministerului de Interne sunt reglementate în art. 67-71 din Legea poliției, și în ce privește pe notar aceste atribuții sunt :

Notarul în circumscripția sa are dreptul de a dispune luarea de măsuri polițienești pentru paza ordinii publice și a siguranței Statului, cari se vor executa de organele jandarmeriei.

Legea pentru organizarea jandarmeriei rurale în art. 2 și Regulamentul acelei legi tot în art. 2 dispune : „Pentru serviciul său ordinar și extraordinar ca (jandarmerie) stă la dispoziția autorităților, cărora legile le conferă atribuțiuni de poliție generală.

Art. 3 și 4 din regulamentul legii jandarmeriei

înșiră autoritățile cu atribuțiuni de poliție generală, pentru comunele rurale și anume :

1. Ministerul de Interne și Dir. Generală a Poliției conform art. 1, 6, 7 și 8 din Legea poliției generale a Statului.

Regulamentul fiind dat în 1931, deci sub regimul legii pentru organizarea administrației locale din 1929, înșiră organele cărora această lege le-a conferit atribuțiuni de poliție generală și anume : Directorul Ministerial conform art. 297 din L. O. A. L.

Prefectul județului conform art. 276 din L. O. A. L.

Primpretorul conform art. 255 din L. O. A. L. In locul acestui text, în urma promulgării Legii administrative din 1936 urmează a se citi :

1. Prefectul de județ conf. art. 85 din L. A.

2. Pretorul conf. art. 103 din L. A.

3. Notarul conf. art. 110, alin. 3 din L. A.

Art. 8 din Regulamentul legii jandarmeriei privitor la executarea și ordonarea dispozițiunilor de poliție generală și de siguranță a Statului, dispune : „Măsurile cu caracter general sau permanent, privitoare la poliția generală și de siguranță a Statului, se iau de Ministerul de Interne.

Aceste dispozițiuni se comunică posturilor pt. executare pe calea autorităților administrative, iar șefilor ierarhiei de jandarmi pentru control, prin inspectoratul general al jandarmeriei.

Art. 9. din același regulament : Directorul ministerial local, prefectul județului, primpretorul și conform art. 110 din L. A. notarul, pot lua măsuri analoge în circumscripția lor.

Art. 10. : Măsurile luate de autoritățile dela art. 8 și 9 se execută de posturi, independent, în conformitate cu normele prezentului regulament și instrucțiunile șefilor ierarhiei militari din jandarmerie.

Rezultă în mod categoric, din dispozițiunile de mai sus, că notarul în calitate de șef al poliției administrative din comună dispune postului de jandarmi din circumscripție, măsuri de poliție generală și de siguranță, și că jandarmeria pentru serviciul său ordinar și extraordinar stă la dispoziția notarului. (art. 2, 3 și 4 din Reg. Legii și Statutul Jandarmeriei rurale și art. 110 din Legea administrativă).

Șefii ierarhiei militari din jandarmerie, exercită controlul și instrucția jandarmilor.

Indatoririle jandarmilor față de autoritățile administrative și deci și față de notar, sunt cuprinse în art. 299 și următorii din Regulamentul suscitat.

Față de aceste dispozițiuni, dacă ele ar fi cunos-

cute de toți cei interesați, conflictele de atribuțiuni nu ar fi cu puțință, bineînțeles presupunând că toți șefii posturilor de jandarmi, vor fi dotați cu priceperea și bunul simț cuvenit. Că ne îndoim de existența acestor elemente, o facem bazați pe experiența de toate zilele. Drept justificare amintim un singur caz.

Intr-o comună oarecare, șeful de post dresa acte de contravenție locuitorilor pentru diferite contravențiuni. La desbaterea apelurilor dela judecătoria, în baza certificatelor primăriei comunale și a maritorilor, sa dovedit adeseori că așazisele contravenții, erau inexistente și că erau numai mici răzbunări personale ale jandarmilor, față de anumiți locuitori. Pentru asemenea proceduri dovedite, adeseori judecătoria a admoniat șefii de posturi pentru lipsă de obiectivitate. Bazat pe reclamațiile întemeiate ale locuitorilor, notarul acelei comune, a invitat Postul de jandarmi ca în cazul constatării contravențiilor, să ceară asistența primarului comunal sau a delegatului său, pentru a nu se mai da loc la reclamațiuni, arătând că chiar procedura penală maghiară, în vigoare în Ardeal, căci aci sa petrecut cazul, dispune astfel. Răspunsul șefului de post, într'un stil obraznic a fost : Eu sunt conștiu că sunt în România Mare și

înțeleg să procedez după legile românești, în speță procedura penală română, iar D-tale dacă îți place legile maghiare, aplică-le. Acestea sau petrecut în anul 1936.

E suficient pentru ilustrarea mentalității, durere încurajată de șefii lor ierarhici din jandarmerie, și pentru explicarea antagonismelor dintre notar ca șef al poliției administrative și jandarm, organul de execuție al acelei poliții.

Intrucât jandarmii rurali, după cum am constatat se rezumă la cunoașterea numai a legii Jandarmeriei și regulamentului acesteia, fără a mai cerceta și alte legi în legătură cu poliția rurală administrativă, în speță legea administrativă care însărcinează pe notar de șef al poliției administrative comunale, este necesar pentru bunul mers al serviciului de poliție și pentru a se asigura conlucrarea celor 2 organe, o modificare sau o complectare a Regulamentului legii jandarmeriei în conformitate cu dispozițiunile noiei legi administrative.

Cei în drept să ceară această modificare sau complectare în interesul general.

I. V. V.

Notarul ofițer de poliție judiciară.

După cum se știe, Ofițerii de poliție judiciară se impart în 2 categorii principale ; o parte, au competența generală — cu atribuțiuni de a instrumenta orice fel de infracțiuni — aceștia fiind : reprezentanții puterii judecătorești, iar cealalta parte o formaaza auxiliarii celor dintâi, enumerați de art. 40 din Legea Poliției Generale a Statului, Ofițeri de jandarmi și jandarmii, conform art. 43 din Legea Jandarmeriei, precum și pretorii și notarii potrivit art. 102 și 110 din Legea administrativă.

Inainte de promulgarea noiei legi administrative din 1936, notarul comunal avea drept limitat în calitatea de Ofițer de poliție judiciară, putând să instrumenteze infracțiuni numai în cazuri de flagrant delict, în temeiul disp. art. 71 din Legea Poliției generale și numai dacă nu exista în comună Ofițer de poliție judiciară — ceace s'a abrogat de actuala lege administrativă — care prin art. 110 nu-i prevede notarului nici un fel de rezerve și arată că : „El este Ofițer al poliției judiciare și auxiliar al parchetului, primește reclamațiuni, le cercetează și le înaintează autorităților în drept, având inițiativă tuturor măsurilor, va dresa acte și va încunoștiința pe pretor și șeful parchetului”.

Așa fiind, notarul are calitatea de Ofițer de po-

liție judiciară, cu depline drepturi, de a instrumenta orice infracțiuni de competența generală, ce intră în căderea ofițerilor de poliție judiciară din categoria II, așa cum s'a arătat mai sus.

Pentru executarea acestui atribut pe teren, notarul are nevoie de concursul forței publice. Pentru că nu este de ajuns de a instrumenta infracțiunea numai în biurou, dresând actele, ci trebuie; pe lângă adunarea probelor, să facă urmăriri pentru a descoperi pe infractori, iar după prinderea lor să-i rețină pentru cercetări și să-i trimită pe unii din ei sub stare de arest la Parchet.

In acest scop se cere a se da dispozițiuni organelor jandarmeriei a da concursul necesar notarului care este și șeful poliției administrative din comună.

Reținerile infractorilor pentru cercetări să se facă numai la Postul de jandarmi care dispune de mijloace de pază, deasemeni transferările celor periculoși și pentru a nu evada se vor face sub paza jandarmilor, urmând ca cercetările pentru infracțiuni mai puțin grave să se facă cu concursul guarzilor comunali.

Pentru a evita conflicte cu organele jandarmeriei, trebuie să existe o coordonare a serviciului și

chiar o strânsă colaborare, pentru a obține rezultate mai eficace.

Bineînțeles că notarul fiind conștient și având un complex de alte atribuțiuni, nu va cauta să ia din atribuțiunile șefului de post, sau să-i reducă competența cercetărilor și să-l facă să se ocupe numai cu darea concursului.

Este de dorit însă că atunci când i-se face reclamațiuni să le poată satisface, neînțelegând să se eschiveze dela datoria impusă prin lege, atunci când i-se adrezează reclamațiuni, i-se dă delegațiuni sau este sesizat prin denunțuri directe, slăbindu-și prin aceasta și autoritatea.

Deasemeni este imperios necesar a se da dispozițiuni Parchetelor pentru a primi de bune actele dresate de notar și care întrunesc elementele de constatare a infracțiunii și condițiunile de formă, iar

în caz dacă e nevoie de complectare să fie restituite pt. complectare sau să se faca această de Cabinetul de instrucție, întrucât s'a întâmplat un caz ca actele dresate de notar în calitatea care La investit legea, au fost trimise șefului de post pentru o nouă cercetare, ceva mai mult anchetatorul a fost transformat în martor, ceace poate fi o înjosire pentru autoritatea notarului, cărui i-se cere ca condițiune de numire un titlu academic și cursuri speciale de pregătire tehnică profesională.

Odată cu aceasta, notarul având atribuțiuni de mare răspundere și fiind amenințat din partea infractorilor, pentru a se pune la adăpost și spre a avea paza strict indispensabilă, are nevoie de un armament sumar, care îi poate fi pus la dispoziție de către Stat. Numai așa se poate face o aplicație adevărată a legii și o îmbunătățire reală cu caracter de poliție.

Vlad Matîșef, notar.

CULTURALE:

„ATĂT GUVERNANȚILOR DE ASTĂZI, CÂT ȘI CELOR CARI, ÎN DECURSUL VREMURILOR, VOR FI CHEMAȚI SĂ CONDUCA ACEASTA ȚARĂ, LE DAU ACEST SFAT: DACĂ VOR SĂ PASTREZE UN RENAME, DACĂ VOR SĂ FIE IUBIȚI DE ACEASTA ȚARĂ ȘI DACĂ VOR, CA EU, CA SUVERAN, SĂ LE DAU TOT SPRIJINUL, PE CARE TREBUE SĂ-L DAU GUVERNELOR MELE, ACEASTA VA DEPINDE ÎNAINTE DE TOATE, DE ASTĂZI ÎNAINTE, NUMAI ȘI NUMAI DE SENTIMENTUL ABSOLUT DE GOSPODĂRIE ȘI DE UTILITATE PUBLICĂ”.

(Din cuvântarea ținută de M. S. Regele, cu prilejul Anului Nou).

UN PĂTRAR DE VEAC ÎN SLUJBA SATULUI

PROFESORUL DIMITRIE GUSTI ȘI SATUL ROMÂNESC.

Se împlinesc douăzeci și cinci de ani de când Profesorul Dimitrie Gusti — Directorul General de azi al Fundației Culturale Regale „Principele Carol” — propagă dârz și neconținut de pe Catedra Universitară trebuința cercetării amănunțite a vieții satului în toate laturele ei, gândind, pe bună dreptate, că numai cunoscându-se amănunțit satul, cu toate darurile, durerile și gândurile lui, se va putea purcede la o schimbare temeinică în bine a stării dureroase de azi a săteanului și că numai pe baza acestei adânci cunoașteri, se vor putea face legiuiri potrivite și se vor putea iniția — privat și oficial — organizări temeinice de interes obștesc rural necesar ridicării morale și materiale a săteanului.

Soarta satului românesc! Pe cine a interesat oare în mod cu totul cinstit? Satul românesc, de abia ieșit din iobăgia seculară, de abia scos din lanțurile unei vieți de stânjenire morală, de ruinare fizică și

de destrămare materială, n'a avut prieteni sinceri, devotați, decât prea puțini și cei mai mulți prea timizi pentru a acționa cu destoinică în interesul lui. Intre acești puțini prieteni — dar nu dintre cei timizi — se numără, în primul rând, Profesorul Dimitrie Gusti.

Douăzeci și cinci de ani de prietenie statornică!

E mult, e cinstitor pentru prieten, e măgulitor și folositor pentru sat, e bucurător și nădăjduitor pentru discipoli.

Și n'a fost o prietenie sub oboroc tăcută și lăsătoare, ci una răscolitoare de suflet, una activă, plină de inițiative folositoare satului. A fost o prietenie bună, care a făcut școală, care a lansat doctrina necesară. A fost o prietenie care o bombardat așa cum trebuie și unde trebuie pentru ca generala nepăsare față de soarta satului să se risipească, pentru ca lumina strălucitoare să

se facă în întunecimile indeferențismului dăunător și în cotloanele rețelilor voinți interesate. A fost o prietenie activă, săritoare la chemarea desnădăjduită de ajutor ce venea dela satul românesc în vremuri de crunt materialism stricăcios.

Lungă sforțare, răbdătoare osteneală, grea luptă plină de piedeci diavolești, a trebuit să ducă acest îndrăgostit al satului și prieten al sătenilor.

Un sfert de veac de neastâmpăr viu, creator! Din care s'au născut inițiative și organizări de interes adânc rural, cărora el le-a dat vieță, le-a deschis drumuri, le-a formulat programe de lucru. A educat lămurit universitar în această doctrină de înălțare sociologică, a vorbit despre ea intelectualilor orașelor, conducătorilor Țării și străinătății. Ca Ministru al Instrucțiunii Publice a inițiat legiuiri bazele de această doctrină, pentru ridicarea satului. Ca conducător al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, a reorganizat Instituția, în cadrul căreia acum, ca într'un șantier, oștensesc în interesul satului 1700 cămine Culturale, Căminele județene și regionale, apoi zeci de echipe regale studențești, zeci de echipe voluntare, școli și cursuri de îndrumare practică a vieții săteaului, școli cursuri de îndrumare pentru conducătorii de Cămine culturale, tipărituri de tot felul ca hrană sănătoasă sufletească pentru sătean și pentru cărturarul din sat, făcute pentru foloșința și înțelegerea acestora (cum e Revista „Albina” Revista „Căminul Cultural”, Revista „Curierul Echipelor”, „Cartea Satului”, „Cartea Căminului

Cultural”, „Biblioteca Albinei”). Ca conducător al Institutului Social Român — înființat pentru cercetarea și studiul satului — a organizat anual echipe monografice, a tipărit studii și cercetări asupra tuturor laturilor vieții rurale, arătând rezultatele și învățămintele ce trebuiesc trase pentru mai buna îndrumare a vieții satului, a vieții și guvernării Statului (cum e „Arhiva pentru Știința și Reforma Socială”, Revista „Sociologie Românească”, „Biblioteca de Sociologie Etică și Politică”, Biblioteca de Politică Socială”, etc.).

Atâtea osteneți pentru ridicarea satelor, menținute viguros și înmulțite în cursul celor douăzeci și cinci de ani de propovăduire sociologică, i-au adus și supărări, dar și bucurii și mulțumiri, dintre cari credem că cea mai de preț este recunoașterea generală a adevărurilor și temeiurilor propagate de d-sa. Satele îl au drag, îl doresc, îl primesc cu bucurie deschisă și plăcere nefățarnică. Le e prieten, le e frate de cruce. Ele l-au făcut cetățeanul lor de onoare, iar Căminele culturale, președintele lor de onoare.

Ele îi doresc sănătate, vigoarea întregă pentru adâncirea și temeinicirea trebii bune dusă până acum în interesul satului. Iar când i se împlinî veieatul — care să fie cât mai îndepărtat — să poată spune împăcat: Acum slobozește Doamne pe servul Tău căci ochii mei văd începutul mântuirii poporului românesc.

F. POPU.

HRANA ȚĂRANULUI

Țăranul nostru e vegetarian. Dar nu din convingeri igienice sau religioase, ci din tradiție, din ignoranță și din sărăcie. Chiar cuvântul „vegetarian” e prea larg pentru țăranul român, fiindcă ei nu consumă o mare variație de vegetale, ci hrana lui principală e mămăliga. Ce mănâncă el pe lângă mămăliga nu are nici o valoare nutritivă ci servește numai pentru a da un gust mai deosebit mămăligii. Singură fasolea pe care țăranul o consumă ca aliment complementar e nutritivă. Fasolea este însă un aliment de iarnă și ea lipsește de la masa țăranului, tocmai în perioada muncilor grele de vară.

Să luăm pe rând cele trei cauze de „vegetarianism” țărănesc și să vedem care este partea fiecăreia, în situațiunea de astăzi și ce s'ar putea face pentru îndreptarea lucrurilor.

TRADIȚIA. — Populația noastră rurală a trăit din cele mai vechi timpuri și până la jumătatea secolului trecut, în economie pastorală. Avuția țăranului ca și a boerului consta din vite-cornute, Vacile și oile

țineau și pe boeri și pe țărani. Cereale se cultivau pe suprafețe foarte restrânse, mai mult pentru nevoile consumației locale. Hrana țăranului consta din mămăliga de meiu, până în sec. XVII-lea, când s'a introdus porumbul, și lapte sau derivate de lapte. Și azi, ciobanii cari continuă viața pastorală, mănâncă mămăliga cu lapte sau cu brânză și sunt voinici și sănătoși. Tragedia alimentară a țăranului român a început odată cu transformarea structurei economice a țării. Agricultură s'a întins în a doua jumătate a sec. al 19-lea în dauna pășunii și a pădurii. Țăranul a fost obligat să se adapteze și să devie din păstor și crescător de vite, muncitor agricol. Țăranul a început a fi apreciat numai după numărul vitelor trăgătoare.

A doua jumătate a sec. al 19-lea este epoca de mare extensiune a agriculturii cu tracțiune animală, nu numai la noi, ci în toate țările așa zise agricole. Reperecusiunile sociale ale acestei agriculturi extensive au fost deosebit de importante pretutindeni.

Țăranul nostru a fost constrâns să devie muncitor agricol prin continua îngustare a islazului. Vitele de jug au ajuns singurul lui mijloc de existență și pentru a căpăta islaz pentru vitele de jug, el a trebuit să-și robească brațele lui. În acest proces, vacile de lapte au fost sacrificate. Odată cu vacile de lapte a dispărut din dieta țăranului și complementul tradițional al mămăligii; laptele și derivatul lui principal, brânza. Cât timp a fost iobag și a trăit viață pastorală, țăranul a mâncat mămăligă cu lapte sau cu brânză. Când a devenit agricultor și cetățean liber, țăranul a pierdut laptele și brânza și a rămas numai cu mămăliga. În locul laptelui și a brânzii, țăranul a adoptat ca alimente complementare, oțetul industrial și ardeii iute.

IGNORANȚA. — Puterea tradiției nu ar fi rămas așa de mare, dacă mediul rural ar fi îngăduit țăranului să capete câteva noțiuni elementare de igienă alimentară și de bucătărie. Din nenorocire ignoranța țăranului în această direcție e completă. În afară de câteva regiuni influențate de contactul cu populații străine, țăranii noștri, chiar cei cari au mijloace, se hrănesc tot așa de prost ca și cei cari nu au. Ei nu mănâncă ouăle și nici pasările pe cari le cresc, ci le vând. Oul și găina sunt moneda măruntă a țăranului. Cu ele își cumpără rachiul, sare, gaz, tutun și chibrituri. Porcul de Crăciun este o tradiție țărănească. Dar în afară de faptul că tot mai puțini țărani pot tăia porcul în ziua de Ignat, și cei ce-l tăie nu știu să conserve și să prepare diferite alimente din carnea, din sângele și din grăsimea porcului. Din grăsimi fac săpun, iar carnea sărată fără nici o pricere, e consumată iarna, când oameni stau degeaba și se țin numai de nunți, de pomeni și de sărbători. Vara la muncă, țăranul se hrănește cu mămăligă și cu fiertură de urzici și de alte buruieni, plus

ceapă, usturoi, castraveți, pepeni, toate de o valoare nutritivă nulă. Ustenselile de bucătărie ale țăranului sunt fosarte reduse și primitive chiar dacă e chiabur. Un ciauun, câteva oale de lut, câteva străchini și un ciobo de ciauun spart care servește drept țigae. Frip-tura o fac, punând carnea direct pe cărbuni.

Se fac în ultimul timp sforțări onorabile și din partea statului și din inițiativă privată, de a învăța bucătăria și gospodăria casnică pe fetele și femeile de țăran. Rezultatele imediate sunt deocamdată, slujbe noi. Transformarea modului de alimentare a unui popor, nu se poate face prin propagandă ambulată sau chiar stabilă. Pentru ca țăranul să ajungă a întrebuița la hrana lui: zahărul, grăsimile, făinoasele și leguminoasele, în proporții normale, trebuie ca el să-și schimbe întregul lui fel de viață. Această schimbare el n-o va face nici de bună voie, nici de dragul propagandei. Țăranul care taie vita, porcul sau pasărea, numai când sunt bolnave e departe de a fi un elev ascultător al școalelor de menaj. Lui nu-i lipsește numai cunoștințele necesare, ci-i lipsește și îndemnul sufleteș, convingerea că trebuie să se hrănească altfel.

SĂRĂCIA. — Cea mai grozavă dintre cauzele cari fac ca hrana țăranului nostru să fie neîndestulătoare și neigienică, e sărăcia. A patra parte din populația rurală a țării ar fi fericită să aibă în fiecare zi mămăliga cu ciapă și cu fasole sau chiar mămăliga goală, pe care noi o deplângem ca aliment exclusiv al țăranului. Cu cât se înmulțește populația cu atât problema alimentației la sate devine mai gravă. Cu o țărănime flămândă și în continuă creștere țara nu se poate simți în siguranță.

A. Corteanu.

RIDICAREA SATULUI ROMÂNESC ÎN LUMINA FRĂMÂNTĂRILOR DE AZI.

Acțiunea pentru ridicarea satului românesc, a echipelor monografice poate fi socotită ca una din acțiunile cele mai sănătoase de după război. Înțelegerea privirilor noastre spre satul „părăsit” și speculat mai de toți, constituie datoria cetățenească și românească. Considerând progresul tehnicii moderne, baza unei noi vieți omenești și punând în balanță cele peste 80% de pătură țărănească nu ne rămâne altceva de făcut, decât să ne gândim cu îngrigorare la satele noastre, izvorul de viață românească. Orașele pot fi socotite, în stare actuală, adevărate oaze presărate într-un pustiu rece și mizer. Gândiți-vă numai la străzile luminate, casele, vitele moderne și viața de adevărată igienă trupească și

sufletească precum și la diferența ce se relevă între sat și oraș. Să ne înțelegem dela început. Orașul este o necesitate socială. E punctul luminat de unde radiază în jur lumina. Aici se concentrează frunțile luminate, munca creatoare, acele spirite de elită, care spintecă timpul și întronează „mai binele”. Satul este rezervoriul, de unde se recrutează energiile înlocuitoare din oraș. Între sat și oraș e deci (ar trebui să fie) o strânsă colaborare. Săteanul când trebuie să vină la oraș, să aibă în gând că vine la focarul de lumină iar orașeanul poposit în sat, să fie convins că vine la izvorul de energii românești. Realitatea e cu totul alta. Plutește în văzduh o mentalitate creată din demagogie, din acele spirite stricate, care plutesc

deasupra vremurilor și au dat altă coloratură atât orașelor cât și satelor. La orașe se trăește bine, se bea și se mănâncă. Se petrece și se trage „chiulul” la muncă. Domnii duc o viață de lenevie și toată stăruința e pentru punga lor proprie. La sate se muncește și se chinuște. Numai răuvoitorii se mențin pe linia acestei mentalități greșite. Există înadevăr la orașe o pleiadă de „intruși” cari se mențin prin mârșăviile de rând, după cum la sate există atâtea lipsuri din cauza neînțelegerii, acelora ce ar trebui să primească în inima lor sfaturile bune. Dar există la orașe și munca creatoare, traiul modest și cumpătat și mintea pricepută, numai că este acoperită și lăsată în neștiire de acele „surcle omenești” aduse de valul vremurilor. Noi care n'avem interesul să ne ocupăm de aceste „nimicuri trecătoare” punem în adevărata lumină orașul pe care-l dorim și aducem în mijlocul nostru munca cinstită din necunoscute laboratoare și fețele brăzdate de grija satelor noastre. Deaceea lupta nu trebuie dusă în contra orașelor sau satelor. Deopotrivă sunt de necesare pentru viața unui stat. Lupta se duce contra trândăviilor omenești, atât dela sate cât și dela orașe, cari prin acțiunile și atitudinile lor, împiedică adevărata dezvoltare. Vina e de ambele părți. Plecarea entuziasmată a intelectualelor la sate are dublu efect. Dezmoște atât pe intelectualul ce-și închipue că și-a îndeplinit misiunea cu o simplă „carte de vizită” și pe țaran care și are scuză în lăncezarea lui „mi-s sărac”.

Satul în starea actuală, e situat pe o scară inferioară (mult de tot) față de posibilit. tehnice și spirituale ce le-am avea la dispoziție. Nu e greu să le relevăm, mai ales că fiecare din noi (natural cu multă înțelegere) a trecut prin vreun sat românesc și s'a înspăimântat de realitate.

Bolile sociale domină. Sifilisul a pătruns în marea masă țărănească, rozând la temelii sănătății. Numai la Pojăjena română din jud. Caraș s'a găsit peste 60% din populație sifilitică. Tuberculoza e o adevărată doamnă ocrotită în satele noastre. Ea se cere fără milă, în fiecare an sute de tineri și tinere. Dacă veți vizita un cimitir sătesc, vă veți îngrozi de numărul ridicat al morților de tuberculoză. Locuința săteanului e departe de a satisface cerințele unei bune igiene. Camerele sunt nevăruite, pline de paianjene, ploșnițe și purci. Un aer greu te întâmpină dela ușă și o dezordine în lucruri îți displace ochilor. In curte aceeași poveste. Apoi nu știu să se odihnească cum trebuie și să mănânce, ce ar trebui să mănânce.

Venitul lor este prost administrat. Nici un plan, nici o chibzuială. Se cheltuește așa fără nici un rost și pe nimicuri femești mai mult decât pe gospodăria adevărată. „Cum au trăit părinții, vom putea trăi și noi” e o scuză la modă pentru toți acei ce-i întrebă

despre inferioritatea traiului lor. La toate acestea se adaugă multe ne cazuri sătești-comune, izvorite din nepricepere și lipsa de solidaritate. Ba nu li s'au făcut împrăștierea după bună dreptate, ba li s'au luat din imasuri, ba n'au dreptul să vâneze, să poarte arme, ba n'au dreptul să pescuiască pentru folosința lor, ba n'au dreptul să culeagă vreascuri din pădure... Câte odată primarul ales, le împrăștie venitul comunei, fără nici un folos, notarul se folosește prea mult de nepriceperea lor, medicul de plasă nu trece prin sat cu lunile și ei între ei se ceartă pentru nimicuri, purtându-se și pierzându-și vremea pe la tribunale. Cooperativa înființată, în loc să le aducă venit, i-a scos pe toți datori. O boală a porcilor se strecoară fără milă în sat și până să vină medicul veterinar, a pierit jumătate din porcii satului. În sat s'a ridicat o nouă biserică. Adventiștii. Ispita e destul de mare, față de preotul care nu-ți duce mortul la groapă până nu-i pui șuturul pe masă. Și cântecul se prelungeste dacă doriți în aceeași surdina. N'aveți să vă gândiți, decât la satul domniei voastre...

O ridicare a satului românesc este deci necesară. Adevăratul izvor de energie românească trebuie captat pe uluc sănătos. Inceputul îl fac echipele monografice și când toate aceste echipe vor publica constatările de vom înspăimânta de realitatea dureroasă a satelor. Nu trebuie deci pierdută nici o clipă. Vremurile cer sate bine gospodărite și țărani sănătoși. Sate ce vor avea drumuri bune, școli luminoase și biserici avea case bine întreținute, luminoase și nu cu acel lut, pe jos și acele minuscule ferestre, ce nu lasă să se facă aerisirea așa cum trebuie.

Necazurile inerente ale unei gospodării comunale trebuie să dispară. Autoritățile comunale, școlare, bisericesti și medicale, în care vedem primarul, notarul, învățătorul, preotul, medicul și toți ceilalți intelectuali ai satului, trebuie să îmbrace haina conștiinței omenești. Stăruința lor trebuie să meargă până la sacrificiu. Nimic nu trebuie pus în cumpănă în fața ridicării satului românesc. Să lupte, să stăruie și să creadă în victoria finală. Minți cumpănite și inimi apropiate de sat pot face mai mult decât sclipirea egoistă a unei minți înalte, ce și-a pus vrednicia în folosul pungii sale. Și așa mână în mână țaran și intelectual să realizăm satul de mâine așa cum îl cer frământările de astăzi. Dacă însă întoarcem pline de credincioși. Săteni ce vor medalia problemei noastre, dăm peste condițiunile ce se impun pentru realizarea și ridicarea satului românesc. Le-am putea formula în următoarele puncte principale:

1. **Entuziasm.** Acel suflu necesar care trebuie să cuprindă pe toți acei ce muncest pentru și pe pământul românesc. Nimic nu se poate eterniza dacă nu se pune la temelie, măcar o fărâmbă din suflet,

De pe urma muncii prestate din datorie, nu rămâne decât zădărnicia unui timp, pierdut în zădar.

2. **Ridicarea materială** a muncitorului intelectual și manual român. Cu salarii de mizerii și cu fluturare de idealuri, la spatele cărora se ascund amenințări, nu se realizează decât în făpturi șubrede de suflete hârțuite de nevoile unei vieți, neomenești. Gândiți-vă la lefurile învățătorilor și preoților, cari constituiesc axa morală a satelor noastre.

3. **Tradiția.** Să nu se înțeleagă prin ridicarea satului, cu acea stupidă modernizare asemănătoare ciorapului de lână făcut în casă și în locuit cu ciorapul de mătasă. „Țăranul să rămână același, cu aceleași obiceiuri, cu aceeași casă din bătrâni dar cu altă înfățișare. Igiena și ordinea atât sufletească cât și gospodărească să-i fie noii săi tovarași. Să dispară lutul de pe jos, din case, paianjenul din colț, să între în

casa lui soare și lumină. Odihna să-i fie odihnă, mâncarea să-i fie mâncare, iar neștiința să-i fie în locuință prin știință dăruită de minți luminate în școli bine îngrijite.

4. **Forța legală,** singurul mijloc a obliga prin lege atât pe țăran cât și pe orașanul intelectual să se supună noilor cerințe a timpului. Îndărătnicia și reauavoință trebuie stărpite dela rădăcină fără nici o milă. Țăranul ce nu se supune noilor îndrumări, trebuie silit prin lege, după cum tot așa trebuie procedat cu intelectualul, care cocoțat în posturi de conducere uită de datoria sa.

Frământările de astăzi cer ridicarea satelor românești, și dacă dorim să ne fie bine, trebuie să ascultăm chemarea lor.

Ridicând satele, consolidăm țara.

Gh. Atanasiu.

SĂNĂTATEA SATELOR.

HRANIREA CUM SE CADE.

SFATURII DEMNE DE URMAT ÎNTOCMAL.

Doamne, când mă gândesc câte nevoi ne rod pe noi Români, dela sate mi se pune parcă o piatră pe suflet și nici nu știu ce să mai zic. Și când le văd așa de multe și nu mai știu de unde să le iei capătul, de multe ori îmi vine să tot ocolesc gândurile aceste, ori chiar că mi le înăduș în mine și să nu mai zic nimic.

Dar când văd pe cei mai mulți copii slabi, închireiți (unii de 14 ani și ți pare că's de 8), galbeni la față fără vlagă, fără vioiciune, îmbrăcați rău, atunci iar mă ia gândurile, și zic: nu trebuie să tăcem, nu trebuie să lăsăm lucrurile baltă, ci să vedem, n'om urni o cât de cât mai bine, n'om afla capătul nevoilor ăstora, ca să le ridicăm încet, încet de pe spinarea fraților noștri? Nu de alta, dar bătrânii și-au trăit traiul și de dânsii e tot una, dar când e vorba de viitorime, nădejdea ni-i la copii. Și ce nădejde trebuie să-ți pui în ei, când îi vezi, sărmanii, așa de slabi? Care să fie pricina? E același lucru ca și cum ai vedea un ogor de păpușoi galben și închireiți ori niște vite slabe și prăpădite!

Îngrijirea rea și lipsa de hrană bună și îndestulătoare e pricina și cu copii. Cât de mult se îngrijesc oamenii să le fie păpușoi frumoși și vitele tari, atât de puțin se îngrijesc de ei și de copii! Ba încă mulți blastămă astă pustie de gură, că nu se mai satură și tot trebuie să muncească pentru dânsa. Ei nu știu, se vede, că omul cu mâncarea se ține în viață, tocmai ca o mașină, care pentru a umbla are nevoie de lemne și de foc.

Astă vară, când era mânia ceca a lui Dumnezeu.

de muria atâta lume, întreb pe un om: „Ce să fie asta?” „Ia, așa-i dela Dumnezeu” mi-a răspuns.

Oare Dumnezeu l-a făcut pe om ca să-l chinuiască și să-i scurteze zilele? Dacă mi s'ar primejdui o vită din pricină că n'am păzit-o cu apă și cu mâncarea, apoi n'aș avea păcat să zic, că mi-a luat-o Dumnezeu?

Când stomacul nu ți-i pus la cale, n'ai nici curaj n'ai nici gust de lucru, mintea parcă ți-e întunecată și n'ai nici o putere. Și acum toate acestea mulți zic că „băutura este ce este mâncarea e o fudulie!”

Însă vor zice unii, slavă Domnului, este ce mănca, încă n'a dat foamea! Așa-i mulțumim lui Dumnezeu! Unde mai este pământ ca la noi? Incolo, în streinătate, e pământ rău și ca să rodească ceva, îl ară de câte trei ori și pun fel de fel de îngrășăminte. Unde mai este atât grâu bun, unde mai crește atâtea holde ca la noi? Noi hrănim cu munca noastră și cu pământul nostru o lume întregă și la urmă pățim ca ciobotariu, care face la toți încălțăminte bună și el umblă cu cine știe ce scoabe rele și cârpite. Oare să nu fie jale, când se face atâta grâu în țara noastră și ai noștri mănâncă măvăliță? Oare nu-i păcat când vezi c'ai noștri vând ouăle, untul, păsările și mănâncă mâncări fără putere în ele?

Dar sunt mâncări între mâncări, după cum sunt oameni între oameni. Nu-i vorba însă, de cine știe ce mâncări bocești și scumpe; ci de mâncări gospodărești, că doar de ce zicem că suntem gospodari? Vor zice unii

însă: „știm și noi să mâncăm bucate bune, dar dacă nu-i de unde și-s nevoi multe pe capul nostru !” Așai au dreptate. Dar cum s'or lupta cu nevoile, acei ce au dreptate. Dar cum s'or lupta cu nevoile, acei ce ne îți poate de mămăliga cu moare de curechi, ori cu un borș lung ?

Dar omul dacă se simte o leacă în putere, nu se lasă și le învinge pe toate. Și apoi parcă nevoile îs numai pe capul nostru al Românilor ? În toate părțile ; ba încă mai ceva ca aicea la noi, unde, de bine de rău, tot ai o bucățică pe pământ în care poți pune fel de fel de sămănături. Dar acolo unde nu-i nici de unele, ar trebui să sai în apă ?

Ei, da acum nu-i vorba numai decât de cărnării și de grăsimi, căci nici ele nu-s bune, decât doar din când în când ; însă pentru gospodari e mai lesne să mănânce bine, căci cine are de toate la casa lor ca plugarul ? Toți iștelalți cumpără, iar ei le pot avea în grădină și pe ogor. Așa, chiar în zile de post, câți oameni au pe masa lor mazăre, bob, linte care-s foarte hrănitoare bucate ? Dar câți sunt că n'au nici cartofi măcar ! Ce să mai zici dar ? ! Mulți în zile de post fac curat ca vorba ceea : mănâncă o mămăligă întregă cu un oloiu de borș, apoi bea o cofă de apă ! Câtă greutate n'au pus într'înșii ?

Și când se duce la lucru, deabea se poartă, iar când ar mai ridica ceva din greu, e gata vătămătura ! Și eu mai că n'am auzit Român să nu se vaite de vătămătură ! Stomacul chinuit de atâta povară, se înțelege că se supără, duce dureri și atunci omul repede aleargă la doctorie : la un pahar două de rachiu, care arde stomacul mai tare, așa că-l face nesimțitor și nu mai poate lucra cum se cade. Atunci încep toate relele pe capul omului ! S'a dus puterea, s'a dus sănătatea.

Lucrul cel mai de seamă în hrana omului este pâinea ; de aceea chiar zice în Tatăl Nostru : „pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi !” Și

în rugăciune tot pe pâine se vorbește, nu de mămăligă, (cu vreo două sute de ani înainte nici nu sa știa de mămăligă), căci popușoiul a fost adus în țară mai târziu.

Și Românii mâncau pâine, după cum și azi toată lumea face așa, iar popușoiul îl întrebuințează la hrana păsărilor și a porcilor. Românii din Transilvania mănâncă pâine. Fac câte un cuptor pe săptămână, iar mămăliga o mănâncă mai mult de gust. Și-s Români chipeși, tot unul și unul !

Ei dacă au văzut că vremurile s grele, au alergat tocmai în America după câștig și nici că s'au lăsat să-i cuprindă nevoile. Tot așa Bulgarii iștea ce lucrează la grădini, își fac chitan, iau o hrincă din el, mănâcând-o cu o ceapă ori cu un praz, și la muncă ! Și-s muncitori și nu-s așa de bolnăvicioși ca ai noștri.

Chiar dacă mănânci mai prost, dar o bucată de pâine de casă prinde la inimă. Și la noi știu multe gospodine, care fac din când în când pâine de casă și tare ar fi bine să se întindă cât mai mult obiceiul acesta. Mai pui în ea și cartofi și făină de popușoiu și e minunată.

Pâinea din târg e numai ca spuma și se face cleiu în gură, iar după ce o mănânci, tot flămând rămâi. Asta-i numai fudulie !

Cele mai multe boale, cele mai multe morți cu zile, vin din pricina hranei proaste și nepotrivite.

Dacă ai noștri s'ar da să înțeleagă acest lucru, n'ai mai auzi „auleo și vaileo” în toate părțile. Doamne, Doamne, multe păcate mai trag ai noștri, sărmanii, pentrucă nu se dau și ei la deșteptare. Câți nu zac pe coaste câte 3 și 4 ani, se chinuesc din pricina atâtor nesocotinți ce le fac ? ! Dacă se văd sănătoși, apoi îi dau înainte fără nici o regulă și fără nici o socoteală și nu se gândesc unde-au să ajungă.

Dumnezeu ne dă sănătate, dar ne-o lasă nouă în samă, ca să ne-o păstrăm.

Dr. Alex. Manolescu.

Jurisprudență.

Drept Administrativ.

1. NOTAR CERCUAL. Responsabilitate pentru delapidări.

IN FAPT : Prin deciziunea supusă recursului Curtea de Conturi a respins ca nefondat apelul declarat de I. V. contra deciziei No. 189475 din 1931 a Ministerului de Finanțe prin care a fost obligat să plătească acestui Minister suma de 184.238 Lei delapidată de A. B. notarul comunei I. din județul A. în

intervalul de timp dela 6 August 1929 și până la 31 Mai 1930, în care timp numitul a funcționat ca controlor financiar al județului A.

Pentru a da această soluțiune și în legătură cu motivele de casare instanța de fond argumentează, că deși este vorba de un notar cercual totuși aceasta îndeplinind și funcțiunea de percepător — în conformitate cu legea pentru organizarea administrației

Statului și legea de organizare a Ministerului de Finanțe — trebuia să fie verificat și controlat de organele de control ale fiscoi pentru sumele încasate pe seama Statului, întrucât în Transilvania notarii cercuali nefiind numiți după recomandarea și nici pe răspunderea perceptorilor ca agenți de urmărire, lucrează pe răspunderea lor, urmând să depun conturile de gestiune și să justifice vărsările cu chitanțele respective.

Apelantul a atacat această decizie.

IN DREPT : Având în vedere că prin motivul de casare recurentul se plânge în esență că în timpul când s'a produs delapidarea notarii cercuali nu erau asimilați perceptorilor și supuși controlului organelor Ministerului de Finanțe și în consecință nu se poate stabili răspunderea organelor fiscale de control pentru delapidările săvârșite de notari în dauna Statului.

Considerând că instanța de fond nu invocă nici o dispozițiune legală în virtutea căroră notarii cercuali din Ardeal în general și în special notarul cercual A. B. pentru acele comune în care s'au produs delapidările în intervalul de timp dela 6 August 1929 și până la 31 Mai 1930, când s'a săvârșit delapidarea, a funcționat ca perceptor legal autorizat pentru veniturile cuvenite Statului și care ca atare ar fi fost supus prin lege verificării și controlului Ministerului de Finanțe.

Procedând astfel instanța de fond a pronunțat o decizie casabilă astfel că motivul de casare fiind fondat, urmează a fi admis și a se casa dec. No. 272/1934 a Inaltei Curți de Conturi S. I-a cu trimitere la aceeași Instanță fiind inutil a mai examina și celelalte motive.

(Cas. III. Dec. No. 740 din 27 Apr. 1936. Președinția Dlui C. Crăciunescu, consilier).

2. PRETOR. Dreptul de dispoziție directă a pretorului. NOTAR. Redactarea cererilor.

IN FAPT : Notarul comunei S. cu ocazia eliberării diferitelor certificate obișnuite a redacta câte o cerere pentru fiecare certificat și deci a și încasa taxa admisă de 30 lei pentru fiecare cerere plus 15 Lei taxa de redactarea certificatului cu timbre cu tot suma de (8 plus 1 14 2 30 15) 70 Lei. Pretorul plasei luând cunoștință de aceasta, a dispus, ca notarul comunei să redacteze o singură cerere pentru oricâte certificate, le solicită locuitorii comunei aplicând în aceeași timp timbrele fiscale pentru fiecare cerere de certificat separat și cruțând pe cei interesați de o cheltuială inutilă de sute de lei.

Notarul comunei atacă dispoziția primpretorului pe motiv că acela nu are drept de dispoziție directă, ci numai de control, și prin urmare poate constata faptele fără a putea da anumite dispozițiuni.

IN DREPT : Pretorii în calitate de reprezentanți ai puterii centrale — după cum prevede și art. 102 și următorii din Legea Administrativă — au dreptul să dea dispoziții, iar aceste dispoziții nu intră în prevederile art. 36, pct. 2 Legea asupra organizării Comitetelor de Revizuire.

Pentru aceste motive Comitetul Central de Revizuire Secția II, respinge apelul introdus de notarul P. P. ca nefondat, confirmând în totul deciziunea No. 1261/1934 a Com. Local de Rev. din Timișoara.

(Com. Centr. de Rev. S. II. Dec. No. 53 din 23 Ianuarie 1935. Dos. 545/1934. Președinția Dlui G. Minea-Popescu, președinte).

3. PRIM PRETOR. Deși art. 364 din Legea pentru unificarea administrativă (1925) prevede pentru pretor obligația de a controla Casele Comunale, totuși neexecutarea acestei obligații nu-i sancționată de nici un text de lege. Art. 234 din legea contab. publice se referă la responsabilitatea funcționarilor comunali, ori prim pretorul e funcționar de Stat.

Având în vedere că recurentul se plânge de violarea art. 364 din legea pentru unificarea administrativă și omisiune esențială deoarece neexecutarea obligațiunei sale de a controla casele comunale nu este sancționată de nici o lege, obiecțiune de care nu se ocupă Curtea de Conturi.

Considerând că dacă este necontestat că art. 364 din legea pentru unificarea administrativă din 1925 prevede pentru pretor obligațiunea de a controla casele comunale neexecutarea unui atari obligațiuni nu este sancționată nici de legea de unificare administrativă în vigoare la data săvârșirii fraudelor și nici pe cale de interpretare și nici pe cale de analogie.

Art. 234 din legea contabilității publice din 1903 — așezat în titlul IV denumit contabilitatea caselor speciale Cap. II. contabilitatea comună — este inaplicabil, contrar celor decise de Curtea de fond, deoarece acest text se ocupă de funcționarii comunali însărcinați cu inspectarea și controlarea caselor comunale și cari sunt responsabili de orife deficiente ce nu s'ar acoperi cu garanția perceptorului sau casierului deficiente provenind din cauza lipsei de verificare.

Astfel responsabilitatea bazată pe disp. art. 234 precitat fiind limitată numai la funcționari comunali, nu poate fi aplicată și recurentului care după legea administrativă în vigoare la aceea dată în calitate de primpretor nu era și nici nu este considerat funcționar comună ci funcționar de Stat.

Că deci recurentul nu poate fi făcut responsabil de deficiente chiar în cazul unei lipse de control conform textelor precitate într'un atare caz făcându-se pasibil de sancțiuni disciplinare.

Astfel fiind și întrucât Curtea de Conturi a decis contrariul în cauză declarând pe recurent responsabil pentru faptele imputate potrivit art. 234 din legea

contabilității publice și art. 364 din legea pentru unificarea administrativă, a putut ajunge la această soluțiune numai prin violarea acestui din urmă text.

(Cas. III, Dec. No. 871 din 11 Mai 1936, Președinția Dlui C. Romano, consilier).

4. NAȚIONALITATE. Potrivit art. 57 din legea pentru dobândirea naționalității române soția urmează situația soțului său, în privința cetățeniei, așa încât dacă cererea de înscriere a fost respinsă, cererea soției urmează a fi și ea respinsă.

Când prin căsătorie soția și-a pierdut cetățenia română, singura cale de a redobândi această cetățenie — în urma decesului soțului — este aceea prev. de art. 39 din lege, adică a-și manifesta dorința printr'o declarație autentică adresată Ministerului de Justiție.

IN FAPT : Recurenta a cerut înscrierea ulterioară în registrul de cetățeni români ai Municipiului A. atât pentru sine cât și pentru fiica sa minoră.

Municipiul A. prin decizia No. 3669/1935 a respins cererea.

Recurenta a făcut apel pe motivul că rău i s'a respins cererea, deoarece ea este cetățeană română, iar soțul ei — azi decedat — deși a cerut repatrierea în Ungaria, totuși n'a plecat din cauză că n'a primit permisul.

Prin sentința atacată cu recurs, Tribunalul a respins apelul, motivând : că soțul recurentei decedat în 1931 nefiind cetățean român, întrucât cererea sa de înscriere în listele de cetățenie a fost respinse potrivit art. 57 din legea pentru dobândirea și pierderea cetățeniei române, recurenta are drept de situația soțului său și deci ea nu poate dobândi cetățenia română decât prin naturalizare.

IN DREPT : Considerând că recurenta potrivit disp. art. 57 din legea de mai sus menționată, urmează situațiunea soțului său, în privința cetățeniei române așa că față de constatarea Tribunalului — neatacată cu recurs — că cererea soțului recurentei de a fi înscrisă ulterior în registrul de cetățeni români a fost respinsă pe motivul că el a pierdut cetățenia română prin cererea de repatriere ce a făcut, bine și legal Tribunalul a respins cererea recurentei, care nefiind cetățeană română, nu i-se poate aplica dispozițiunile art. 56 din lege.

Așa fiind prima parte a motivului de casare este nefondată.

Și partea a doua a motivului de casare este nefondată, deoarece în cazul când prin căsătorie recurenta și-a pierdut cetățenia română, singura cale de a redobândi această cetățenie în urma decesului soțului ei, est aceia prevăzută de art. 39, adică de a-și manifesta dorința printr'o declarație autentică adresată Mi-

nisterului de Justiție. Ceace nu s'a dovedit și nici nu se afirmă a se fi făcut.

(Cas. I, Dec. No. 590 din 11 Mai 1936, Președinția Dlui S. Tipei, consilier).

5. PRESCRIPTIE. CREANȚE CONTRA STATULUI, Sunt prescrise în favoarea Statului toate creanțele pentru a căror plată s'a prevăzut credite în buget, dar a căror plată a rămas nereclamată timp de trei ani socotiți dela închiderea anului când a luat naștere dreptul de plată. Art. 141 din legea cont. publice.

IN FAPT : La 8 Martie 1933 Lt. colonelul pensionar V. P. a chemat în judecată Inspectoratul General al Jandarmăriei și Ministerul de Interne, cerând a fi obligați aceștia să-i plătească suma de 17.400 Lei, reprezentând diferența de soldă dela gradul de maior la acela de locot. colonel pe timpul de 1 Iulie 1924 la 31 Decemvrie 1935 și solda cu accesorii locot. colonel pe luna Ianuarie 1926. Prima instanță prin cartea de judecată civilă din 1 Martie 1934 a admis în parte acțiunea pentru suma de Lei 4416 înlăturând cel de al doilea capăt de cerere referitor la solda pe luna Ianuarie 1926. Făcând apel ambele părți Tribunalul prin sentința atacată cu recurs a admis în parte apelul reclamantului majorându-i suma la care a fost obligat pârâtul și anume să-i plătească Lei 7.241 și a respins ca nefondat apelul Statului Român.

Prin apelul său Statul Român reprezentat prin Ministerul de Interne a susținut — ca și la prima instanță — că suma cerută de reclamant, a fost prescrisă conform art. 141 din legea contabilității publice, iar Tribunalul a înlăturat susținerea ca neîntemeiată pe motiv, că suma reclamată prin acțiune nu este o sumă certă și lichidă recunoscută reclamantului la data încetării chemării sale temporar în serviciu — 1 Ianuarie 1926 — și nereclamată în termenul prevăzut de textul de lege sus citat ci este o daună nerecunoscută nici azi de autoritatea respectivă, așa, că nu a putut fi prescrisă în baza art. 141 legea citată

IN DREPT : Potrivit dispozițiunilor art. 141 din legea contabilității publice a Statului sunt prescrise în folosul Statului toate creanțele pentru plata, căro-ra s'a prevăzut credite în buget, dar a căror plată a rămas nereclamată în timp de trei ani, socotiți dela închiderea anului în care a luat naștere dreptul de plată.

În speșă nu numai că nu s'a stabilit trecerea în buget pentru achitarea sumelor reclamate de intimat dar Tribunalul constată chiar, că nici măcar nu s'a recunoscut și nu se recunoaște nici azi de către recurent dreptul intimatului la aceste sume.

Intrucât această constatare de fapt care ea singură face imposibilă aplicarea prescripțiunei prevăzută de art. 141 din legea citată — nu a fost atacată

pentru denaturare prin motivele de casare, urmează că soluțiunea Tribunalului prin care a respins mijlocul de apărare invocat de recurent și sprijinită pe prescripțiunea, în discuțiune este exactă în drept, ea fiind justificată în baza sus arătatei constatări, iar nici decum în baza considerațiunei că pretențiunile intimei nu ar fi fost calculate în quantumul lor — cum greșit se susține în motivele de casare. Că deci recursul este neîntemeiat și trebuie respins.

(Cas. I. Dec. No. 460 din 1 Aprilie 1936. Președinția Dlui Al. Iuca, președinte).

Drept Civil.

6. LEGITIMARE. Declarație de recunoaștere a tatălui natural poate fi făcută ori când, dar cu păstrarea formelor legale, — fără a fi necesar ca ea să fie concomitentă cu declararea nașterii copilului său sau cu încheierea căsătoriei între mama copilului și tatăl natural.

IN FAPT : După cum se atestă din extrasul registrului de stare civilă pentru nașteri No. 641/1934 a Municipiului Timișoara, la data de 3 Iulie 1934 s'a născut copila Maria din mama O. G. — nașterea fiind anunțată ofițerului de stare civilă de către moașa comunală L. G.

Conform extrasului din registrul de stare civilă pentru căsătoriți a comunei Otelec No. 12/1935, s'a încheiat căsătoria legitimă între reclamantul I. D. și mama copilei O. G. la data de 27 August 1935, cu care ocazie copila Maria nu a fost recunoscută ca să devie legitimă.

Se mai constată că reclamantul I. D. prezentându-se personal înaintea Ofițerului de stare civilă a Municipiului Timișoara la data de 29 August 1935, face declarație prin care copila Maria este recunoscută de a sa, împrejurare, ce se și introduce în registrul stării civile pentru nașteri la pagina 641/1934.

În fine se mai constată din declarația mamei copilei, soția reclamantului că anterior nașteri copilei, a cărei legitimare se cere, dânsa a trăit în concubinaj cu reclamantul, tatăl natural al copilului Maria rezultată din acest concubinaj.

Apoi că cu toate aceste constatări de fapt — pe cari le face și — prima instanță, totuși respinge acțiunea reclamantului pentru legitimarea copilei sale prin matrimoniu subsequent cu motivarea că, conform ordinului circular No. 35904 din 16 Mai 1932 al Ministerului Justiției, se constată, că normele privitoare în vechea lege a actelor de stare civilă în Ardeal cu privire la legitimare au rămas în vigoare și nu au fost abrogate prin legea actelor de stare civilă din 1929, — iar în speță constatându-se din actul de naștere a copilei Maria că, cu ocazia nasterii, ea nu a fost recunoscută de tatăl ei natural și pentru că din actul de căsătorie, nu reiese că reclamantul cu oca-

zia căsătoriei sale cu mama copilei Maria să fi declarat că voește a legitima pe copila născută anterior căsătoriei astfel că declarația ulterioară introdusă pe actul de naștere a Municipiului Timișoara cu No. 641/1934 este inoperantă în cauză, deoarece este făcută posterior încheierii căsătoriei.

IN DREPT: Potrivit disp. art. 125 din legea privitoare la actele stării civile (Mon. Of. No. 44 din 23 Februarie 1928) au fost abrogate toate dispozițiunile legii maghiare XXXIII din anul 1894 asupra actelor de stare civilă ale Statului, afară de art. 41 din aceeași lege, care a rămas și pe mai departe în vigoare, și care glăsuște astfel: „Recunoașterea copilului ilegitim de către tatăl său natural numai atunci se poate inseris în registrul stării civile pentru nașteri dacă aceeași recunoaștere însăși tatăl natural personal a declarat-o înaintea ofițerului de stare civilă, sau că această recunoaștere este cuprinsă într'un act autentic”.

Atât din acest text de lege, cât și din jurisprudența dezvoltată în jurul acestui articol nu rezultă, că declarația de recunoaștere a tatălui natural, numai atunci ar avea efectul recunoașterii legale, dacă ar fi fost făcută sau concomitent cu declararea nașterii, sau concomitent cu încheierea căsătoriei, ci din contră ea poate fi făcută oricând dar cu păstrarea formelor legale, prevăzute de amintitul text de lege.

De altfel și dispozițiunile art. 62 din legea privitoare la actele stării civile din 1928 sunt aproape identice cu cele din legea maghiară și cari prevăd că numele tatălui unui copil nelegitim va fi înscris în registrul de nașteri numai dacă declarațiunea a fost făcută de însăși tatăl sau împuternicitul său cu procură specială și autentică.”

Având în vedere că în speță nu este contestat că reclamantul a trăit în concubinaj cu mama copilei Maria în timpul când s'a născut această copilă, care este fructul acestei concubinaj, deci reclamantul este tatăl natural al copilei: că după aceasta a intervenit căsătoria legitimă între reclamant ca tată natural și mama copilei; că tatăl natural a făcut decl. de recunoaștere a copilei înaintea ofițerului de stare civilă, care apoi potrivit art. 68 din legea stării civile a fost menționată de ofițerul stării civile în rubrica de adnotări a actului de naștere înscris în registru.

Astfel fiind reclamantul îndeplinind toate condițiunile revăzute la art. 41 din legea maghiară XXXIII din 1894, precum și cele prevăzute de art. 68 și 62 din legea stării civile din 1928, — acțiunea sa pentru legitimarea copilei Maria născută în Timișoara la 3 Iulie 1934, prin încheierea căsătoriei legitime între reclamantul I. D. tatăl natural al copilei și mama ei O. G. înaintea ofițerului de stare civilă din Otelec la 27 August 1935, este fondată în consecință sen-

țința Tribunalului a trebuit reformată, și astfel Curtea declară legitimată pe minora Maria, către tatăl ei I. D. prin căsătorie ulterioară, autorizându-o să poarte numele de D.

(C. de Apel Timișoara s. III. Sent. No. 613/1936 din 12 Martie 1936. Președinția Dlui V. M. Dimitriu, consilier; redactor Dl Gh. Labonțiu, consilier.)

7. **SUCCESIUNE. Ardeal Renunțare. Cel ce însuși poate să dispue valabil de dreptul său de moștenire are dreptul să și renunțe prealabil la acela. (art. 551 Cod. civil austriac)**

Eretele escontentat de părinte, dacă la dreptul lui ereditar ce se va deschide în viitor, a renunțat în favoarea fraților săi, — nu poate pretinde legatul testamentelor și nici donațiunea făcută pentru dânsul de părinte, întrucât a renunțat, socotindu-se escontentat.

IN FAPT: Prin declarațiunea de renunțare, făcută în act de notariat public, în fața notarului, public Dr. Gh. Sz., din D. înregistrat sub No. 98/1918 N. p. pârâta care este soră cu reclamantul, s'a declarat indestulată în privința dreptului de moștenire legală, din succesiunea părinților lor și astfel, atât în privința averii imobiliare cât și mobiliare, a renunțat la dreptul ei de moștenire, în favoarea reclamantului.

Cu câțva timp înaintea decesului mamei lor, văd. lui M. F. născ. M. C. la stăruința a pârâtei donează în 24 Maiu 1935, pârâtei porțiunile de proprietate de $\frac{1}{2}$ parte, din imobilul cuprinse în c. f. Io. 315, 535, 229, 780 a comunei Sculia, precum și $\frac{1}{4}$ 187 părți izlaz în valoare de 25.000 Lei.

Reclamantul P. F. din comuna Sculia cheamă în judecată pe sora sa pârâta B. F. din aceeași comună cerând ca să fie obligată să tolereze, ca asupra porțiunilor de proprietate, ce au fost ale văduvei lui M. F. mama lor, să se restabilească starea fonciară anterioară, pe motiv că pârâta a încheiat contractul de donațiune, cu mama lor, cu rea credință și cu scopul de a-l eluda pe reclamant dela imobilele donate, care îi compet lui în intrgime întrucât pârâta a renunțat la dreptul ei de moștenire după părinți în favoarea reclamantului fiind el unicul moștenitor.

IN DREPT: Având în vedere că renunțarea la moștenire trebuie să fie „prealabilă” (înaintea morții decujusului) și în practică forma cea mai obicinuită a renunțării este „escontentarea succesibilului” din averea ereditară, renunțând la succesiune.

Având în vedere că din actul de notariat public No. 98/1918 depus în copie și traducere la dosar, rezultă, că pârâta B. F. domiciliată în Sculia și sora s'a F. F. măr. B. din Ghertenis dau declarație de renunțare declarând numitele că prin această declarație recunosc, că fiecare dintre ele a cumpărat la timpul lor câte 2 (două) jugăre de pământ ale căror prețuri de cumpărare părinții lor M. F. și soția născ.

M. C. le-au achitat în locul lor și anume: pentru pârâta B. F. 2000 coroane și pentru F. F. 3000 coroane, conform înțelegerii intervenită între dânsii în sensul căreia se declară ele cu totul indestulite în privința dreptului lor de moștenire în succesiunile viitoare ale părinților lor susmenționați și acum încă în viață și acele porțiuni de moștenire cari li s'ar cădea lor îi revin fratelui lor P. F. reclamantul din acest proces.

„Prin urmare în această delarăm că suntem indestuliți în privința dreptului nostru moștenire legală, din succesiunea viitoare a părinților noștrii, încă vii, așadară în privința pretențiunii noastre de moștenire atât din averea mobilă cât și imobilă a părinților noștri. Și având în vedere că în schimbul prețului de cumpărare nouă plătit, drept contra sarcină, noi renunțăm la pretențiunea noastră de moștenire, din succesiunea încă nedeschisă a părinților noștri în favoarea fratelui nostru P. F. (reclamantului) și respective îi transmiten pretențiunea noastră prin urmare ne dăm învoirea ca la timpul său, după încetarea de viață a părinților noștri porțiunea de moștenire legală care ni s'ar cădea din succesiunea lor să i se predea judiciarmente fratelui nostru P. F., fără să fim ascultate”.

„Noi M. F. și soția născ. M. C. luăm la cunostință și primim declarația de mai sus”. Părinții părților din proces.)

Aceasta fiind declarațiunea de renunțare la succesiune a pârâtei, dată în favorul reclamantului și cu consimțământul părinților, chestiunea ce urmează să fie analizată de instanță, este dacă față de această declarațiune de renunțare, pârâta mai putea accepta donațiunea făcută de mama sa la 24 Maiu 1935 și dacă totuși a acceptat această donațiune ea se privește ca fiind făcută de rea credință, întrucât de renunțarea la succesiune știuse și mama pârâtei cu tatăl.

Având în vedere norma de drept care spune că efectul renunțării la dreptul de succesiune, întrucât nu se poate stabili din conținutul declarațiunii de renunțare sau de alte împrejurări voința contrară a renunțătorului se extinde nu numai asupra averii existente a decujusului la data renunțării ci și asupra averii achiziționate după acea dată. (C. 2825/1917).

Având în vedere că dacă copilul față de părintele său renunță la moștenirea legală trebuie presupus că voința prealabilă a părților a fost că această renunțare să fie valabilă numai pentru cazul cădă părintelui îi rămâne vreun descendent indrituit la moștenirea lgală cum în speță este reclamantul. (C. 1127/1913). Partea renunțătoare numai poate ataca contractul de renunțare la moștenire, pe motivul că contravaloarea este prea mică deoarece s'a putut orienta despre raporturile de avere ale defunc-

tului în acest sens. (C. 3105/1915).

Prin urmare se înțelege decalrațiunea persoanei care e în legătură de ereditate legală cu decujusul, exprimă clar, că nu va exercita dreptul de ereditare după dânsul adevărat renunță la acest drept. Aceasta numai atunci ia naștere dacă contractul în privința acesteia se încheie între eredele prezumtiv și decujus, deci pentru validitatea renunțării nu este suficientă declarațiunea unilaterală a celui ce renunță, ci ca la oricare alt contract bilateral e necesară și declarațiunile acceptate a celeilalte părți contractante adevărate a decujusului elemente ce în speță de față se văd întrunite. (C. 2946/1911).

Erezii autorizați în ereditare, pot renunța gratuit sau pe lângă contravaloare, încă în viața părintelui, la partea lor ereditară sperată iar escontentarea părții ereditare și în urma acesteia renunțarea la ereditare, e valabilă și atunci dacă s'a făcut înaintea deschiderii eredității. (C. 692/1910, C. 1344/1910, C. 3827/1911).

Considerând că copilul escontentat de regulă n'are drept a forma pretențiune de ereditare, sub titlul de ereditare legală asupra lăsamântului părintelui escontentat și coerezii ei de regulă pot cu efect învoaca escontentarea și renunțarea făcută ca fapt ce stinge dreptul de ereditare al copilului escontentat. (C. 7215/1900).

Considerând că există normă de drept care dispune că eredele escontentat de partea sa ereditară s'au care renunță la aceia fără învoirea celorlalți eredi neescontentați, nu poate pretinde donațiune sau legat tsetamentar făcut pentru dâmsul de părinte.

Considerând deci că față de renunțarea dată la 19 August 1918 de către pârâtă cu consimțământul părintelor săi faptul de a fi primit o donațiune făcută de mama sa la 24 Maiu 1935 se privește ca fiind acceptată cu rea credință.

Pentru aceste motive acțiunea reclamantului s'a privit ca fondată și s'a admis ca atare restabilindu-se starea fonciară anterioară, etc.

(Jud. rurală Deta, Sent. No. 1819/1936 din 17 Octomvrie 1936. Președinte și redactor Dl Mihai Gh. Mușătescu jude-președinte.)

PUBLICAȚIUNI OFICIALE.

Apel către toți colegii din Țară.

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România face un călduros apel către toți colegii notari, ca la întocmirea bugetelor comunale pe exercițiul 1937/1938 să facă tot posibilul ca din partea Consiliilor Comunale să se voteze o sumă oarecare pentru „Căminul Copiilor de Notari” care urmează a se înființa la București.

Totodată rugăm stăruitor pe toți colegii din Țară să intervină pe lângă Prefecturile respective, ca în acelaș timp, și Prefecturile să aprobe o subvenție pentru acest scop.

Credem că nu e nevoie să arătăm importanța acestui așezământ pentru notarii comunali.

Câți dintre noi, părinți de familie, nu cunoaștem și am cunoscut grijile și cheltuelile mari cu care am ținut copiii noștri la Universitate pentru a le putea da o educație demnă de generația care va avea menirea de a consolida Patria noastră.

Dacă noi nu am avut posibilitatea de a urma studii superioare, cel puțin copiii noștri să fie mai fericiți.

Colegi, stăruțiți ca să se dea copiilor noștri acest obol ca o modestă recunoștință pentru munca noastră ce depunem pe lângă un salariu de mizerie pentru ridicarea satelor românești.

Sumele aprobate în bugete vor fi vărsate, arătându-se destinația, Casierului Asociației Dlui Ioan Hajdeu notar, Cociuba-Mare, P. Tinea, Jud. Bihor.

Bocșa-Montană, la 15 Ianuarie 1937.

Președintele Asociației :

GH. MILENCOVICI.

ASOCIAȚIA GENERALĂ A NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA.

(Consiliul de cenzori).

Către

toți colegii, cari primesc Revista Asociației.

Consiliul cenzorilor, ales în adunarea generală ținută la București în zilele de 8-9 Ianuarie 1937 — având mandatul categoric de a proceda la o verificare minuțioasă a întregii gestiuni financiare a fostului Casier al Revistei „Administrația Română”. Invită pe toți colegii ca, cel mai târziu până la 10 Februarie 1937 să comunice direct Censorului tit. Horia L. Boțezanu — notarul comunei Șeica-mare (Târnava-mare) — tabloul : 1. Cu sumele achitate numitului f. casier în intervalul dela 15 Maiu 1934 — 31 Decemvrie 1936 și 2. Data achitării resp. expedierii prin mandat poștal.

Facem acest Apel — în speranța că nu ni-se va refuza contribuția colegilor cerută în scopul de a ne înlesni descoperirea presupuselor iregularități și în corectitudinii, de care este suspectată această parte de gestiune a Asociației noastre.

INFORMAȚIUNI.

— Aflăm cu plăcere despre căsătoria redactorului Revistei noastre **Dr. Emil Botiș**, fiul Părintelui Stavrofor-Econom și Doamnei **Dr. Teodor Botiș**, Rectorul Academiei Teologice gr. ortodoxe române din Arad cu Domnișoara **Stella Baciu**, fiica D-lui și Doamnei **Dr. Aurel Baciu**, deputat, Decanul Baroului Avocaților din Tg.-Mureș. Ceremonia religioasă va avea loc la Tg.-Mureș în ziua de 30 Ianuarie 1937. Nași vor fi Doamna și Domnul Octavian Goga. Sincerile noastre felicitări!

PROECTUL DE LEGE PENTRU ORGANIZAREA INSTITUTULI NAȚIONAL DE CREDIT AGRICOL.

— Declarațiile d-lui ministru **V. P. Sassu** —

În legătură cu înființarea Institutului național de credit agricol, d. **V. P. Sassu**, ministrul agriculturii și domeniilor, a făcut erii reprezentanților presei, următoarele interesante declarațiuni:

Înființarea Institutului național de credit agricol — așa cum o prevede proiectul de lege depus pe biroul Camerei de către amicul și colegul meu d. **Mircea Cancicov**, ministrul finanțelor, — corespunde desigur unei nevoi de mult simțită și în deobște recunoscută. Această creațiune se adăogă la toate acele mari și importante realizări, pe care partidul liberal le-a înfăptuit pe tarâmul creditului, în cursul lungii sale existențe și pe care continuă să le îndeplinească și prin guvernarea actuală intrată acum în al 4-lea an de activitate rodnică.

Pentru dovedirea acestei afirmațiuni n'as avea de cât să amintesc: Creditul funciar rural, înființat în 1873 și a cărui activitate s'a desfășurat sub conducerea pilduitoare a atâtor fruntași liberali și — în timpul din urmă — sub conducerea înțeleaptă și competentă a d-lui **Constantin I. C. Brătianu**, șeful partidului nostru; Casele de credit agricol, înființate în 1881 sub guvernarea lui **Ionel Brătianu**; Casele de împrumut pe gaj, înființate în 1915 sub guvernarea lui **Ionel Brătianu**; Băncile populare eșite din mișcarea pornită de **Spiru Haret** și în care **Ion G. Duca** și alții din partidul liberal au muncit cu toată râvnă și au pus tot sufletul lor cald și desinteresat și — în sfârșit — Casele de credit județene, înființate tot sub guvernarea lui **Ionel Brătianu** — aducând partea lor folositoare în această epocală desfășurare de energie și activitate românească.

Necesitatea înființării Institutului de credit agricol.

Se poate spune așa dar, cu drept cuvânt, că — prin înființarea Institutului național de credit agri-

col — ne aflăm pe linia marilor realizări ale unui partid de guvernământ care a rămas și va rămâne mereu slujitorul credincios al țării și pavăza sigură a neamului nostru.

De sigur că în condițiunile economice de după războiu și în urma marilor prefaceri de ordin național și social — așezămintele de credit dinainte de războiu s'au dovedit neîndestulătoare, mai ales pentru nevoile țărănime, chemată — prin realizarea reformelor democratice — la o nouă viață economică și politică. Această lipsă de credit popular a fost însă și mai simțită, mai ales în urma deslănțuirii crizei de la sfârșitul anului 1929. Și e de regretat că guvernele național-țărăniște, deși au avut la îndemâna lor sume destul de importante, — din buget și mai ales din marile împrumuturi realizate tocmă în acea epocă, — n'au știut să facă față acestei imperioase cerințe a țărănimii, și s'au mulțumit în cele din urmă cu o singură instituție de credit — cel Agricol ipotecar — care, prin organizarea lui, n'a ajutat și nu poate să ajute decât marea și mijlocia noastră proprietate rurală.

În lumina acestor considerațiuni — pe cât de triste pe atât de adevărate — înființarea Institutului național de credit agricol apare ca o strălucită verigă în lanțul de realizări practice ale partidului și ale guvernării noastre și constituie o dovadă mai mult a dragostei nedesmințite și a preocupărilor permanente ce avem pentru viața micilor plugari.

Ca ministru al agriculturii — și deci ca veghetor al marilor interese pe care le are această principală ramură de producție a economiei noastre naționale, — nu pot de cât să mă bucur din tot sufletul și să salut din toată inima acest neprețuit sprijin pe care guvernul d-lui **Tătărescu** îl dă astăzi agriculturii noastre.

Refacerea inventarului agricol.

Plugărima română are în ceasul de față mari și urgente nevoi de împlinit. A o lăsa astăzi fără credit, ar însemna a o distruge, fiindcă aproape peste tot inventarul agricol și mai ales mașinile de treer s'au deteriorat în așa hal în cât — dacă am continua astfel, curând ne-am găsi în situațiunea primitivă de a face treerul numai cu vitele și a alege grăunțele cu ajutorul vântului ca și acum 100 de ani.

Deosebit de aceasta, nevoia de bani face ca producțiunea agriculturii noastre să fie anevoios valorificată, fiindcă, lipsind magaziile pentru depozitare, produsele agricole sunt aruncate deodată pe piață, provocând astfel mari scăderi de prețuri și deci mari pagube, ce ar putea fi înlăturate, dacă agricultorii noștri ar avea posibilitatea să găsească la trebuință și la timp credit necesar.

Sprrijinirea elementelor românești pentru cumpărăturile de pământ.

Și în sfârșit la aceste două împrejurări destul de elocvente pentru a învedera în deajuns binefacerile creditului, se mai adaugă considerațiunea importantă că elementele românești nu găsesc în momentul de față ajutorul financiar pentru cumpărăturile de pământ, din care cauză mari suprafețe de terenuri trec în mâinile minoritarilor, ce sunt mai întăriți și mai bine organizați în această privință.

Față de aceste necesități de prim ordin, importanța Institutului național de credit agricol apare netăgăduită. După degrevarea de impozite agricole făcută la începutul guvernării noastre; după legea conversiunii — care a lichidat în mod definitiv un trecut apăsător și potrivnic oricărei încercări de înnoire a agriculturii noastre; după organizarea dată coope-rației prin legea din 1935; după opera salutară a valorificării produselor agricole, făcută de noi în acești trei ani din urmă — înființarea Institutului național de credit agricol constituie o adevărată încununare a operei săvârșită de guvernarea actuală.

Organizarea Institutului de credit agricol.

Organizarea acestui institut e în adevăr destul de temeinic făcută pentru ca funcționarea lui să înceapă imediat după constituire și pentru a face față celor trei mari nevoi pe care le au agricultorii și anume: 1) împrumuturile pentru producție și exploatare; 2) împrumuturile de înzestrare și 3) împrumuturile în vederea îmbunătățirilor funciare, a commasărilor și cumpărării de pământ.

Pe lângă capitalul de un miliard de lei pe care proiectul îl asigură acestui institut, există în plus posibilitatea sporirii acestui capital cu încă două miliarde lei din partea Statului — în curs de 20 de ani — și mai există iarăși posibilitatea ca Institutul să emită obligațiuni până la de zece ori valoarea capitalului subscris și a rezervelor existente.

Dacă la această măsură, deosebit de utilă, pe care o prevede proiectul mai adăogăm faptul că dobânda plătită de împrumutați nu poate trece de 2 la sută peste scontul Băncii Naționale; că o mare parte din împrumuturi se vor face prin băncile populare — ceea ce va aduce o îndoită înviorare economică a satelor; — că întrebuițarea împrumutului acordat va fi în deaproape supraveghială și — în sfârșit — că institutul își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare pentru o bună exploatare a proprietății și o rentabilă valorificare a produselor debitorilor lui, se poate spune că înființarea acestui mare Institut de credit va aduce roadele așteptate determinând o eră nouă în agricultură, iar funcționarea lui se va îmbina în chip armonios cu legea de organizare a agriculturii și cu nouile proiecte privitoare la asigurările

agricole și la crearea unei rețele de silozuri, proiecte, care vor veni în curând în desbaterea parlamentului.

Prosperarea agriculturii, asigură prosperarea economică a țării.

Prin această operă, partidul național-liberal așează bazele pentru înnoirea și prosperarea agriculturii române, realizând, astfel asigurarea rezistenței economice a țării.

Intr'o vreme în care sabia zăngănește și în care războaiele se câștigă nu numai cu armele militare ci și cu cele economice, întărirea agriculturii însemnează înarmarea națiunii și consolidarea forțelor de rezistență ale Statului român.

Iată — a încheiat d. Sassu — încă un mare folos pe care îl are țara de pe urma măsurilor chibzuite ale guvernării noastre.

Al. G. Tutoveanu.

DESCHIDEREA ANULUI JUDECĂTORESC LA CURTEA SUPERIOARĂ ADMINISTRATIVĂ.

La 10 Ianuarie crt. s'a deschis anul judecătoresc al Curții superioare administrative din Capitală.

La solemnitate au participat membrii Curții, în frunte cu d. C. Georgescu-Vâlcea prim-președinte al Curții, membrii ai baroului de Ilfov, etc.

D. C. GEORGESCU-Vâlcea, deschizând ședința a spus următoarele:

La deschiderea anului judecătoresc, care a trecut, ocupându-mă de denumirea de comitete de revizuire, dată de legea din 1929, pentru organizarea administrației locale, instanțelor jurisdicționale administrative și menținută prin legea din 1933, spuneam următoarele:

Toți câți, venind în contact cu aceste instanțe jurisdicționale, ajungând să cunoască și rostul și importanța lor, se întrebă nedumeriți de ce sunt denumite comitete de revizuire, când ele sunt instanțe de judecată; dau deciziile lor în numele legii, redactate ca și deciziile instanțelor judecătorești ordinare și supuse recursului la înalta Curte de casație.

Cei mai mulți, avocați și chiar magistrați, cari nu știau ce sunt aceste instanțe, le spuneau când comitete de revizuire, când consilii de revizuire, confundându-le cu consiliile militare de revizie, sau cu tot felul de comitete existente.

Avem mulțumirea ca la deschiderea acestui an judecătoresc, să înregistrăm dispariția acestei titlaturii nepotrivite. Prin legea ad-ției locale din 24 Martie 1936, instanțele jurisdicționale administrative au primit denumirea de Curți administrative, înlăturându-se astfel o confuziune dăunătoare.

Pentru aceasta, suntem datorii a aduce mulțumiri, în numele Curții superioare administrative și a

Curților locale, atât d-lor miniștri Inculeț și Luca, și colaboratorilor lor, din cari făceau parte și d. profesor univ. Mircea Djuvara, actualul ministru al justiției și d. Vântu, conferențiar universitar, raportorul legii, cât și Parlamentului și d-lui Valer Pop, ministru al justiției, de atunci, care a binevoit întrebându-l fiind, să nu se opue ca instanțele juridictionale administrative să poarte denumirea de Curți active.

Instituția noastră, care are 7 ani de existență, a fost rău primită la început, contestându-i-se chiar constituționalitatea. În această privință, ne rezervăm dreptul de a reveni cu ocaziunea festivității, ce sperăm să aibă loc chiar în cursul acestei luni, în darea de seamă ce vom face, asupra rolului și activității Curților administrative în decursul celor 7 ani de funcționare.

Instituțiunea noastră, prin activitatea sa, supusă cenzurii înaltei Curți de casație s. 3-a, s'a impus ca o instituție utilă, ce nu numai că trebuie menținută, dar competența sa trebuie lărgită chiar, ținându-se seamă de opiniile judicioase ale juriștilor de specialitate, profesori și conferențieri la facultatea de drept, în această privință.

Ca statistică, ce constată activitatea Curții noastre, să fie de toți înțeleasă, trebuie să arătăm că această Curte, pe lângă că este instanță de apel pentru toate deciziunile Curților locale administrative, este și primă și ultimă instanță de control juridictional pentru actele juridice ale organelor deliberative și executive ale municipiului București, cu sectoarele și comunele lui suburbane și pentru actele de control administrativ tutelar ale ministerului de interne, este și instanță de conciliere pentru litigiile dintre comune și județe și între ele, cum și pentru litigiile dintre toate administrațiunile locale și stat, dând în caz de neconciliere autorizarea de deschidere a proceselor și mai este și organ de consultare și interpretare pentru județe. Din statistica făcută, rezultă că în cursul anului 1936 au fost la Curtea superioară administrativă introduse 2408 apeluri, din cari s'au respins 1693, au fost retrase 129 și s'au admis 579, deci un procent de admitere de 25.5%. În secțiuni unite s'au dat 32 de deciziuni și avize. Deciziunile, pe larg motivate în drept, în forma și stilul instanțelor judecătorești ordinare, venind prin recurs în cenzura secției a 3-a a înaltei Curți de casație, au fost aproape toate confirmate, astfel încât jurisprudențele stabilite de această Curte au fost adoptate și de înalta Curte de Casație.

Trebue să menționăm, ca să se știe de toți, că atât la Curtea superioară, cât și la Curțile locale administrative, se examinează numai chestiuni de drept, în materia cea mai grea, a nulităților în cadrul dreptului administrativ.

Începem acest capitol, manifestându-ne speranța că d. ministru de interne, care a arătat atâta interes pentru propășirea acestei instituții, va găsi mijloace

cele necesare pentru înființarea Buletinului Curților administrative, prevăzut de lege.

În ce privește eficacitatea deciziunilor Curților administrative, există o sancțiune împotriva organelor executive ale administrațiilor locale, cari ar refuza executarea. Pentru accelerarea judecării și soluționării pricinilor, soluționare adeseori întârziată și chiar împiedicată, prin netrimiteră dosarelor de către autoritățile respective, ar trebui ca legiuitorul să prevadă aceeași sancțiune pentru acei cari se fac vinovați de întârzierea sau netrimiteră dosarelor.

În încheiere mulțumește corpului avocaților.

D. VERMEULEN a vorbit la sfârșit în numele avocaților.

CUM SE POT RECUNOAȘTE MONETEELE FALSE DE 100 LEI.

Instrucțiunile date de ministerul finanțelor.

Ministerul finanțelor a trimis ieri tuturor administrațiilor financiare, prefecturilor, tribunalelor, vămilelor, polițiilor și primăriilor, următoarele instrucțiuni :

Moneta bună de 100 lei, fabricată din aliaj de argint în anul 1932, are următoarele caracteristici :

I. ASPECTUL.

1. Culoarea monetei este argintie, cu nuanță cenușie, ceva mai deschisă decât culoarea nichelului. Dacă se îndepărtează stratul dela suprafață prin frecare cu o gumă aspră, moneda bună capătă o nuanță slab gălbuie.

2. Fețele monetei ; Pe avers este reprezentat capul Majestății Sale Regelui Carol II, în profil privind spre dreapta. În jurul capului este scris „Carol II Regele Românilor” cu litere mai drepte înscrise în patrate cu latura de 2.0 mm., iar sub cap, în completarea coroanei de litere „1932”. Acest număr poate fi fabricat la Monetăria franceză (cu liniuțele ornamentale, după cum moneda respectivă provine din stocul fabricat la Monetăria franceză (cu liniuțele ornamentale), sau engleză (fără liniuțe). Imediat sub efigie și deasupra anului 1932 este scris cu litere mici numele gravorului A. Lavrillier. Între margine și coroana de litere este imprimat paralel, un lanț inel decorativ. Atât firele de păr pe capul efigiei, cât și cele dela mustață, sunt bine distincte la moneda bună. Pe revers se găsește imprimată în cerc paralel cu marginea monetei, o cunună de frunze de lauri formată din rânduri de câte trei frunze, și strânsă în trei brățări, a câte trei benzi paralele. Brățările sunt distanțate între ele cu câte un sfert de cerc și sunt situate în stânga, în dreapta și jos.

În partea de sus, vârfulurile cununei încadrează partea centrală a stemei mici a țării. Stema reprezintă acvila țării românești, cu sceptrul și sabia în ghia-

re, crucea în cioc și coroana pe cap. Aripile acvilei se împart fiecare în patru pene verticale, iar coada în trei pene. Pe pieptul acvilei se găsește scutul cu armele țărilor surori în cinci compartimente și anume: 1. sus în stânga: acvila cruciată cu soarele și semiluna; 2. în dreapta: capul bouului cu stema între coarne și semiluna în dreapta capului; 3. jos în stânga: leul pe podul cu două arcuri; 4. jos în dreapta: corbul cu aripile desfăcute și cele 7 turnuri ale Transilvaniei, iar între aceste două compartimente din urmă întinzându-se și ceva mai jos sunt reprezentați doi delfini, formând compartimentul. 5. La locul de întâlnire a celor 5 compartimente, gravat în două tonalități, se găsește scutul Casei Domnitoare, divizat în patru despărțăminte.

Ca și pe avers, la aceeași distanță de margine, moneda este ornamentată cu un lanț inel, identic cu cel de pe fața cealaltă.

3. Zimții: Pe marginea monetei sunt imprimați zimții formați din linii drepte perpendiculare pe fețele monetei. Ei sunt ceva mai lași la capete decât la mijloc.

II. DIMENSIUNILE.

Dimensiunile monetei bune sunt:

Diametrul: 31,0 mm. cu o toleranță de plus sau minus 0,2 mm.

Grosimea medie: 2,1 mm.

III. GREUTATEA.

Ea poate varia conform toleranței legale între: 13,8 și 10,1 gr.

IV. SUNETUL.

Sunetul monetelor bune este de două feluri după origina de fabricație a monetelor și anume: prelung și clar la cele cari au anul 1932, liber neîncadrat între liniuțe (fabricație engleză) și mai scurt, uneori foarte slab, la cele caracterizate prin 2 liniuțe ce încadrează pe 1932 (fabricație franceză). Din cauza fisurilor interioare, provenite din repetate izbiri la sunare, se pot întâlni monete bune însă aproape complet lipsite de sunet. Din aceste cauze sunetul nu este un criteriu sigur de stabilirea autenticității acestor monete.

V. COMPOZIȚIA.

Moneta conține argint aliat cu alte metale destinate a-i îmbunătăți calitățile la prelucrare și rezistența la uzura din circulație.

Conținutul în argint poate varia la monetele bune conform toleranței legale, între 490,0 și 50,0 la mie.

TIPURILE DE FALSURI LA MONETELE DE 100 LEI ȘI RECUNOAȘTEREA LOR.

Examinarea monetelor bănuite false, comportă următoarele puncte:

1. ASPECTE.

Observă atent, mai ales cu o lupă (de exemplu binoculară stereoscopică), moneda falsă care desenul

lipsit de precizie, literile rotunjite la margine, suprafața poroasă și cu impurități. Liniile de amănunt la păr și în stemă lipsesc. Zimții sunt neregulați, grosimea lor variază (lași la capete), fiind făcuți de cele mai multe ori rudimentar, cu pila, după presare.

Culoarea este cenușie deschisă și lucioasă. O altă categorie are un aspect cenușiu închis, cu slabă nuață castanie, iar materialul este casant. Aliajul acesta, mai fluid la turnare, iar perfect forma matriței și aspectul desenului, care se apropie de cel al monetei bune, cu excepția culorii.

II. DIMENSIUNILE.

Variază la monetele false, putând fi mai mari sau mai mici ca la moneda bună. Dacă ele corespund dimensiunilor exacte, atunci se controlează greutatea, deoarece, la același volum, în mai toate cazurile (excepție plumbului) aliajul utilizat este mai ușor ca aliajul legal de argint.

III. GREUTATEA.

Dacă moneda dubioasă este mai ușoară de 13,8 dr., ea este falsă. Deasemenea este falsă dacă greutatea unei monete dubioase depășește 14,1 gr.

IV. SUNETUL.

Monetele false ușoare nu sună, iar cele cuprinse în celelalte categorii de falsuri au un sunet destul de bun. Prin urmare, după sunet nu se pot recunoaște falsurile decât pentru categoria aliajelor ușoare.

V. COMPOZIȚIA.

Analiza chimică este mijlocul cel mai sigur de recunoașterea falsurilor. Ea necesită însă aproape totdeauna desfigurarea monetei. Uneori se poate stabili dacă moneda este falsă prin proba frecării cu guma aspră, pentru îndepărtarea stratului de argint dela suprafața monetei.

Se pot prezenta următoarele cazuri, din punct de vedere al compoziției aliajului:

1. Moneta are un aspect gri-metalic și după frecare cu guma aspră, păstrează aceeași nuanță. Se face verificarea constatând greutatea mai ușoară (10-12 gr.) și punctul de topire coborât (un grăunte de aliaj se topește ușor, într'o flacăra de maximum 300 grade).

2. Moneta are un aspect gris-închis, mat, uneori cu o ușoară nuanță roșiatică și se sparge ușor, la lovitură cu ciocanul sau la forfecare. Frecată cu guma, nuanța superficială nu se schimbă.

3. Moneta are caracteristicile legale și sună, dar frecată cu guma indică o nuanță galbenă ca aurul.

4. Moneta are absolut toate caracteristicile monetei bune, inclusiv greutatea, dar frecată cu guma arată o nuanță roșiatică. Acest fals denumit tip „Satu-Mare” este cu deosebire răspândit în Nordul Transilvaniei și este cel mai greu de recunoscut, deoarece monetele astfel falsificate au aspectul identic cu al celei legale, au greutatea legală, și conțin argint.

5. Moneta are aspectul argintiu, dar suprafața mață. Desenul este exact, însă greutatea este inferioară, celei legale adică variază între 11 și 13 gr. Frecată cu guma, nuanța ei nu se schimbă. Moneta este deasemenea falsă.

În toate cazurile în cari falșul nu ar putea fi stabilit după indicațiile de mai sus, rugăm a trimite monetele bănuite false cu proces-verbal și indicarea numelui și a adresei depunătorului, la Monetăria Națională, București VI, spre cercetare.

CUM SE VOR REINOI CONSILIILE COMUNALE.

— Circulara ministerului de interne. —

D. D. Luca, ministrul de interne a trimis prefecturilor și primarilor municipiilor și orașelor de reședință următoarea circulară:

Ministerul fiind întrebat cum trebuie să se procedeze cu tragerea la sorți în cazul când un consiliu comunal este compus din consilieri aleși pe mai multe liste, aparținând la mai multe grupări politice, — tragerea se va face conform instrucțiunilor date prin ordinul nr. 267 din 9 Ianuarie 1937, completate cu următoarele lămuriri:

Tragerea nu se va face pentru fiecare listă sau grupare politică în parte, ci dintre toți consilierii aleși. Deci se vor pune într-o urnă buletine cu numele tuturor membrilor consiliului, în care vor intra inclusiv primarul, ajutorii de primar și membrii delegațiunii consiliului (la municipii) și toți ceilalți consilieri indiferent de lista pe care au fost aleși sau gruparea politică ce reprezintă și din totalul lor se trag la sorți jumătate.

Din acest sorț ar putea să înceteze mandatul de 3 ani al consilierilor dintr-o singură grupare politică și dacă sorțul a hotărât astfel se va executa întocmit.

Această tragere nu are loc în viața consiliului decât o singură dată dela constituirea consiliului și anume la împlinirea celor 3 ani dela constituirea consiliului ales.

În viitor, fără tragere la sorți, consiliul se reînnoiește prin expirarea mandatului de 6 ani ai consilierilor.

CREDITUL FUNCȚIONĂRESC.

— O problemă care așteaptă rezolvare. —

Absorbiți de lupta pe care o duc în jurul modificării statutului, funcționarii au lăsat pe al doilea plan problema instituțiilor care trebuie să-i alimenteze cu creditele de care au nevoie.

Și cu toate acestea problema este de actualitate, ba poate chiar de cea mai mare actualitate, în aceste vremuri de transformări profunde care se petrec în economia românească.

Între comisiile pe care le-a numit în toamna trecută, Banca Națională, spre a studia problema creditului, a fost și una însărcinată a studia organizarea

creditului funcționarilor publici. Deci acest fapt însuși dovedește existența unei astfel de probleme. Ceeace am avea de adăugat este întrebarea de ce se limitează problema numai la funcționarii publici și nu se extinde la toate categoriile?

O veche prejudecată.

În perioada de apogeu a vieții economice capitaliste, creditul pentru salariați era condamnat. Se spunea atunci că acest credit este un credit de consumațiune și că prin urmare nu poate fi organizat deoarece aportul care servea creditul era fundat exclusiv pentru creditul de producție.

Această prejudecată a trecut de mult, iar problema creditului pentru salariați s'a agravat foarte mult odată cu formele de împrumut adoptate de întreprinderile comerciale.

Astăzi nimeni nu mai discută îndreptățirea la credit, ci doară forma sub care trebuie să fie organizat acest credit funcționăresc.

Formele impuse de practică.

Nu cunoaștem să fi existat undeva o organizare unitară de credit funcționăresc. El există așa cum l-a impus viața practică.

Sistematizând ceea ce există în practică, putem distinge două forme de întreprinderi care alimentează creditul funcționăresc:

1) Întreprinderi cari funcționează pe bază de legi speciale și care se bucură de privilegii și ajutoare financiare din partea statului.

2) Întreprinderi isvorite din inițiativa particulară a celor interesați. În această categorie intră societățile cooperatve și asociațiile mutuale.

Țara noastră cunoaște ambele forme și în cele ce urmează ne propunem să arătăm ce există și care este posibilitatea de îmbunătățire în cazul când cea ce este nu-i bun sau nu-i suficient.

În acest sens o discuție cât mai largă este nu numai folositoare, dar chiar strict impusă de situația actuală.

De ce un credit special?

Nu vom face aci considerațiile istorice care au impus creierea unui credit special pentru funcționari. Chiar dacă nu sunt cunoscute ele, nu au un folos imediat. Ne vom opri asupra condițiilor actuale care impun această specializare.

Suntem sub imperiul unui legi a comerțului de bancă și se anunță o legiferare a creditului în general. Din complexul măsurilor care se preconizează, reese că preocuparea în această materie se oprește la categoriile economice așa zise producătoare: comercianți, industriași, agricultori.

Prin urmare noul organism de credit va cuprinde piedici și mai mari pentru funcționari de a se împrumuta. În aceste condițiuni ei trebuie să-și aibă instituțiile lor.

Dar acest lucru se impune și din alta considerațiune. Funcționarii nu se pot împrumuta în condițiile pieței economice, atât ca dobândă, turneu și modalitate de plată.

A se cere o adoptare a lor la cerințele pieței, ar fi imposibil. Rămâne deci numai cealaltă cale. Adoptarea instituțiilor de credit la posibilitățile funcționarilor.

În numărul viitor vom arăta care este situația instituțiilor de credit funcționăresc care funcționează pe baza unei legi speciale și care sunt în prezent, în număr de zece.

UN GRUP DE ȚĂRANI ROMÂNI BUCOVINENI LA SERBĂRILE UNEI SOCIETĂȚI BRITANICE.

— Primirea entusiastă făcută la Londra. —

Societatea britanică de muzică și dansuri populare, una din cele mai importante instituții de acest fel din lume, serbându-și jubileul de argint, a ținut ca să participe la această sărbătorire și un grup de țărani români.

Alegerea dansatorilor populari români este o deosebită cinste, deoarece ei sunt singurii cari au fost invitați la această jubileu dintre toate popoarele europene.

Grupul de dansatori români, care este condus de d. profesor Brăiloiu, ce și-a câștigat o deosebită stimă printre specialiști, ca și în publicul britanic iubitor de tradiții, este compus din țărani și țărance din Bucovina.

Sosirea românilor a stârpit entuziasm, „Times”, marele cotidian, ca și toate celelalte ziare, publică fotografii impresionante, în care pot fi văzute frumoasele costume naționale românești și admirabilele tipuri de țărani bucovineni.

Serbările societății britanice de muzică și dansuri populare se țin la Albert Hall, cea mai mare sală de spectacole din Londra. La aceste serbări vor participa peste 8.000 de persoane. Cu ocazia serbării jubileului de argint, la masa grupului român, va participa și d. Grigorcea, ministrul României la Londra.

—:

Grupul celor 14 țărani din Bucovina, călușari, lăutari și buciumași, sosind la Londra, publicul englez, care a apreciat, anul trecut, producțiile unui alt grup de călușari români, a venit în număr mare la gară, salutând cu entuziasm pe cei 14 țărani bucovineni.

O adevărată armată de fotografi și reporteri cinematografici a asaltat pe reprezentanții jocului, cântului și tradițiilor românești, ale căror pitorești costume naționale au stârnit admirația generală.

Ziarele engleze acordă o largă publicitate prezenței oaspeților români, subliniind că România este singura țară care a fost invitată să trimită reprezentanți la acest festival.

Producția artistică.

Grupul de dansatori români a dat o reprezentație de dansuri naționale, la serbarea jubileului de argint a societății britanice de muzică și dansuri populare.

Publicul a aplaudat frenetic producția artistică a grupului de țărani bucovineni.

ALEGERI COMUNALE ȘI JUDEȚENE.

— Se vor face alegeri în localitățile unde funcționează comisii interimare. —

Ministerul de interne a dat erii o circulară, prin care s'au fixat alegeri în toate comunele și județele unde funcționează comisii interimare.

Nouile alegeri se va face în ziua de 25 Martie c.

Au fost convocate colegiile electorale ale consiliilor județene în următoarele județe: Alba, Bacău, Bihor, Brăila, Buzău, C.-Lung (Bucovina), Cernăuți, Cetatea Albă, Făgăraș, Hunedoara, Ialomița, Maramureș, Muscel, Năsăud, Odorhei, Rădăuți, Sălaj, Satu Mare, Storojineț, Târnava-Mică, Tecuci, Timiș-Torontal, Trei Scaune, Tulcea și Turda.

Se vor face alegeri pentru consiliile comunale în următoarele reședințe de județ și stațiuni balneoclimatice:

Vatra-Dornei, Solca, Baia Sprie, Baia Mare, Zalău, Storojineț, Soroca, Sf. Gheorghe, R.-Sărat, Rădăuți, Odorhei, Focșani, Făgăraș, Deva, C.-Lung (Bucovina), Blaj, Bistrița, Timișoara, Tg.-Mureș, Satu-Mare, Oradea, Galați, Craiova, Cluj, Cetatea Albă, Cernăuți, Brașov, Arad, Dorna, Căndreni, Sânt-Georghe Băi și Sibiu.

Pentru comunele suburbane, cari depind de București, colegiile electorale au fost convocate pe ziua de 20 Februarie c.

CURSURILE DE PREGĂTIRE PROFESIONALĂ A FUNCȚIONARILOR ADMINISTRATIVI.

— Cine urmează aceste cursuri. —

D. Iuca, ministru de interne, a dat următoarea circulară lămuritoare pentru funcționarii cari trebuie să urmeze cursurile de pregătire profesională:

Participarea la cursurile Centrului de pregătire tehnică profesională administrativă este în principiu obligatorie pentru toți funcționarii administrativi indiferent de grad și studii, dintr'un îndoit punct de vedere și anume pe deoparte cei ce vor urma cursurile se vor bucura de un regim preferențial cu ocazia avansărilor, iar pe de altă parte, interesul general al unei bune administrațiuni, cere ca toți funcționarii să-și îmbogățescă și să-și perfecționeze cunoștințele profesionale într'un spirit unitar și unificator al concepțiunilor și al metodelor de acțiune, pentru a se înălțura astfel eventuale tendințe și practici divergente, dăunătoare bunului mers al serviciilor publice.

În vederea scopului superior ce se urmărește a se realiza prin frecventarea acestor cursuri, trebuie ca

și funcționarii, cari au ajuns la un grad dela care nu mai pot înainta, să urmeze aceste cursuri și aceasta pentru a se evita eventuale conflicte de concepții și metode profesionale ce ar rezulta pe urma nepregătirii în același spirit a tuturor funcționarilor și mai ales a celor cu funcțiuni de conducere și inițiativă.

Pentru funcționarii cari au depășit vârsta de 50 ani, pentru cei nestabil (nedeclarați încă definitiv) precum și pentru funcționare, frecventarea cursurilor este facultativ, iar casierii, încasatorii, agenții și împiegații biourourilor de percepere și urmărire precum și notarii cari nu îndeplinesc condițiunile art. 129 din legea administrativă, sunt scutiți de a urma cursurile.

Funcționarii de specialitate nu sunt obligați a urma cursurile. Intre funcționarii de specialitate urmează a fi considerați: avocați (jurisconșulții), medici umani și veterinari, inginerii, arhitecții, conducătorii tehnici, agenții sanitari umani și veterinari, dactilografii și telefonisții.

Subprefecții, contabilii, registratorii și arhivarii, nefiind funcționari de specialitate, și funcționari administrativi vor urma cursurile.

Cei ce din cauză de boală sau alte împrejurări întemiate nu vor putea participa la cursuri în primul an școlar vor avea dreptul să le urmeze în anul următor,

Asupra fiecărui caz în parte va decide direcțiunea Centrului de pregătire tehnică profesională pe baza actelor și dovezilor învocate în sprijinul cererii de amânare.

Referenții statistici, pretorii, secretarii de plasă, notarii și în genere funcționarii de stat plătiți din bugetele județelor vor urma cursurile.

Notarii titrați, având școala superioară depe lângă ministerul de interne, nu sunt obligați a urma cursurile.

Funcționarii din secția III-a seria II-a și a III-a și cei din secția IV-a seria I și a II-a rămași neînșcriși se pot înscrie până la 10 Februarie a. c.

Funcționarii din Bucovina și județele limitrofe pentru cari s'a înființat un subcentru la Cernăuți au facultatea de a urma cursurile fie la București, fie la Cernăuți.

Cursurile vor începe la 15 Ianuarie a. c., pentru cei repartizați în seria I și vor continua conform normelor stabilite prin circulara Nr. 1 din 17 Noembrie 1936 a Centrului de pregătire tehnică profesională administrativă.

CURSURILE DE PERFECTIONARE PENTRU FUNCȚIONARII ADMINISTRATIVI.

Consiliul Federației generale a asociațiilor profesionale de salariați publici a ținut la 13 Ian. crt. seară ședință. Au luat parte reprezentanții tuturor organizațiilor componente.

D. AUREL TARNESCU, secretar general, a citit o numeroasă corespondență, prin care organizațiile din provincie cer amânarea cursurilor de perfecționare pentru funcționarii administrativi.

Motivele sunt: regulamentul respectiv nu precizează, pentru cari funcționari sunt obligatorii aceste cursuri. Au fost obligați să se înscrie la cursuri chiar și agenții, cari, din lipsă de studii, nu pot fi numiți nici împiegați. Nu s'au întocmit programe analitice pentru fiecare materie în parte, ceea ce va aduce un adevărat arbitrar în predarea acestor cursuri. Toate cheltuelile de participare la aceste cursuri (taxe, întreținere. etc.) privesc pe funcționari, întrucât autoritățile respective nu pot să le vină în ajutor, din lipsă de fonduri. În special funcționarii cari nu locuiesc în centrele de ținerea acestor cursuri, vor fi forțați, din cauza insuficienței salariilor, să ducă o viață de mizerie la aceste cursuri și să-și lase familiile în cumplită lipsă, chiar în mijlocul iernii.

Față cu toate acestea, **consiliul a hotărât, ca d. președinte al Federației să intervină imediat la d. ministru al internelor, pt. amânarea acestor cursuri pe timpul verii și pentru a se putea întocmi programe analitice și instrucții complete, așa încât aceste cursuri să nu fie o simplă parodie.**

De asemeni se va cere d.-lui ministru, ca să oblige toate autoritățile să prevadă în bugetele respective sumele necesare pentru transportul și întreținerea funcționarilor pe tot timpul duratei cursurilor. Plata profesorilor să se facă de minister, fără ca funcționarii să mai plătească vre-o taxă.

D. STANCU BRADIȘTEANU, președintele federației, a adus la cunoștința consiliului rezultatul audienței la d. ministru Iuca în chestiunea statutului.

D. ministru s'a declarat gata să primească, în proiectul de statut al guvernului, dezideratele „Frontului unic” al asociațiilor profesionale de salariați publici. Data conferinței d-sale cu reprezentanții „Frontului unic” a rămas să fie fixată cât de curând.

POȘTA REDACȚIEI.

Em. Manta, notar, Turcinești (Gorj). Articolul Dvs. din cauza aglomerării materialului, se va publica în No. 2/937.

D-lui Nic. M. Bărbulescu, pretor, Băcleș-Mehedinți. Articolul Dvs. „Convocarea consiliului comunal”, din cauza aglomerării materialului, se va publica în No. 2 (Februarie).

Lista nouilor abonați:

75. Notariatul Cobor, Jud. Făgăraș.
76. Notariatul Sânsimion, Jud. Ciuc.
77. Notariatul Rotopănești, Jud. Baia.
78. Notariatul Dâncul-Mare, Jud. Hunedoara.
79. Notariatul Chetrosu, Jud. Soroca.